

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus	3
Friedrich Chlubna in memoriam	4
Kansainvälinen ratkaisukilpailu	5
Merkkipäiviä vuonna 2005	5
Tehtävähakin termistöstä ja teemanimikkeistä	8
Rekonstruktio palsta	14
Vuoden shakinpelaaja	14
Ensipainokset	15
Ratkaisupisteet	23
Tehtävällat	23
ST 2000-2001 a#3 -tuomio	24
ST 2000-2001 i# -tuomio	32
Teppo Mänttä 50 -juhlakilpailun tuomio34	
ST 2002-2003 i#n -tuomio	37
Pieni on kaunista	42
Muut tehtävälehdet	46
ST 30 vuotta sitten	46
Lautamies	47

Valikoituja apumatteja	48
Drago Bišcan in memoriam	50
Paha päähkinä 19	51
Kevätpäivät 2005	51
Ratkaisijoiden vahvuuslukuja	51
Summary	52

Muistilista

- ⌘ ST 2/2005 aineisto viimeistään 14.3.2005.
- ⌘ Tämän numeron ensipainosten ratkaisut noin 7 viikon kuluessa päiväyksestä, ellei ensipainospalstalla toisin ilmoiteta.
- ⌘ Vuosikokous 26.2.2005 ja pikaratkaisemisen SM-kilpailu 26.-27.2.2005
- ⌘ Kevätpäivät Brobackassa 9.-10.4.

Kansitehtävän ratkaisu on sivulla 4. / *The solution to the cover problem is on p. 4.*

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

Julkaisija / Publisher:

Suomen tehtäväniekat ry.
<http://www.sci.fi/~stniekat/st/index.htm>
e-mail: stniekat@sci.fi

Puheenjohtaja / Chairman:

Jorma Paavilainen, Eetinkuja 3 N 56, 02360 Espoo. Puh./Tel. 09-855 7383,
e-mail: jomapa@kolumbus.fi

Sihteeri / Secretary:

Kari Karhunen, Rukotie 7 B, 00760 Helsinki

Taloudenhoitaja / Treasurer:

Kauko Virtanen, Välimäenkuja 3 D 20, 33430 Vuorentausta. Puh./Tel. 03-3483447

Pirkanmaan shakkitehtäväkerho: Jan Hannelius, Lukonrinne 32, 36200 Kangasala

Satakunnan osasto: Veikko Valo, PL 153, 28101 Pori

Turun osasto: Hannu Sokka, Kastuntie 47 B 20, 20300 Turku

Vaasan osasto: Seppo Praski, Varisselänkatu 16 A 2, 65200 Vaasa

Lahden Tehtävähakki: Hannu Joentaus-ta, Kunnatie 56, 15560 Nastola

Päätöimittaja ja toimituksen osoite / Editor in chief:

Jorma Paavilainen, Eetinkuja 3 N 56, 02360 Espoo. Puh./Tel. 09-855 7383,
e-mail: jomapa@kolumbus.fi

Muu toimituskunta / Editorial staff: Mikael Grönroos, Hannu Harkola, Joose Norri, Henry Tanner, Jukka Tuovinen, Marko Ylijoki

Taitto / Layout: Harkola, Ylijoki

Painopaikka / Printed in: Pikapaino Paatelainen, Helsinki 2005

Pankkitilit / Bank accounts:

Nordea Ylöjärvi 144330-41886
Sampo 800020-4659651

Jäsenmaksu 2005: 20 e

Vuosittilaus ei-jäsenille 2005: 23 e

Subscription fee abroad 2005: 23 e
Irtonumerohinta / Single issues: 5 e

Osoitteenmuutokset sihteerille! /
Changes of address to the secretary!

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

Historiaa ja uusia tuulia

Vuoden 2005 ensimmäinen ST:n numero on runsas, ja ennustaa aktiivista tehtävävuotta. Aktiivisuuteen onkin aihetta, sillä vietämme merkkipuotta: alkaneena vuonna tulee kuluneeksi 70 vuotta ST:n perustamisesta. Helmikuun 7. päivänä vuonna 1935 ST piti ensimmäisen virallisen kokouksensa, ja yhdistykselle valittiin hallitus. Tasa-vuosia juhliitaan myöhemmin tänä vuonna, tapahtumasta lisätietoa tulevissa lehdis-sä.

ST-lehti jatkaa edelleen jäsenlehtenä, johon on perinteisen sisällön lisäksi luvassa myös uusia tuulia. Enspainospalstat ovat saaneet uuden muodon ja Kari Valto-sen hyvin kiinnostavalta vaikuttava kirjoitussarja tehtävätermeistä ja -teemoista alkaa. Merkkipuoden alkamiseen sopii hyvin, että uusi palsta, ST 30 vuotta sitten, tekee historiaa elävämmäksi myös nykyisille lukijoille. Jo muutama lehti sitten alkoi lisäksi Harri Hurmeen toimittama rekonstruktio-palsta. Tuomioita on tässä lehdessä tavallista enemmän, ja seuraavaan lehteen on luvassa niitä lisää.

Lehden tekemisessä tapahtui viime numeron myötä merkittävä muutos. Jatkan päätoimittajana ainakin toistaiseksi, mutta suurin osa käytännön työstä siirtyi Hannu Harkolan ja Marko Yljoen osaaviin käsiin. Muutokseen on useita syitä, mutta lyhyesti sanottuna aika ei enää riittänyt kaikkiin velvollisuuksiin. Vuonna 1999 alkanut toimintustyö ei tuntunut enää hauskalta, vaan työläältä. Ajatukset lehden sisällön kehittämisestä alkoivat hautautua lisätyön pelossa, uudistusten toteuttamiseen ei ollut voimia. Tämä näkyi varmasti myös lehdestä, joten nyt oli hyvä aika muutokselle. Olen

hyvin kiitollinen Hannulle ja Markolle siitä, että kumpikin vastasi myönteisesti avunpyyntöni sekä siitä, että muutos on tapahtunut joustavasti.

Uuden vastuunjaon yleislinjana on se, että Marko taittaa ensipainososat, valikoidut apumatit, osan tuomioista sekä mahdollisen muun häneltä tulevan aineiston, Hannu hoitaa jäljellejäävän osuuden. Päätoimittaja pusertaa itsestään pääkirjoituksen, englanninkielisen tiivistelmän, pieniä artikkeleita sekä huolehtii viime silauksesta – jota ei tosin ole tarvinnut paljon tehdä!

Kuten edellisen lehden pääkirjoituksessa todettiin, niin aktiivisten toimijoiden joukko ei yhdistyksessämme ole liian suuri. Sitäkin iloisempi on oltava siitä, että lehden tulevaisuus näyttää valoisalta, aktiivisten ja palautetta antavien lukijoiden panosta unohtamatta!

ST ry:n toiminta jatkuu pääpiirteissään entisillä uomilla, mutta jotain uuttakin saattaa olla tulossa. Jäsenten kannalta oiva tilaisuus vaikuttamiseen ja keskusteluun on vuosikokous, joka pidetään helmikuun viimeisenä lauuantaina. Sitä edeltää pikaratkaisemisen SM-kilpailun ensimmäinen osa, tällä kerrallahan kilpailu on kaksipäiväinen ja vastaa siten kansainvälisten kilpailujen yleisintä mallia.

Huhtikuun toisena viikonloppuna järjestetään kevätpäivät, mahdollisuus todelliseen tehtävähakin intensiivikurssiin: laadintaa, ratkaisemista, tuomarityötä sekä keskustelua tehtävämaailmaa puhuttavista aiheista. Vuoden muista tapahtumista kuullaan myöhemmin enemmän.

Hyvää tehtävävuotta 2005!

Jorma Paavilainen

Friedrich Chlubna in memoriam

Itävaltalainen laadinnan kansainvälinen mestari Friedrich Chlubna kuoli 6.1.2005. Hän oli syntynyt 15.4.1946, joten ikävuosia kertyi 58. Chlubna oli aktiivinen usealla tehtävähakin saralla: laadintataidoista kertovat 58,50 FIDE-albumipistettä, tuomaritoita riitti albumeihin ja WCCT-kilpailuihin asti ja shakkitoimittajana hän toimi pitkään itävaltalaisessa *Schach-Aktiv* -lehdessä, jonka tehtäväpalsta oli yleisshakkilehdeksi huipuluokkaa.

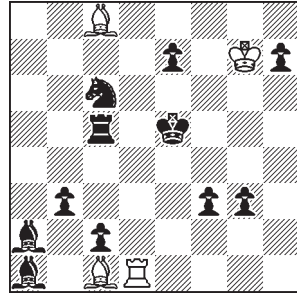
Chlubna aloitti laadinnan 1960-luvulla, ja laati monipuolisesti mattitehtäviä, apu- ja itsematteja sekä satutehtäviä. Kansainvälisen tuomarin arvo tuli vuonna 1971, pätevyysalueina kolmi- ja monisiirtoiset mattitehtävät. Laadinnan kv. mestarin arvo tuli vuonna 1979.

1990-luvun alussa Chlubna luopui siviilityöstään ja siirtyi freelance-työntekijäksi. Tästä alkoi tuottelias ja erittäin korkeatasoinen vaihe tehtäväkirjojen kirjoittajana sekä julkaisijana. Syntyi joukko teoksia, jotka ovat tehtäväkirjallisuuden parhaimmistoa:

Schach für Nussknacker, Michael Keller - Ein Meister der Schachkomposition, Versunkene Schätze (valikoituja laatutehtäviä vuosi 1891- 1914), itse- ja pakkomatteja esittelevä *Das Matt des weissen Königs* sekä kolmen suuren itävaltalaislaattijan yhteisteos Alois Johandl – Klaus Wenda – Friedrich Chlubna: *Dreiklang*, jossa esitellään laatijatrilion tuotantoa. Kaikki teokset ovat ulkoasultaan hienosti viimeistellyjä ja *Dreiklang* on yksi kauneimpia näkemiäni tehtäväkirjoja. Jo ennen mainittuja kirjoja Chlubna julkaisi Wendan kanssa itävaltalaisia tehtäviä esittelevät hienot teokset *Problempalette I* ja *Problempalette II*. Chlubna julkaisi lisäksi muiden kirjoittamia kirjoja, esimerkiksi Featherin apumatikkirjan *Black to Play*.

Tehtäväkongresseissa Chlubna oli tuttu hahmo, ja tuli tutuksi ystävällisenä, vanhan ajan herrasmiehenä. G. W. Jenschin puheenjohtajakautena vuosina 1972-74 hän toimi sihteerinä. Näytetehtävämme esittää tiiviisti duaalinvälttöä ja patterinrakennusta.

Friedrich Chlubna 3. palkinto Unkarin Urheiluliitto Dunajváros 1969

a#2 3.1.1.1 4+11

1.b2 Ld2 (Td7?/Td2?) 2.Kd6 Lf4#
1.Tc3 Td7 (Td2?/Ld2?) 2.Kf5 Txe7#
1.Rd4 Td2 (Ld2?/Td7?) 2.Kf4 Te2#

Kansitehtävän ratkaisu:

1.Ld1! (2.Lxf3#)

1.-Da7+ 2.Ta5! Dxa5+/Df7+ 3.La4/Lb3#,
1.-Dg8+ 2.Tbd5! Dxd5+/Da8+ 3.Lb3/La4#
1.-Df1 2.Lxf3+ Kg1 3.Tg5#

Chlubna itse pahoitteli sitä, että tehtävä on helpohko ratkaista: alkusiirto on käytännössä ainoa järkevä yritys – mutta taloudellinen muoto ja rikkaat ristishakkimuunnelmat tarjoavat enemmän kuin riittävän korvauksen!

Schach-Aktiv-lehden tehtäväpalsta

Itävaltalaisen *Schach-Aktiv* -lehden uusi tehtävätoimittaja on Friedrich Chlubnan jälkeen saksalainen Wilfried Seehofer, Heideweg 7 22952 Lütjensee, Deutschland, sähköposti: Seehofer@t-online.de

Palstalla julkaistaan edelleen seuraavien tehtävätyyppien korkeatasoisia ensipainoksia: 2-, 3- ja monisiirtoiset mattitehtävät, apu- ja itsematit. Hyvää palstaa kannattaa tukea ensipainoksilla!

KANSAINVÄLINEN RATKAISUKILPAILU

FIDE:n tehtävätoimikunnan aloitteesta järjestettiin sunnuntaina 23.1. ensimmäinen kansainvälinen ratkaisukilpailu samaan aikaan ja samoilla tehtävillä noin 20 maassa. Tämän kokeilun johtajana toimii belgialainen Ward Stoffelen. Suomessa kilpailu järjestettiin Helsingissä ja Tampereella.

Kilpailu on vain henkilökohtainen ja sen

lopulliset tulokset on luvattu huhtikuun loppuun mennessä.

Kohteena oli 12 tehtävää jaettuna kahden kuuden tehtävän ryhmään, joihin kumpaankin oli aikaa kaksi tuntia. Tehtävät ratkaisuiheen ovat seuraavilla sivuilla.

Suomalaisten alustavat tulokset ovat:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	yht	aika
Helsinki:														
Kari Karhunen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	221
Harri Hurme	5	5	4,5	0	5	5	5	5	5	2	5	5	51,5	239
Jorma Paavilainen	5	5	4,5		4	2,5	5	5	5	5	5	5	51	230
Joose Norri	0	5	5	4	4		5	5	5	1	5	5	44	221
Petteri Paronen	5	5	0	4	0		5	4	5	0			28	229
Janne Syväniemi	5	5	3	0		5	5			0		5	28	240
Hannu Harkola	5			0	0	2,5	5		0	0		5	17,5	239
Tommi Lantta	5	0					5		5				15	231
Sippo Puroila	5	0		3			0		5	0			13	225
Olli Heimo	5	0		0			0		5	0			10	231
Tampere:														
Kari Valtonen	5	5	3,5	3	4	5	5	5	5	2	5		47,5	239
Jyrki Kiltti	5	4	3,5	4	0	5	5	0	5	5			36,5	240
Hannu Salokangas	0	4		3			0	5	4	1	0		17	240
Juha Rönöman	5	4	0	0			0	0	5	0			14	240
keskiarvo	4,3	3,4	2,1	1,9	1,6	2,1	3,6	2,4	4,2	1,5	1,8	2,1		

Merkkipäiviä vuonna 2005

Brita Hannelius	85	13.9.
Veikko Nevanlinna	85	12.1.
Harri Hurme	60	2.6.
Esko Nuutilainen	60	14.5.
Raimo Sailas	60	13.9.
Carl-Erik Spåre	60	5.10.
Veikko Valo	60	25.8.
Simo Ylikarjula	60	28.8.
Mikael Grönroos	50	31.12.
Henry Tanner	50	20.4.

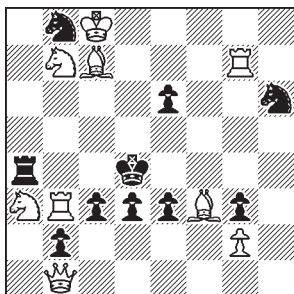
Parhaat onnitellut!

Kari Karhunen sai maksimipisteet

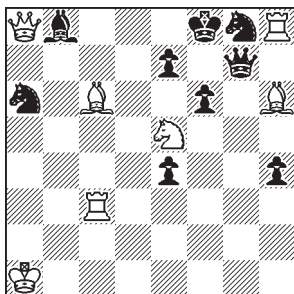
Kansainvälinen ratkaisukilpailu 23.1.2005

1)

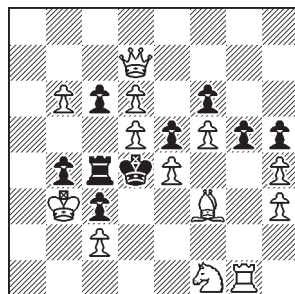
2# 9+10

2)

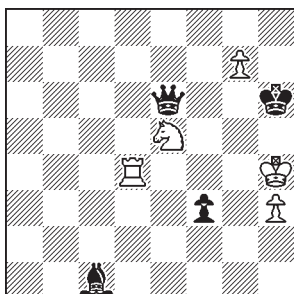
3# 7+9

3)

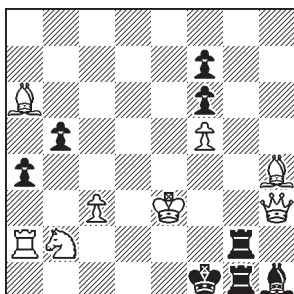
4# 13+9

4)

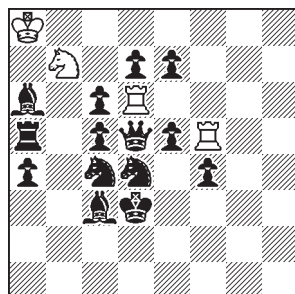
Tasapeli (=) 5+4

5)

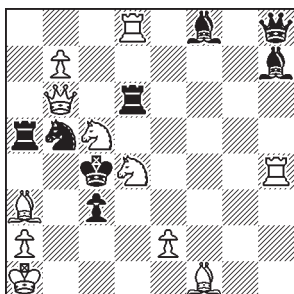
i#4 8+8

6)

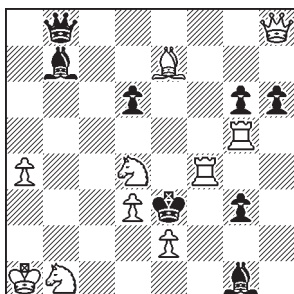
a#3 2.1.1.1.1. 4+14

7)

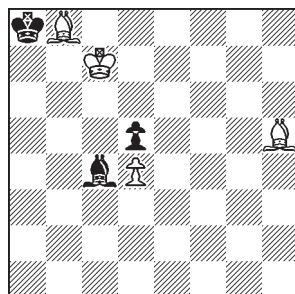
2# 11+8

8)

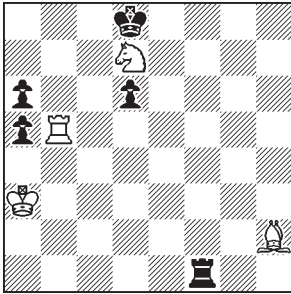
3# 10+8

9)

5# 4+3

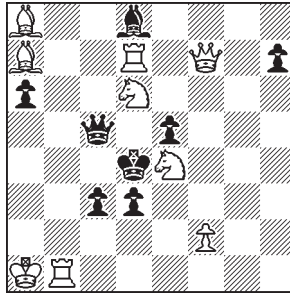
10)

Voitto (+)

4+5

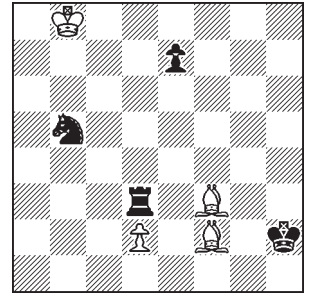
11)

i#3

9+8

12)

a#5

4+4

Tehtävien laatijat, lähteet ja ratkaisut:

1) **Raymond Gevers** *Good Companions huhtikuu 1920* **1.Tb6!** sp. 1.-Ta~/Tb4 2.T(x)b4# 1.-Tc4 2.Rb5# 1.-Rb~ 2.T(x)d7# 1.-Rh~ 2.T(x)g4# 1.-c22.Dxb2# 1.-d22.De4# 1.-e2 2.Dg1# 1.-e5 2.Td6#; 1.Tb5? Tc4!

2) **Eric M. Hassberg** *B.C.F. 1940-41 1. palkinto* **1.Lb5!** (2.Tc8#) 1.-Dxh6 2.Tc8+ Kg7 3.Tcxg8# 1.-Rc7 2.Dxb8+ Re8 3.Dxe8# 1.-e6 2.Tc7 (3.Tf7/Lxg7/Rg6#) Rxc7 3.Da3# 1.-fxe5 2.Tf3+ exf3 3.Dxf3#

3) **Berger** *Bohemia 1906* **1.Lh1!** (2.Tg3 ja 3.Td3+ Kc5 4.Dxc6; 2.-Kc5 3.Dxc6+ Kd4 4.Dxc4/Td3# 2.- cxd5 3.Db5 dxe4 4.Dxc4#) 1.-gxh4 2.Tg8 Kc5 3.Dxc6+ Kd4 4.Dxc4# 2.- Tc5 3.Dg7 ja 4.Dg1# 2.-c5 3.Tg2 Kxe4 4.Tg4# 2.-cxd5 3.Db5 (4.Dxd5#) Tc5/dxe4 4.Dd3/ dxc4#; 1.- Tc5 2.Tg3 Txd5 3.Dxc6 (4.Dc4/ Dxd5/Td3#); 1.-g4 2.Tg3 Kc5 3.Dxc6+ Kd4 Td3# 2.-cxd5 3.Db5 dxe4 4.Dxc4#; 1.Da7/ Tg3? gxh4!

4) **Carlos Alberto Peronace** *Nuestro Tablero 1955* 1.Tg4? Df6+ 2.Kg3 Dxe5+ 3.Kxf3 Dd5+ ja 4.-Dg8 -+; 1.Td6? Dxd6 2.Rf7+ Kh7! 3.Rxd6 f2 -+ 1.g8D! Dxg8 2.Td6+ Kh7 3.Td7+ Kh8 4.Rg6+! Dxg6 5.Td8+ Kh7 6.Th8+ Kg7 7.Tg8+ Kf7 8.Txg6 f2 9.Tg3! Lg5+ 10.Kg4! =

5) **Hugo Rohr** *La Strategie 1900* **1.Rc4!** a3 2.Re5 fxe5 3.Ke4 f6 4.Dd3+ Te2# 1.-b4 2.Ke4 (3.Ta1+ Ke2 4.Dg4+ Txg4#) 1.- bxc4 2.Lf2 a3 3.Kd2 Kxf2 4.Df3+ Kxf3#; 1.Kf3? a2! 1.Df3? Rf2! 1.Lf2/Lg3? a3! 1.Rd1/Rd3? a3/b4!

6) **Chris Feather** *Scrappings 3* 1.Rd6

Tf8 2.Ke4 Tb8 3.Kb5 Rxd6# 1.Rxf5 Txd7 2.Kd4 Rd6 3.De4 Rxf5#

7) **Wichard von Alvensleben** *Landeszeitung (Lüneburg) 26. 1.1985* **1.Rd7!** (2.Dc5/ e4#) 1.-Kd5 2.Dc5# 1.-Txb6 2.Rxb6# 1.- Txd4 2.De6# 1.-Tf6 2.Re5# 1.-Rxd4 Db3#; 1.Ra4/Ra6? Tf6! 1.Rcb3? Rxd4! 1.Rce6? Txd4! 1.Rf5+? Kd5! 1.e4? Kxd4!

8) **J. Reichtannen** *Die Tat 7.4.1956* **1.Dc8!** (2.Dc1#) 1.-Kxf4 2.Dc1+ Le3 3.Re6# 1.- Dc7/Lc6 2.De6+ Kxf4/Le4 3.Tg4/Dxe4# 1.-Dxc8 2.Txg3+ Kxf4/Lf3 3.Lxd6/Txf3# 1.- Lxc8 2.Tf3+ Kxd4 3.Lf6# 1.-Le4 2.Dc1+ Kxd4 3.Lf6# 1.-Lf3 2.Txf3+ Kxd4 Dc3/Dc4/Dg4/ Lf6#

9) **Niels Hoeg** *Skakbladet 1918* **1.Lf3!** sp. 1.- Lb3/La2 2.Lg4 (3.Lc8 ja 4.Lb7) Lc4 3.Le6 Lb3/La2 4.Lc8 ja 5.Lb7# 3.- Lb5/La6 4.Lxd5+ Lc6/Lb7 5.Lxc6/Lxb7# 1.Le8/Lg4/ Lg6? Lb5! 1.Lf7? Lb3!

10) **Lars Falk** *Tidskrift för Schack 1980* 3. *palkinto (korjaus 1985)* 1.Tb7 Tf3+ 2.Ka4 Kc8 3.Ta7 Tf7! 4.Rb6+ Kb8! 5.Td7! (5.Txf7 patti, tai 5.Ta8+ Kb7 6.Lg1 Tg7 7.Lf2 Tg4+ 8.Kxa5 Tf4 =) Tf4+ 6.Kxa5 (6.Ka3 ja musta jatkaa shakkeja, 6.Lxf4 patti) Tf5+ 7.Le5! (7.Kxa6? Ta5 8.Kxa5 patti) Txe5+ 8.Kxa6 +

11) **K.A.K. Larsen** *Skakbladet 1960* 2. *palkinto* **1.Dg6!** (2.Rb5+ Kc4 3.Ra3+ Dxa3#) 1.- Dxa7 2.Rf5+ Kc4 3.Dxa6 Dxa6# 1.- Db6 2.Rb7+ Kc4 3.Ra5+ Dxa5#

12) **Kornel Ebersz** *Chess Amateur 1921* 1.e5 La7 2.Kg3 La8 3.Kf4 Kb7 4.Ke4 Kb6+ 5.Kd4 Kxb5#

Tehtävähakin termistöstä ja teemanimikkeistä

Suomi sivistyskielenä

Jotta kieltä voisi pitää ns. sivistys- eli kulttuurikielenä, sillä pitää olla jossain määrin standardoitu kirjakieli, jolla voidaan ilmaista asioita ja kuvata ilmiöitä kaikilta elämän alueilta. Valtioissa, joissa puhutaan useita kieliä ja joissa yksi kieli saa erityisaseman tapahtuu helposti, että alueen muut kielet näivettyvät ”kyökkikieliksi” tai pysyvät sellaisina eli kielinä, joita puhutaan lähinnä kotioloissa. Omakielisen kirjallisuuden ja lehdistön puuttuessa tällaisten kielten ilmaisykyky ja käyttökelpoisuus vaikkapa politiikassa, tieteissä, tekniikassa, oikeuslaitoksessa ja muilla julkisen elämän alueilla heikenee siksi, että niiden omista ilmaisuvaroista lähtevä termien ja sanaston muodostaminen lakkaa.

Entisen Neuvostoliiton, nykyisen Venäjän alueella puhuttavat suomensukuiset kielet ovat esimerkkejä kielistä, jotka ovat kirjakielinä eläneet pitkään kituliasta elämää. Vaikka ne ovat Neuvosto-imperiumin hajotamisen myötä jossain määrin elpyneet, niiden kehittäjien käsiä sitoo edelleen mm. laki, jonka mukaan niitä saa Venäjällä kirjoittaa vain kyrillisin kirjaimin.

Suomen kielen kehittyminen sivistyskieleksi, jota voidaan kirjoittaa sille parhaiten soveltuvalla kirjaimistolla ei ole siis mikään itsestäänselvyys. Se on elänyt milloin kirjossa käytetyn latinan, milloin hovin ja pienen yläluokan suosiman ranskan varjossa. Tunnetuista geopoliittisista syistä sitä ovat pitäneet rahvaankielen asemassa ensin ruotsi, sitten venäjä. Vielä 1800-luvulla vallitsi suomalaisenkin sivistyneistön piirissä laajalti käsitys, ettei suomesta ollut sivistyskieleksi, vaikka esimerkiksi Agricolan Uuden testamentin käännöksestä oli kulunut jo kolmisen vuosisataa.

Verrattuna yllä mainittuihin sukukieliim-

me, suomen kehittymiselle aidoksi sivistyskieleksi on tarjonnut erinomaiset puitteet maamme valtiollinen itsenäistyminen 1917. Suomi täysiverisenä kirja- ja sivistyskielenä on silti suhteellisen nuori. Suurin osa erikoisalojen omakielisestä termistöstä on luotu itsenäistymisen jälkeen, siitäkin suuri osa vasta viime vuosisadan viimeisten vuosikymmenten aikana. Vielä suurempi syy tähän kuin kirjakielemme nuoruus on tietenkin se, että itse erikoisalat ovat kehittyneet ja laajentuneet, ja uudet ilmiöt ovat vaatineet uusia nimilappuja. Tämä pätee jossain määrin myös tehtävähakkiin.

Tehtävätermistö meillä ja muualla

Modernin tehtävähakin voi katsoa olevan noin 160 vuotta vanha (Henry A. Lovedayn kuuluisa ”intialainen” julkaistiin *Chess Player's Chronicle*ssa helmikuussa 1845!). 1800-luvun jälkipuoliskolla harrastuksen painopiste oli selvästi anglosaksisella ja germaanisella kielialueella, niinpä myös valtaosa tuon ajan kansainvälisestä termistöstä oli englannin- ja saksan-, jonkin verran myös ranskankielistä, mikä ei toki tarkoita, etteikö termistöä olisi tuolloin tarpeen mukaan käännetty ja sepitetty myös ”vähäisemmille” kielille.

Suomenkielinen tehtävähakkitermistö on kuitenkin syntynyt käytännöllisesti katsoen kokonaan 1900-luvulla eli ajalla, jolloin suomenkielistä tehtävähakkikirjallisuutta on ollut olemassa ja shakkitehtäviä on julkaistu suomenkielisissä sanoma- ja aikakauslehdissä. Tätä kehitystä ei tietääkseni ole koskaan systemaattisesti dokumentoitu, ja tuleva kirjoitelmasarjani, johon tämä kirjoitus on johdanto, pyrkii tässä mielessä pikkuisen täyttämään tätä aukkoa, tosin vasta toissijaisesti, sillä painopisteeni on toki termien tehtävähakillisessa sisällössä.

Mihin termejä tarvitaan?

Mihin sitten termejä ylipäänsä tarvitaan ja tehtävähakissa erityisesti? Shakin ”kieli” kun on suurelta osin kansainvälistä, niin myös tehtävähakin. Shakkitehtävän kauneutahan pystyy yleensä arvostamaan ja sen sisällön hahmottamaan, vaikka tehtävää ei sanallisesti osaisi kuvatakaan ”oikein”.

Ongelmia kuitenkin syntyy, kun pyrkii olemaan yhteydessä muihin alan harrastajiin esimerkiksi *Suomen Tehtäväniekat*-lehden välityksellä. Mitä joku tarkoittaa kirjoittaessaan laatineensa kaksisiirtoisen, jossa esiintyy kolmessa vaiheessa Nowotny samassa leikkauspisteessä kauttaaltaan vaihtuvuuhin? Tehtävähakkijargoniin perehtynyt tietää heti, että väitteen esittäjä – jos hänen väitteensä on tosi – ei ole kuka tahansa nyhrääjä. Tavallinen shakharrastaja voi päätellä sen verran, että kysymys ei ole pelaamisesta, ei paljoa enempää. Yllä oleva esimerkki on vielä suhteellisen helppo tapaus.

Tehtävähakkitermien joltinenkin tuntemus on jossain vaiheessa välttämätöntä, jos harrastuksessaan haluaa edetä ja olla yhteydessä muihin samanmielisiin. Se, missä laajuudessa termistöä on hyvä tuntee, vaihtelee tietenkin itse kunkin kiinnostuksen mukaan. Jos joku haluaa tutkia ja laatia lopputehtäviä, hänelle termillä ”Nowotny” on hyvin marginaalista käyttöä. Kokemus tosin osoittaa, että enin osa tehtäväniekoista haluaa ainakin jossain mitassa tutustua useimpiin tehtävälajeihin.

Yksi keino edistyä laatijana ja tehtävien tutkijana on lukea laadintakilpailujen tuomareiden lausuntoja. Ensinnäkin niistä oppii, mitä hyvältä tehtävältä yleensä edellytetään. Tuomareiden teksteissä vilahtelee kuitenkin vaihtelevassa määrin termejä, joiden tuntemattomuus saattaa vaikeuttaa ymmärtämistä. Jo itse asiassa niinkin näennäisen läpinäkyvät termit kuintaloudellisuus tai houkutus eivät täysin avaudu termistöön perehtymättömälle, sellaisista yleiskielessä tutuista mutta tehtävähakissa erikoismer-

kityksen saaneista termeistä kuin looginen tai kriittinen puhumattakaan. Miten miniatyyri (mikäs se muuten on?) voi olla epätaloudellinen, kun taas 20-nappulaista keuhataan taloudelliseksi? Miksi yhtä houkutus sanotaan ”temaattiseksi”, mutta toista ”lisähoukutukseksi”, vaikka jälkimmäinen on ratkaisijan näkökulmasta paljon ”houkuttelevampi”?

Tehtävähakkitermistöön tutustuminen saattaa avata joitakin uusia laadinnallisia ulottuvuuksia. Nowotny- ja Fleck-teemaperheisiin ja -nimikkeisiin tutustuminen on auttanut minua näkemään, miten monilla tavoilla kyseisiä teemoja voi käsitellä. Se tietenkin edellyttää myös tutustumista konkreettisiin esimerkkitehtäviin, mutta termistön hallintaa auttaa esimerkiksi pitämään näennäisesti samankaltaiset mutta joissakin oleellisissa yksityiskohdissa toisistaan poikkeavat saavutukset omissa kategorioissaan. Kaikki laatijat eivät tietenkään tarvitse tällaista kielellistä jäsentämistä ja pystyvät silti laatimaan hyviä tehtäviä. Tutkijoina tai uutta luovina teoreetikoina heidän tarkkuutensa saattaa kyllä kärsiä.

Nykytermistön puutteita

Kaikessa voidaan mennä liian pitkälle. Matti Myllyniemi kirjoittaa tehtäväkokoelmassaan *Toteutuneita oivalluksia* (ST ry: Helsinki 1980) tehtävänsä n:o 144 yhteydessä: ”Eräillä mailla on voimakas tarve saada teemoja maansa laatijoiden nimiin. Niinpä tällekin heikolle alkusiirroille on annettu teemanimitys...” (s. 42). Matti jätti hienotunteisesti nimeltä mainitsematta teeman, johon kuuluu kaksi mustaa nappulaa kiinnittävä alkusiirto! Kyseessä on Bouttier-teema, jossa lisäksi edellytetään – melko itsestään selvästi – että puolustussiirroillaan musta päästää vuoroin kummatkin kiinnitettyt upseerinsa ja että puolustussiirtoja seuraavat eri matit. (Teemaan saattaa kuulua jonkinlaista dualinvälttöä, mutta käytössäni olevien lähteiden varassa siitä varmistuminen on mahdotonta)

Teemanimistössä onkin melkoista epäsuhtaa. Monet laatijat ovat jääneet historiaan vain heidän mukaansa nimetyn teeman ansiosta – joka sekin siis voi olla aika eriskummallinen tai keinotekoinen. Toiset, huomattavasti innovatiivisemmat laatijat taas ovat jääneet kokonaan vaille sitä kunniaa, että jokin teema olisi nimetty heidän mukaansa. Jotkut taas ovat jyrkästi torjuneet moisen kunnian, aika usein turhaan, toiset ovat himoineet sitä, hekin turhaan.

Toinen epäsuhta liittyy nimikkeistön kattavuuteen. Mitä esimerkiksi eri tehtävälajeihin tulee, niin eniten on teemanimikkeitä keksitty 2#-tehtävien alueella, kun taas varsinaisia itsemateille määriteltyjä teemoja ei ole kovinkaan runsaasti. Apumatitkin ovat pitkään olleet lapsipuolen asemassa, mutta apumattilaadinnan runsas kasvu parin, kolmen viime vuosikymmenen aikana on hiukan muuttanut kuvaa myös termistön ja teemanimikkeiden osalta.

Joku on sanonut, että ”vielä tyhempää, kuin antaa koiralle huono nimi, on antaa sille *kaksi* nimeä”. Tästäkään synnistä ei tehtäväterminologia ole vapaa. Kansainvälistä termistöä ei ole tietoisesti luotu, vaan se on syntynyt ja kehittynyt monessa paikassa ja monella kielialueella eri aikoina. Termeihin ei kenelläkään ole tekijänoikeutta, joten niiden sisältö saattaa vaihdella – ja valitettavasti joskus vaihteleeekin – käyttäjästä tai kielialueesta riippuen. Samoja teemoja on keksitty ja kehitelty useammassa paikassa samoihin aikoihin ja niihin on liitetty nimilappuja kirjavasti. Monesti yksi termi tai teemanimike on pikku hiljaa saavuttanut laajan hyväksynnän ja toinen tai toiset nimitykset ovat painuneet unholaan, mutta aina näin onnellisesti ei ole käynyt.

Toisaalta jotkut teemat ovat saaneet nimensä epäoikeudenmukaisesti, eivät suinkaan esim. ensimmäisen keksijänsä mukaan, mutta sellaistaahan elämä on, epäoikeudenmukaista, ja olisi ihme, jos se ei näkyisi tehtävätermistössäkin...

Vakiintuneita termejä ja teemanimikkeitä on yleensä turha yrittää muuttaa, mutta

vähin, mitä niiltä voi vaatia on, että niillä on selkeä sisältö tai se sisältö, jonka nimenantajat ovat niille tarkoittaneet. Surkeita esimerkkejä päinvastaisesta kehityksestä ovat esimerkiksi teemat Salazar, Ruhlis, Umnov ja Karlström-Fleck. Vaikka koetankin välttää ”termipoliisin” roolia, aion kyllä ottaa kantaa ja antaa suosituksiani silloin, kun koen siihen olevan tarvetta.

Suomenkielisestä termistöstä

Ja yhdestä asiasta olen vihainen kuin rakki-koira. Mielestäni nykyisin kielellemme uhkana ei ole niinkään joka alueelle lonkeroitetaan ulottava maailmankieli englantia, vaan englannin sanaston ja rakenteiden kritiikintön siirtäminen ”raakana” suomen kieleen, eli siis suomea äidinkielenään puhuvien turhamaisuus, välinpitämättömyys tai henkinen laiskuus. Mihin tarpeeseen on esimerkiksi syntynyt käännöslaina ’käytännön pila’ (engl. *practical joke*)? Minkä ammottavan semanttisen aukon jättävät omakieliset, nykyihmisellekin tutut – pilan luonteen mukaan käytettävät – vastineet ’jekku’, ’kepponen’, ’kuje’, ’kiusa’, ’kolttonen’ tai vaikka teekkarislangin ’jäynä’? Ilmiöllä muunnoksinen on monta nimeä, sillä se on yleismaailmallinen, havaittu meillä ja muualla jo kauan ennen kuin amerikkalainen TV-saippuasarja *Kauniit ja rohkeat* rantautui maahamme. Pitäisikö Francois Truffaut’n klassikkoelekuva ristiä suomeksi uudelleen *400 käytännön pilaksi*?

Vuodatukseni ydin on, että termeille ja teemoille on pyrittävä sepittämään suomenkieliset vastineet silloin, kun se on mahdollista – eli aika usein – ja että suomenkielisten vastineiden ei tarvitse olla käännöslainoja, jos kieleemme runsaasta sanastosta joko suoraan tai johtamalla on mahdollista löytää omakielinen vastine, joka parhaassa tapauksessa liittyy jo olemassa olevaan termitraditioon ja niveltyy johdonmukaisesti sen osaksi. Vakiintuneet ja jo laajalle levinneet, suomenkieliseenkin termistöön ns. sitaattilainoina omaksutut kansainväliset tee-

manimikkeet, joista yllä on jo mainittu muutama ja jotka usein kantavat keksijänsä, kehittäjänsä tai jonkin maantieteellisen alueen nimeä, ovat sitten aivan eri asia.

Koska tehtävähakkitermistömme kehityksestä ei ole olemassa laajaa kuvausta, joudun tässä vaiheessa turvautumaan siihen oletukseen, että sitä ovat pääosin kehittäneet tehtävähakista paljon kirjoittaneet, mahdollisesti Pentti Sola, mutta ennen muuta ainakin Osmo Kaila ja myöhemmin muun muassa Matti Myllyniemi (olen jo etukäteen pahoillani monien muiden nimien puuttumisesta lyhyestä listastani). Niiden noin 25 vuoden aikana, joina olen kotimaiseen tehtäväterminologiaan tutustunut, olen saanut sen käsityksen, että edellä mainitut herrat ja muut heidän työnsä täydentäjät ovat tehneet hyvää työtä. Suomalainen tehtävähakkitermistö on nimenomaan suomalaista niiltä osin kuin se on mahdollista. Sanastossa on ehkä joitakin aukkoja niiden tehtävälajien osalta, joihin Suomessa ei ole tunnettu laajaa kiinnostusta (mm. englantilaisen 2#-laadintakoulukunnan ja uussaksalaisen koulukunnan termit), mutta on kuitenkin luotu hyvä pohja, jolta uudet terminikkarit voivat ponnistaa.

Kotimaisessa termistössä on se hyvä puoli, että termien joltisenkin läpinäkyvyyden ansiosta ne avautuvat suomalaiselle lukijalle helpommin kuin vieraskieliset termit. Mutta eikö olisi mahdollista luoda joidenkin peruspalikoiden avulla järjestelmä, joka olisi kansainvälinen ja kaikkien omaksettavissa?

Dawsonin *Systematic Terminology*

T.R. Dawson pyrki kehittämään tehtävähakkiin teemojen kuvausjärjestelmän, johon hän oli ottanut mallia orgaanisen kemian yhdisteiden kuvausjärjestelmästä. Orgaanisella kemialla oli hänen mielestään suuremmat termistöongelmat kuin millään muulla tieteenalalla jatkuvasti laajenevien hiiliyhdisteperheiden vuoksi. Dawson julkaisi systemaattisen terminologiansa 2-siirtoisiin mat-

titehtäviin sovellettuna esseissään *British Chess Magazinessa* heinäkuun 1947 ja syyskuun 1950 välisenä aikana. Ken Whyld julkaisi kirjoitelmat yksiin kansiin nidottuna vuonna 1984 nimellä *Systematic Terminology*.

Thomas R. Dawson

villa tieteenaloilla[...] Kaikissa niissä se on johtanut kaaokseen, hämmennykseen, kehityksen hidastumiseen ja lähes kohtalokkaisiin hankaluuksiin, jotka on voitettu vasta, kun typerä jargonviidakko on kokonaan tuhottu ja sen sijaan on kehitetty suhteellisen yksinkertainen, jossain määrin itseään selittävä ja ennen kaikkea systemaattinen termistö, joka on saanut kansainvälisen hyväksynnän”.

Dawson oli varma, että hänen kuvausjärjestelmänsä oli kenen tahansa normaali-älyisen ihmisen omaksuttavissa, olipa tämän äidinkieli mikä tahansa. Niin tai näin, jostain syystä Dawsonin suurtyö ei koskaan saavuttanut laajempaa hyväksyntää, enkä siksi sitä tässä enkä tuonempanakaan esittele. Yhä edelleen rehottaa tehtävähakissa ”jargonviidakko”, ainakin mitä useisiin teemanimityksiin tulee.

Dawson ehkä aliarvioi teemanimikkeistön käytön psykologista puolta. Ihmiset pitävät ”ihmisläheisistä” ja konkreettisista nimityksistä. Esimerkiksi Grimshaw paitsi herättää käsityksen tietystä teemasta (kahden samanvärisen erikulkuisen nappulan toinen toiselleen aiheuttamat katkot) myös liittää sen tiettyyn historian aikaan (1800-luvun

Whyldin vihkosen johdannossa on lainaus Dawsonilta artikkelisarjan alusta: ”Käytäntö liittyy teemoihin niiden satunnaisten hyödyntäjien nimet ei ole ominainen vain tehtävähakille. Sitä on nähty monilla vaka-

puoliväliin) ja paikkaan (Englantiin). Assosiaatio on sekä konkreettinen (historiallinen) että inhimillinen (ihmisen nimi), jonkalaista esimerkiksi tiivis kirjaimista ja numeroista koostuva koodi ei herättäisi.

Toinen puoli asiasta on, että tehtäväshakki on myös taidelaji, ei vain shakkipelellin ääriaitoja luotaava tutkimusala, ja sen harrastajat eivät välttämättä kaipaa erikoiskielensä ”liiallista” rationalisointia. Edelliseen liittyy se, että tehtäväshakin harrastajat eivät koe, että heidän termistönsä osin kaoottinen tila muodostaisi kommunikatiolle tai – mikä tärkeintä – itse luomisprosessille *ratkaisevaa* estettä tai haittaa.

Mutta kuten edellä jo totesin, termien käytössä ja sisältöjen määrittelyssä tulee silti olla tarkka ja pyrkiä mahdollisimman laajaan yhteisymmärrykseen, jotta tehtävänniekkujen keskinäistä viestintää ei hankaloita semanttisesti häilyvä termistö. Tuoreessa muistissa on vielä Sveitsi-Suomi -maaottelun monisiirtoistema ristishakki ja sen väljästä ja suppeasta määritelmästä käyty keskustelu, joka tapahtui onneksi hyvässä hengessä.

Albumi auktoriteettina

Dawsonin järjestelmän veroisen kuvaussysteemin laatimista ei ole sen koommin kuukaan yrittänyt. 2#-tehtävien niin sanottujen funktioiteemojen kuvaamiseksi kehitetty ruudukkomalli, jossa alku-, uhkaus-, puolustus-, matti- ja kumoussiirroille on ruudukossa omat palstansa, on lähinnä visuaalinen havainnollistamiskeino, jonka sovellusala on pieni. Sitä paitsi kullekin teemalle on lisäksi olemassa myös oma sanallinen nimityksensä, yleensä jonkun laatijan mukaan annettu.

Bedrich Formánekin kehittämä Z-kaava on puolestaan kaksisiirtoisten, matin- ja puolustuksenmuutoksia sisältävien monivaihe-tehtävien kvantitatiivisen sisällön luokittelukeino, joka ei pyrikään korvaamaan tehtävätermistöä, ja sekin on sitä paitsi kehitetty hyvin suppealle alueelle.

Sekä ruudukkomallia että Z-kaavaa käytetään *FIDE-albumien* teemahakemistoissa (kts. esim. uusin albumi 1995-97, s. 66, 584, 586-7). Tätä kolmikielistä, noin joka kolmas vuosi ilmestyvää kansainvälisten valiotehtävien kokoelmaa voi nykyään pitää yhtenä termi- ja teemanimikeauktoriteettina. Tosin jos aikoo saada kattavan kuvan alueesta, on syytä hankkia kaikki albumit vuodesta 1986-88 asti, sillä yleensä niissä on esitelty vain juuri kyseisessä albumissa esiintyvät teemat.

Albumeista muuten paljastuu, miten eri suuntiin terminologiat ovat englannin, saksan ja ranskan kielissä paikka paikoin ajautuneet. Samastakin teemasta voi kullakin kielellä olla omat nimityksensä, joista yksikään ei ole tois(t)en käännös ja jotka voivat poiketa toisistaan radikaalistikin! Ääritapaukset ovat onneksi harvoja.

Eri ajanjaksojen albumeista paljastuu vielä sekin, että termien ja teemojen sisältö jossain määrin elää koko ajan, sillä niitä ei albumista toiseen määritellä aina aivan samalla tavalla. Yksi syy on itse kieli, joka mahdollistaa saman asian ilmaisemisen eri tavoilla. Toinen syy on, että on olemassa teemoja ja termejä, joiden sisällöstä ei olla pilkulleen yksimielisiä. Toisten suosimat määritelmät ovat pikkutarkkoja, toisten väljiä. Pääasia on tietysti, että ytimestä vallitsee yksimielisyys, vaikka senkin saavuttamiseen saattaa joskus mennä tuskastuttavan pitkä aika.

Ottakaamme havainnollinen esimerkki uusimmasta albumista ja siitä, miten siellä on ristishakki määritelty. Ranskan- ja saksankieliset määritelmät ovat yksimielisiä siitä, että ”shakkaus torjutaan shakilla shakkaavaa nappulaa lyömättä”. Sen sijaan englanninkielinen määritelmä on tiukempi: ”Valkea torjuu mustan shakkauksen siirtämällä nappulan[sa] shakkauslinjalle samalla shakaten”. Molemmat määritelmät herättävät kysymyksiä. Miksei shakkaavan nappulan lyöntiä sallita, vaikka lyöntisiirto olisi samalla shakkaus? Entä jos *musta* torjuu *valke-*

an shakkauksen shakilla, eikö se ole risti-shakki? Britit pitänevät kiinni perinteisestä, anglosaksisen 2#-laadintakoulunнан pii-rissä syntyneestä määritelmästä, saksan- ja ranskankielisessä maailmassa termiä katsotaan yleisemmältä tasolta.

Tällaisista koulukuntaeroista ja määritelmien horjuvuuksista huolimatta - tai ehkä juuri sen takia, että niitä ei peitellä - FIDE-albumit tarjoavat nykyään yhden varteenotettavimmista lähteistä sellaiselle, joka haluaa tutustua kansainväliseen tehtäväshakkitermistöön ja teemakuvauksiin.

Kirjoitelman lähteistä

Sitten tulevan artikkelisarjani henkilökohtaisiin taustoihin. Tutkin 1990-luvun ensimmäisen puoliskon aikana n. 50 erikielistä tehtäväshakkikirjaa ja useita eri tehtäväshakkilehtien vuosikertoja, joista kokosin n. 1200 termiä selityksineen käsittävän tiedoston. Se on toistaiseksi julkaismaton ja nykymuodossaan sellaisenaan julkaisukelvotonkin. Osia siitä on hyödynnetty Timo Kallion toimittamassa ja pääosin kirjoittamassakin, Suomen tehtäväniekat ry:n kustantamassa *Tehtäväshakin käsikirjassa* vuodelta 1995.

Kyseinen perusteos on ensimmäinen suomenkielinen tehtäväshakkiopus, jossa on melko kattavasti pyritty esittelemään tehtäväshakkia myös suomenkielisen termistön osalta. Sitä edeltävältä ajalta on mainittava ainakin yksi suhteellisen varhainen pioneerityö, Osmo Kailan *Jokamiehen shakkiopus* (4. painos ilmestynyt 1959), jossa oli pitkähkö tehtäväshakkia käsittelevä osuus.

Tulevassa artikkelisarjassani hyödynnän pääosin em. termikoostettani. Se kaippaa toki monin paikoin päivitystä, sillä tuoreimmat merkinnät taitavat olla vuodelta 1995, jonka jälkeen ovat ilmestyneet esimerkiksi FIDE-albumit 1986-88, 1989-91, 1992-94 ja 1995-97! Mutta tällä alalla riittää joka tapauksessa aina uutta opiskeltavaa, ja toivon kirjoitelmasarjani edetessä oppivani itsekin paljon uutta.

Tarkoitukseni ei ole kirjoitelmissani viipä kovin pitkään sellaisissa termeissä tai teemanimissä, joilla on lähinnä historiallista tai muuta kuriositeettiarvoa. Toisaalta kirjoitukseni eivät ole myöskään aivan perusasioiden esittelyä. Aihepiirin laajuuden vuoksi yhdellekään termille ei voi uhrata kovin suurta tilaa, joten jonkinlaiset esitiedot lukijalla tulisi tehtäväshakista olla.

On vielä mainittava, että keskityn oikeaoppisiin shakkitehtäviin, lähinnä matti- apu-matti- ja itsemattitehtäviin liittyviin termeihin ja teemanimityksiin. Lopputehtäviin, satushakkiiin, retroanalyyttisiin ja shakkimatemaattisiin tehtäviin liittyy erikoistermistöä, jonka tutkimisen ja esittelemisen jätän näihin aloihin perehtyneille.

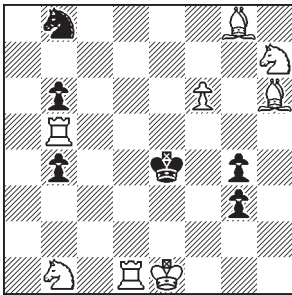
Päästäkseni pohtimasta (loputtomiin, luullakseni), missä järjestyksessä termejä esittelisin, valitsin helpoimman ja samalla ehkä keinoitekoisimman tavan: aakkosjärjestyksen. Tarkoitukseni ei ole kuitenkaan viipyä vuosikausia A-kirjaimessa, vaan pyrkin etenemään joka artikkelissa yhden aakkosen kerrallaan valiten kustakin sellaisen termin, joka on jollakin tavalla keskeinen ja jonka ohessa voin käsitellä isohkoa aihealuetta – ja monilla muilla kirjaimilla alkavia termejä ja teemanimityksiä – kerrallaan. Kahden ensimmäisen kirjoituksen pääaiheet olen jo valinnut: ensimmäisen aiheena on alkusiirto ja toisen Barulin vuosina 1898-1942 eläneen neuvostolaatijan ja -teoreetikon sekä hänen nimeensä liitettyjen teemojen mukaan.

Pienenä esimaistiaisena totean, että terminä suomen "alkusiirto" tuotti minulle pienen yllätyksen: kuka ihme on sepittänyt kyseisen nimityksen, jolle ei semanttisesti eikä rakenteellisesti näytä olevan vastinetta muissa tuntemissani kielissä, ja missä termiä on ensimmäisen kerran käytetty? En lupaa ratkaista arvoitusta seuraavaan lehteen mennessä, mutta joitakin alkusiirtoon liittyviä teemoja tulen esittelemään.

Rekonstruktiojalsta

Edellisessä tehtävässä oli erikoinen kolmen ratkaisun ikiliikkuja, kaksoismuoto saatiin kun kaikki kolme a-muodon alkusiirtoa tehtiin valmiiksi laudalla. Tehtävä oli yksinkertainen, mutta nerokas Myllymatin löytö, jolla hän voitti The Problemistin vuosikilpailun 1978 ja sai tehtävän myös Fide-albumiin.

Matti Myllyniemi 1. palk. *The Problemist* 1978

2# 3 ratkaisua 8+6

b) alkusiirtojen tapahduttua laudalla.

Jostain syystä tämä ei ole Matin kirjassa ja oli ainakin minulle uusi.

Vain neljä ratkaisijaa, ja hekin sanoivat tätä vaikeaksi, toisin kuin itse kuvittelin. Joose Norri tunnisti tämän ja Kari Valtonen rekonstruoi täsmälleen laatijan aseman. Unto Heinonen yllätti palstan pitäjän käyttämällä ratsujen b1 ja h7 tilalla valkeaa ratsua f3:ssa. Tämä on vaikea toteutus, d4 ja e5 ruudut on pidettävä mustilla upseereilla ja houkutus 1.Td5? torjutaan siirrolla 1.-Ta8+!, johon ratkaisuissa on 2.bxa8D#. Unton sinänsä suurta taitoa osoittava muoto ei kuitenkaan taloudellisuudessa pärjää Myllymatin alkuperäiselle muodolle, jossa 1.Td5? houkutus kumoutuu siirtoon 1.-Kf3!.

Olli Heimo ymmärsi oikein palstan pitäjän toiveet semmoisesta toteutuksesta, jossa alkusiirrot ovat reunasta reunaan maksimipituisia. Ollin alkuperäisessä muodossa Lb1-h7 siirto ei oikein vakuuta, sillä hän

on joutunut käyttämään mustaa sotilasta ruudussa h7, jolloin ei voida puhua ikiliikkujasta. Myöhemmin, kuitenkin ratkaisuaikojen puitteissa, Olli Heimo paransi muotoon Kd1 Dg7 Ta5 Tc1 Ld6 Lh7 Ra1Rh4 - Kd4 Tf6 Tf8 Lc8 Rh2 sa4 a6 d7 f4 g2 h3, jossa ratkaisusiirtojen pituus on kahta askelta vaille maksimi.

Sain itse yhtä vaille maksimin sortumalla satunappulan käyttöön, mikä tietenkin pilaa idean: Kh3 Dg8 Ta6 Tc1 Lh8 La4 Rb1 Rh5 - Kd1 Tf8 Lh1 Rf7 sa3 a7 d3 e3 f5 Wd8 (wazir, joka on "lyhyt" torni, siirtyy vain askeleen kerrallaan). 1.Lh8-a1!, 1. Ta6-h6!, 1.Tc1-c7! Jos mustalla voisi olla sotilas d8, niin reunasta reunaan tavoite onnistuisi. Onko tämä mahdollista oikeaoppisena?

Olli jatkaa: "Sitten piti vielä laatia vihoviimeinen versio, jossa ratkaisusiirrot ovat täysimittaiset. Olen jokseenkin vakuuttunut, että siinä vaaditaan satuelementtejä, kuten seuraavasta ilmenee." Kh7, Ta6, Tc1, La4, Lh8, Rd1, Rh5, heinäsiirrat f3 -Kd5, heinäsiirrat a7, b1, b8, f4, sotilaat a3, d3 2#, kolme ratkaisua, b-muoto kun kaikki alkusiirrot on tehty. Tämä Ollin asema puhaltaa pelin poikki, ainakin toistaiseksi, kunnes joku väantää tämän oikeaoppisena.

Uusi tehtävä: rekonstruoi hyvän tehtävän vaatimukset toteuttava kahden siirron mattitehtävä, jossa on ainakin seuraava sisältö: (new 2# reconstruction as follows:)

1.Tdxe5? uhkaa 2.Te5~# (moniuhka); 1.-axb3 2.Tc5#; 1.-Lxc2 2.Tb5#, 1.-Dc8 2.Te8# jne, mutta 1.-Df1!. Ratkaisu 1.Texe5! uhkaa 2.Te5~#; 1.-axb3 2.Te2#; 1.-Lxc2 2.Te3#; 1.-Dc8 2.Te8# jne; 1.-Df1 2.Te1#.

Ratkaisut 7 viikon sisällä osoitteeseen Harri Hurme, Kaskenkaatantien 18 C 32, 02100 Espoo tai Riitta.Hurme@kolumbus.fi.

Vuoden shakinpelaaja

Suomen Keskushakkiliiton hallituksen valitsema vuoden 2004 shakinpelaaja julkistettiin Shakin päivän tilaisuudessa Helsingin shakkikodissa sunnuntaina 16.1. ja hän on ensimmäinen suomalainen laadinnan suurmestari **Unto Heinonen**. Onnittelut!

ENSIPAINOKSET - ORIGINALS

Tällä palstalla julkaistavat ensipainokset ottavat osaa lehden vuosikilpailuihin. Laatioita pyydetään lähettämään tehtäviään osastojen toimittajille: mettittehtävät Jukka Tuoviselle; apumattit Mikael Grönroosille; lopputehtävät, itsemattit, satushakki- ja shakkimatemattiset tehtävät Joose Norrille. Myös ratkaisut ja kommentit tulee lähettää vastaavien osastojen toimittajille.

Suurissa mateissa (n#) ja itsemateissa (i#n) kuvion alla oleva **h** tarkoittaa temaattista houkutusta, **e** taas esipeliä (= jos musta olisi siirtovuorossa). Niitä ei tarvitse ilmoittaa ratkaisuisissa. Apumateissa vaihdelma ilmaistaan asteriskilla, esim. a#2*.

Originals published in this section are eligible for the informal tourneys of ST. Composers are requested to send their original compositions to the individual editors: Direct mates to Jukka Tuovinen; Helpmates to Mikael Grönroos; Studies, Selfmates, Fairies and Mathematical Chess Problems to Joose Norri. Also all solutions and comments should be sent to the appropriate editors.

*In direct mates (n#) and selfmates (i#n) **h** under the diagram means a thematic try, while **e** means setplay. You need not give tries & setplays in your solutions. In helpmates setplay is indicated by an asterisk, e.g. a#2* (= helpmate in two with setplay).*

Piece abbreviations in Finnish are: K = King, D = Queen, T = Rook, L = Bishop, R = Knight.

MATTITEHTÄVÄT - DIRECT MATES

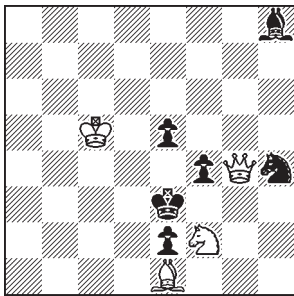
Jukka Tuovinen, Steniuksentie 35 A 1, 00320 Helsinki (tuovinenj@hotmail.com)

Tuomarit - Judges: 2# 2005-2006: **NN**, 3# 2004-2005: **NN**, n# 2004-2005: **NN**

Kaikki tehtävät ovat koneella tarkistettuja. Ratkaisuaikaa seitsemän viikkoa.

2767.

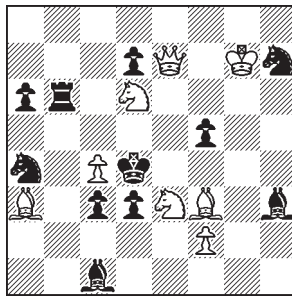
Jan Hannelius
Kangasala

2# eh 4+6

2768.

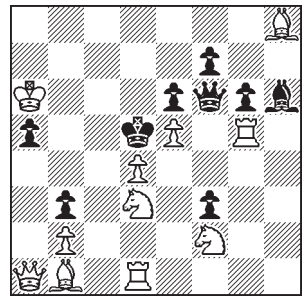
Christer Jonsson
SWE

3# 8+11

2769.

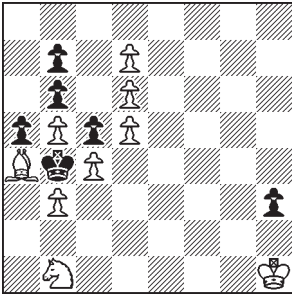
**Jorma Pitkänen &
Aleksandr Cistjakov**
Lahti / LVA

3# 11+9

2770.

Alexander Hildebrand &
Christer Jonsson
SWE

5#

9+6

MATTITEHTÄVÄENSIPAINOSTEN RATKAISUT ST 4-5/2004

2712. Paslack 1.Dc2? (2.Rg3#) Rf4 2.Txf4#, 1.-d3!, **1.Th6!**
(2.Txf6) d3/Rf7 (2.Rg3/Dxd7#. Koinaioin von Lewman und
Anti-Lewmann mit Dombrowkis-Effekt (laatija).

2713. Jonsson **1.Td6!** (2.Dxd5#) Tg8/Tg7/Ld2/Rd2/Rxe3/
Tf4+/Te5/Tf5 2.Te6/gxf3/Rf2/Rc5/De3/Df4/Dxe5/Dxf5#.

2714. Jonsson **1.Df4!** (2.Dxe5)# Te6/Te5/Lxd3/Lxf3/Rc6/
Da1 2. Rc7/Rf6/Dd4/Dc4/Txb5/Tc4#.

2715. Kakabadze **1.Rf6+!** Kg5 2.Rd5 Kh5 3.Rf4+ Kg5
4.Re6+ Kh5 5.Kh7 g5 6.Rg7#.

2716. Jarmonov Tehtävässä on kuviovirhe, ja se on
julkaistu oikeassa muodossaan uudelleen ST 6/04:ssa.

2717. Aleksandrov **1.Lg4!**sp. Kd4 2.Le6 Kd3 3.Lc4+ Kd4
4.Te1 e6 5.Kb6 Kxc4 6.Td1 Kb4 7.Tc1 Ka4 8.Tc4#, 1.-e6
2.Kb4 Kd4 3.Lxe6 Kd3 4.Lg4 Kd4 5.Lc8 Kd3 6.La6+ Kd4
7.Kb5 Kd3 8.Kc5# Loistotehtävä vaihtomatein (HK).

APUMATIT - HELPMATES

Mikael Grönroos, Savenottotie 10 C 8, 65280 Vaasa (mikael.gronroos@fimnet.fi)

Tuomarit - Judges: a#2/h#2 2005-2006: **NN**, a#3/h#3 2004-2005: **NN**, a#n/h#n 2004-2005:

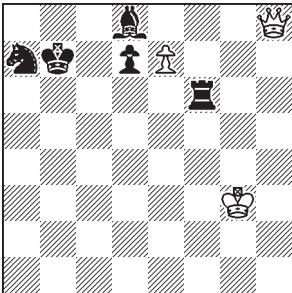
Marko Ylijoki

Tällä kertaa on taas kohtuullisempi määrä tehtäviä käsillä eli 13. Tehtävät ovat mielestäni temaattisesti selkeitä, joten en anna vihjeitä. Jotta kauneusarvot eivät täysin hallitsisi, on tarjolla myös apusedän 8-ratkaisuinen ennätysloumus, joka on jatkokehitemä tehtävästä 2720, jota sitäkään ei kovin kauniina pidetty! Jones ei hyväksynyt tehtävää *The Problemist* apupalstalle – päätelkää miksi?! Provokaatiomielessä julkaistaan myös valkokuninkaan omistustehtävä. Omistuksen kohde on tunnettu juuri pelkistetyn kauniista tehtävistään.

Pahoittelen, että Unton kommentit jäivät pois edellisestä numerosta. Pyrkikää edelleen laittamaan ensipainostehtävät ja ratkaisut eri papereille, että tohelointimahdollisuuteni vähenisivät.

2771.

Carl-Erik Spåre
Ylämylly

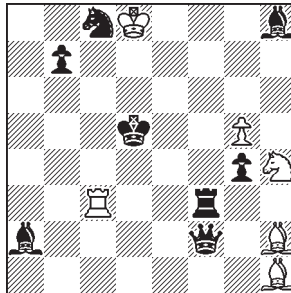
a#2

3.1.1.1.

3+5

2772.

Christer Jonsson
SWE

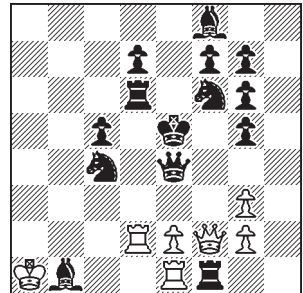
a#2

2.1.1.1.

6+8

2773.

Mikael Grönroos
Vaasa

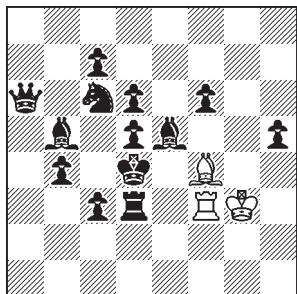

a#2

8.1.1.1.

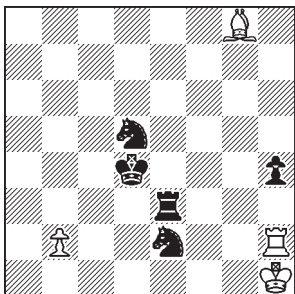
7+14

2774.
Abdelaziz Onkoud
FRA

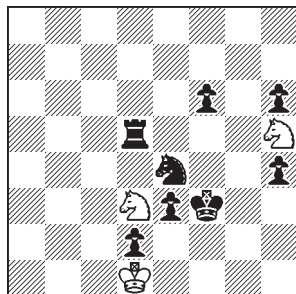
a#2½ 0.2.1.1.1.1. 3+13

2775.
Christopher Jones
GBR

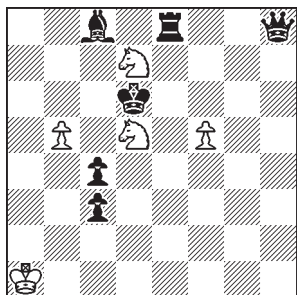
a#3 b) -mTe3 4+5

2776.
Unto Heinonen
Helsinki

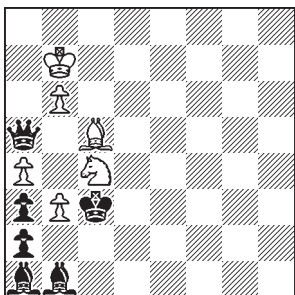
a#3 2.1.1.1.1.1. 3+8

2777.
Unto Heinonen
Helsinki

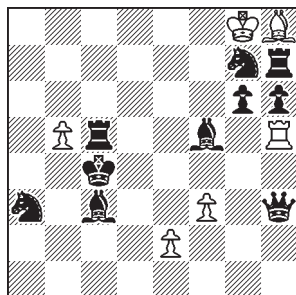
a#3 2.1.1.1.1.1. 5+6

2778.
Christer Jonsson
SWE

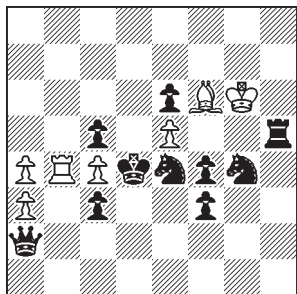
a#3 2.1.1.1.1.1. 6+6

2779.
Abdelaziz Onkoud
FRA

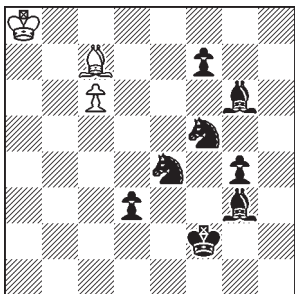
a#3 2.1.1.1.1.1. 6+10

2780.
Christopher Jones
GBR

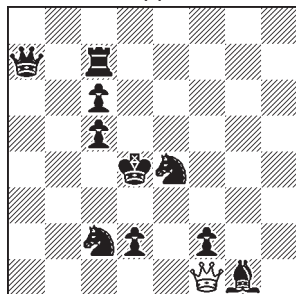
a#3 b) mKd4↔Re4 7+10

2781.
Christer Jonsson &
Rolf Wiehagen
SWE / DEU

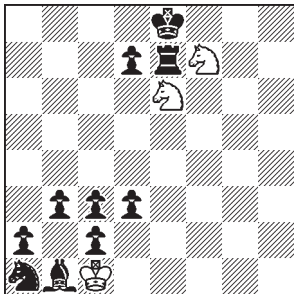
a#4 b) vTc7 3+8

2782.
Timo Koistinen &
Mikael Grönroos
Mustasaari / Vaasa
omistus: Teppo Mänttä 50

a#4½ NWK 2+10

2783.
C. J. Feather
GBR

a#6

3+10

APUMATTIENSIPAINOSTEN
RATKAISUT ST 4-5/2004

2718. Jonsson 1.Rxd3 Ta1 2.Rb2 T1a3#
1.Tb7 Txa5 2.Tb4 T5a3#. Tukintaa ja tempo-
poa (PV). Lb1 jää valitettavasti yövartijaksi
(HS). A light construction with White's tempo
moves. However, only one theme try and
Bb1 is active only in one solution (UH).
Försöken 1.Se4 d4 2.Sc3 och 1.Sa6 Txa5
2.Sb4 strandar på att en svart linje öppnats.
Snyggt och ekonomiskt. Synd dock att vLb1
är onödig i den ena lösningen (KV).

2719. Jonsson 1.Kf4 Df1 2.De4 Rg2#
1.Le5 Dg1 2.f4 Rd2#. Vähän raskas kone-
isto (HK). Perikritiska försök 1.Dc1? och
Dh1? (KV).

**2720. Grönroos & Heinonen & Pitkä-
nen** 1.Lc3 De1 2.Kd4 dxc3# 1.Le3 Kb2 2.Kd4
dxe3# 1.Lc5 d4 2.Kd6 dxc5# 1.Le5 d4 2.Kd6
dxe5# 1.La7 d3 2.Rc4 dxc4# 1.Lb2 d3 2.Re4
dxe4#. Ei lainkaan hassumpi soppa, on-
han kokitkin mestareita (PV). Ihan kiva tek-
ninen suoritus (HS). Samojen siirtojen tois-
tuminen väistämätöntä. Harvinaisen miel-
lyttävä ennätystehtäväksi!(KV)

2721. Jonsson 1.-Ke4 2.Re6 f8L+ 3.Kf6
Tf5# 1.-Tb7+ 2.Rd7 f8R 3.Kd6 Txd7# 1.-Tb8
2.Rd7 f8T 3.Ld6 Tbe8#. Pahoittelen, että

kuvitekstiin taas pääsi virhe eli ratkaisuja
piti olla kolmin kappalein. Vain yksi laatija
esitti kaikki kolme ja moni muu kaipasi
kolmatta! Tutkikaapa vielä, niin esteettinen
arvo nousee! Yllättäen muutamat esittivät
myös väärää alkusiirtoa 1.Tf5? (MG).

2722. Koistinen 1.Rxc5+ Rc6 2.Rd3
Txe6 3.Rc1 Lb4# 1.Rxg5+ Rd5 2.Re4 Txe6
3.Rd6 Lh6#. MR:n liikkeet kaunista katsot-
tavaa. Jäin kaipaamaan valkean siirtoa 2.-
Tg2! (AH) Loisto tehtävä. Olen heikko noisa
teoriajutuissa, mutta tässä on teemaa
vähän joka lähtöön (PV). Reciprocal play by
the knights; Rxe6 twice is disturbing (UH).
Erikoinen vR:n ja mR:n roolinvaihto (katko/
pakoruudun otto). Siirron Tee6 toistuminen
ainoa kiistaton heikkous (KV).

2723. Späre 1.Ta7 Lb4 2.Tg-b7 Lxc3
3.Le5 Lb4 4.Lc7 Lf8# 1.Tc7 Ld6 2.Tg-e7
Lxc7 3.Ld4 Ld6 4.Te5 Lf8#. Toistomatit
mallikkain variantein (HK). Moitteeton, jos-
kin hiukan yllätyksetön vL:n kierto (KV).

2724. Heinonen 1.-Lb8 2.Re5 fxe5 3.Rd6
exd6 4.Tc7 dxc7 5.f6 cxd8R# 1.-Lh8 2.Rg5
fxg5 3.Rf8 g6 4.Lg5 g7 5.Kf6 gxf8R#. Parikin
ratkaisijaa epäili, että kuviossa olisi virhe
eli eivät ratkaisseet, kuten ei tehnyt puolet
koko porukasta (MG). Voisi kai pitkäänkin
kinata siitä, onko siirto Lb8 kriittinen, sillä
Lh2 – jos se olisi fyysisesti mahdollinen –
ajaisi saman asian. Joka tapauksessa nätti
R-korotusduo (KV).

2725. Koistinen & Grönroos 1.Dg5 Ke4
2.Ld6 g4 3.Df6 g5 4.Re6 g6 5.Rf8 g7 6.Ke6
gxf8R#. Masterly problem (RL). HS esittää
oman tehtävän vertailuksi: Vaasa + ST 1965:
Ke4 sc2 – Kf6 Dh7 Lg4 Rf5 Rh6 sd6, a#6.
Tässä samoin ratsu syötetään korotusruu-
tuun ja korotetaan ratsu. Näitä lienee tehty
useita. Meidän tehtävässä on erikoisuute-
na se, että mD siirtyy kahdella siirrolla
määränpäähänsä ja ensimmäinen siirto
on tarkasti mietittävä lukuisista vaihtoeh-
doista näennäisen avoimessa asemassa
(MG). Älykästä symboliikkaa; mattisiirros-
sa lyödään Hevonen ja korotetaan Hevo-
nen (UH). Unto löysi symboliikkaa, jota laa-
tijat eivät olleet huomanneet! (MG)

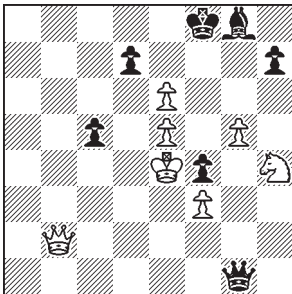
LOPPUTEHTÄVÄT - STUDIES

Joose Norri, Meritullinkatu 7 A 13, 00170 Helsinki (joose_norri@hotmail.com)

Tuomari - Judge: 2005-2006: Rainer Staudte

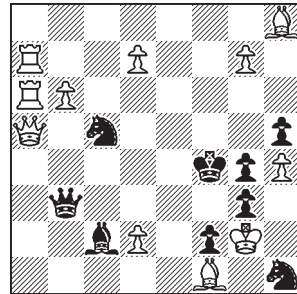
Ukrainalaistehtävässä tullaan lyhyen alkupelin jälkeen asemaan, jossa musta aikoo voittaa normaaliilla asemapelillä, kun on pieni materiaalietu ja vapaasotilas. Tällöin valkean täytyy keksiä dramaattinen konsti. Heiskasen tehtävässä mustan vahvat uhkaukset valkean kuningasta kohtaan vaativat dramatiikkaa jo alusta pitäen.

2784.
Sergiy Didukh
UKR

Tasapeli (=) 7+7
musta alkaa (BTM)

2785.
Reino Heiskanen
Tervalampi

Voitto (+) 11+9

LOPPUTEHTÄVÄENSIPAINOSTEN RATKAISUT ST 1/2004

2661. Bertoli 1.Ra3+! Ka1 i) 2.Rxc2+ Kb1 ii) 3.Ra3+ Ka1 iii) 4.Kb4 iv) f2 v) 5.Rc2+ Kb1 6.Re3+ vi) Rd3+ 7.Lxd3+ c2 vii) 8.Rxc2 f1D 9.Ra3+ Kb2 10.R3c4+ voittaen.

i) 1.-Kb2 2.R5c4+ Ka1 3.Rxc2+ Kb1 4.R2e3+ Ka1 5.Kb4 f2 6.Kxc3 Re2+ 7.Kd2 Rd4 8.Le4.

ii) 2.-Kb2 3.Rc4+ Kb1 4.R2e3+.

iii) 3.-Kb2 4.R3c4+ Ka1 5.Kb4 f2 6.Re3 Kb2 7.Rac4+.

iv) Jatkoissa on tärkeää, ettei musta kuningas pääse a3- ja b3-ruutuihin.

v) 4.-Kb2 5.R3c4+ Ka1 6.Kxc3 f2 7.Ld3.

vi) 6.Rd4+? c2 7.Lxc2+ Kb2 8.Rc4+ Ka1 9.Le4 f1D 10.Rc2+ Kb1 11.Rd2+ Kb2 12.Rxf1 a1D.

viii) 7.-Kb2 8.Rec4+ Kc1 9.Rb3+ Kd1 10.Kxc3.

1.Ra3+ ja kaksi jatkoa. En keksi laatijan päämuunnelmaa. Useissa asemissa mustalla tuntuisi olevan monta samanar-

voista siirtoa. Valkean tulee toki koko ajan olla varautunut daami- ja ratsukorotuksiin ja lisäksi pattiansoihin. Häiritsee myös se, että useissa asemissa valkealla tuntuisi olevan mahdollisuus pakottavasti toistaa asema, mikä ei ainakaan ole tehtävälle eduksi (OH). Laatijan pääjatko ei erityisen selvästi erotukaan, mutta ilmeisesti se edustaa kuitenkin pisintä yksimääreistä peliä (JN).

2662. Heiskanen 1.a7! i) Th7+ ii) 2.Kxh7 Lg2 3.Ld8+ iii) Kh5 4.a8L iv) voittaen materiaaliylivoiman turvin.

i) 1.Ld8+? Rf6 2.Lxf6+ Kg4 3.a7 Ta5. 1.Le3+? Rxe3 2.a7 Rf5+.

ii) 1.-Lg2 2.Ld8+ Rf6 3.Lxf6+. 1.-Rf6 2.Le3+.

iii) 3.a8D? Lxe4+ 4.Dxe4 Rf6+ tasapelein.

iv) 4.a8D? Lxe4+ 5.Dxe4 Rf6+ 6.Lxf6 patti; 6.Kg7 Rxe4 7.c4 Kg4 8.Lh4 Kf5 =.

ITSEMATIT JA SATUSHAKKI - SELFMAATES AND FAIRIES

Joose Norri, Meritullinkatu 7 A 13, 00170 Helsinki (joose_norri@hotmail.com)

Tuomarit - Judges: #/s#2004-2005: Johan Beije; satutehtävät/fairies 2005: NN

Edellisen numeron tehtävässä 2757 siirryttäessä b-muotoon ei ainoastaan lisätä tornia, vaan lisäksi vaatimus muuttuu: se on #14. Siihen vastaanotan ratkaisuja mielelläni jatkossakin.

Ortodoksi-itsemateissa ei tällä kertaa ole merikäärmeitä. Sarjasiirtoisessa apumatissa musta tekee ensin vaatimuksen siirtomäärän ja sitten valkea ainoallaan matin; musta saa shakata vasta viimeisellä siirrollaan. Heinäsirkka siirtyy daamin linjoilla ensimmäisen oman tai vieraan nappulan jälkeiseen ruutuun, jolla mahdollisesti oleva vihollisnappula tulee lyödyksi. Pisinsiirtoisessa mustan on aina tehtävä geometrisesti pisin siirtonsa mitattuna lähtöruudun keskipisteestä tulo-ruudun keskipisteeseen, esim. a1-f6 on rahtusen pidempi kuin a1-a8. Shakit ovat kuitenkin normaaleja.

Kuninkaallinen heinäsirkka on kuningas, joka siirtyy ainoastaan heinäsirkan tavoin. Tornihyppijä on kuin heinäsirkka mutta vain tornin linjoilla; sarjasiirtoisessa matissa valkea tekee kaikki siirrot matittaen mustan.

Mao on linjaratsu: ratsun liike on jaettu suoraan ja vinoon komponenttiin, ja se tekee ensin suoran ja sitten vinon. Siten kuvion f4-mao ei pääse e6:een eikä g6:een, koska mK katkaisee reitin. KöKossa, kölniläisessä kontaktishakissa, ainoastaan siirrot miehitettyjen ruutujen vierusruuduille ovat sallittuja, miksipä kuninkaakaan eivät ole shakissa. Tässä pisinsiirtoisehto koskee valkeaa. Tehtävä ratkeaa myös puolta siirtoa lyhyemmin, valkealukuisena.

Viimeisessä tehtävässä valkea peruuttaa edellisen siirtonsa ja tekee sen sijaan yhden siirron matin. B-muodossa lautaa käännetään 180°, jolloin a1:stä tulee h8, ja molemmissa muodoissa on kolme ratkaisua. Tässä tehtävässä kaikki takaisinotot eivät ole täysin yksimääreisiä: peruutuksen yhteydessä mahdollinen lyönnin peruutus ja sen laatu ei ole oleellinen.

To our foreign readers:

Selfmates 2786-2788

Serieshelpmate 2789

Helpmate with grasshoppers 2790

Maximummer selfmate with grasshoppers 2791

3# with royal grasshoppers 2792

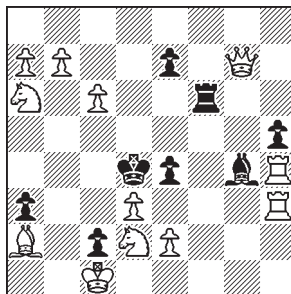
Seriesmate with rookhoppers 2793

Helpmate with maos 2794

KöKo helpmate with white maximummer and grasshopper 2795

White retracts one move, then mates in one, 3 sols. b) a1=h8 2796

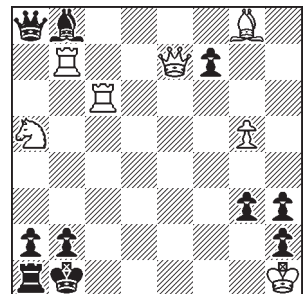
2786.
Hannu Sokka
Turku

i#3

12+8

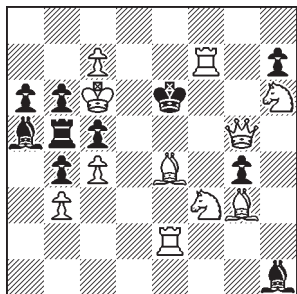
2787.
Jorma Pitkänen
Lahti

i#4

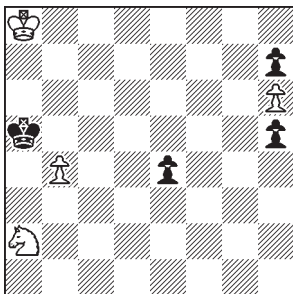
7+10

2788.
Diyan Kostadinov
BGR

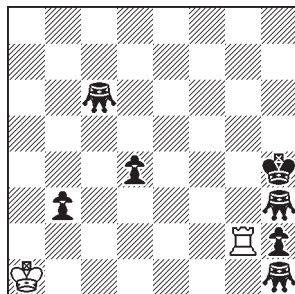
i#4 11+10

2789.
Giorgi Kakabadze
GEO

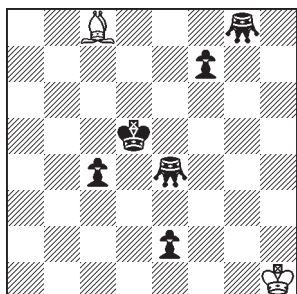
sa#21 4+4

2790.
Leonid Makaronez
ISR

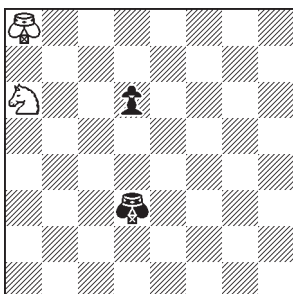
a#5 heinäsiirkoja 2+7

2791.
Hannu Sokka
Turku

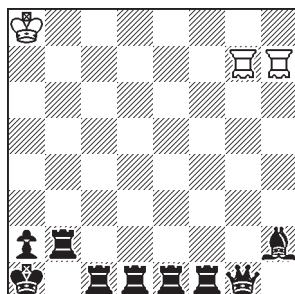
i#10 pisinsiirtoinen
heinäsiirkoja 2+6

2792.
Neal Turner
Omistus Timo Aitta
Helsinki

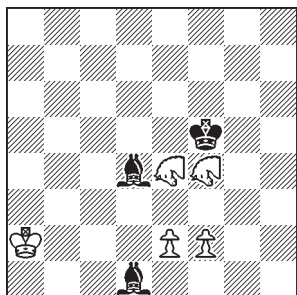
3#
kuninkaalliset heinäsiirrat

2793.
Hannu Sokka
Turku

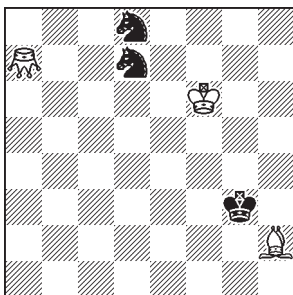
s#28 tornihyppijöitä 3+9

2794.
Unto Heinonen
Helsinki

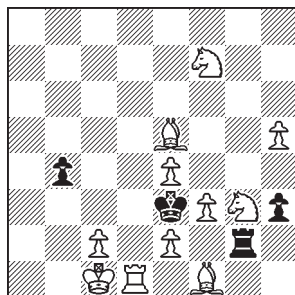
a#3½ b) Ld4→e3
maoja 5+3

2795.
Jaroslav Stun
SVK

a#7* KöKo 3+3
valkea pisinsiirtoinen
heinäsiirratka

2796.
Fernand Joseph
BEL

-1 & 1# b) a1=h8 11+4
kolme ratkaisua

**ITSEMATTI-JA SATUSHAKKIENSI-
PAINOSTEN RATKAISUT ST 1/2004**

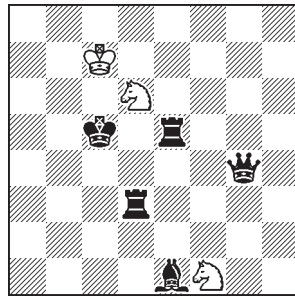
2663. Pitkänen 1.Tg4 f5 2.Te4+ fxe4 3.Th4 exf3 4.g3 f2#: 1.-fxg5 2.Ra1 b3 3.Rc2+ bxc2 4.Lxd2 Lxd2#. Tehtävä on omistettu Lahden tehtäväshakille 10 vuotta, mikä valitettavasti jäi minulta mainitsematta (JN). Kaunis siirtopakkotehtävä eri puolilta tulevine matteineen (AH). Huhhuh! 2.Ra1sp. b3 3.Rc2+ näyttää niin ärsyttävän selvältä, mutta msf6 sokee kaiken (OV).

2664. Moutecidis 1.Lc3+ Ke2 2.Dh5+ Tf3 3.La2 Kd3 4.Dd5+ Ke2 5.De4+ Te3 6.Dc2+ Kf3 7.Df2+ Ke4 8.Tg4+ Kd3 9.Rb2+ Kxc3 10.Ra4+ Kd3 11.Rc5+ Kc3 12.De1+ Txe1#. Näytti aluksi vaikealta, mutta ratkesikin yllättävän helposti (OH). Ja tätä tahkosiin turhaan viikkotolkulla, ennen kuin välähti (HK)!

2665. Dulbergs 1.Kxa2 Hb7 2.Kb3 Ha2 3.Kc4 Hd5 4.Kc5 Ha5 5.Hc4 Ha7 6.Kd6 Hc6 7.Ke5 Hc3 8.Kf6 Hg7 9.Hh4 Hh7 10.Ke7 Hf7 11.Kf8 R~ 12.Hxh6#: 4.-He4 5.Kd6 Hb7 6.He5 Ha8 7.Ke7 Hf3 8.Kf8 Hg8 9.Hxh5 Hh4 10.Hh3 Hh7 11.He3 Hh5 12.Hxh6#. Myös tämä näytti vaikealta ja olikin sitä. Mattivaatimus pisinsiirtoisessa ei ole kovin yleinen, joten osaamattomuuteni oli kai osasyynä kokemattomuus. Panin koneelle ja alkusiirto oli yllätys. Tarkistin vielä varmuudeksi, msa2 todella tarvitaan estämään sivuratkaisuja (OH). Tehtävän ratkaisi ainoana HK.

2666. Ylijoki 1.-Rg5 2.Ld1 Rf3 3.Tc3 (3.Ac3?) Re1#: 2.Tc3? Rf3 3.Rd1 Re1+ 4.Dxe1 ja 1.-Rf6 2.Ac3 Rd5 3.Rd1 (3.Ld1?) Rb4#: 2.Rd1? Rd5 3.Tc3 Rb4+ 4.Lxb4. Kiinnostuin tästä duaalinvälttökoneistosta, kun tuomitsin LTs:n kymmenvuotisjuhlaturnausta. Annoin 4. kiitosmaininnan viereiselle Jozef Lozekin tehtävälle 1.Lb4 Rd2 2.Tdd5 Rb3# b) 1.Db4 Rf4 2.Ted5 Re6#, jossa "duaalinvälttö" ei kuitenkaan ole moitteetonta. Ponnistelin melko pitkään, että saisin kunnollisen esityksen aikaiseksi. Lopulta onnistuin mielestäni kohtuullisesti, kun tajusin käyttää aituria teknisenä apuvälineenä. Tehtävän perusajatus (vaihtuvat tukinnat) on tällaisella matriisilla tuttu jo Zuckerin tehtävästä

**Jozef Lozek
4th Comm. LTs 10 JT 2003**

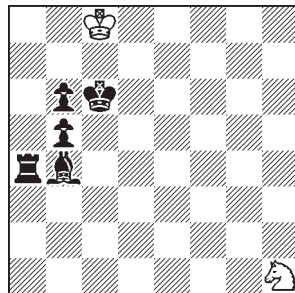

a#2 b) vRf1→g2 3+5

a) 1.Lb4 Rd2 2.Tdd5 Rb3#

b) 1.Db4 Rf4 2.Ted5 Re6#

**Manfred Zucker
Schwz Arbeiter Schachztg 1971**

a#3 2.1.1... 2+5

1.Ld6 Rf2 2.Tc4 Rd3 3.Tc5 Rb4# 1.Lc5 Rg3 2.Td4 Rf5 3.Td6 Re7# (laatija). Satunappulan käytöstä vain korrektein esityksen mahdollistamiseksi on monenlaisia mielipiteitä, esim.: "Olen usein toivonut voivani käyttää 16x16-lautaa a#7:ssä tai a#8:ssa, silloin onnistuisi moni asia, joka ei toimi 8x8-laudalla. Nykyinen konventio kieltää poikkeamasta ortodoksiasta vain sivuratkaisujen välttämiseksi. Ehkäpä myöhemmät ajat ovat sallivampia (H+P+R=Schach)." Eleganttia: katkojat muuttuvat pareittain tukki-joiksi. Valkean ratsun haave paljastui heti: kun kevät tulisi ja "ma oikea aituri oisin!" (OV)

2667. Zimmer a) 1.Kb6 Rb8 2.Db5 Rua8# b) 1.Db3 Kb7 2.Da4 Ruxa7#. Onneksi b-muoto ratkesi kovin helposti. Aluksi tuskailin a-muodon kanssa ja ihmettelin jo,

onko vaatimus oikein, tämä kun on siirtoluvultaan edellistä tehtävää lyhyempi (OH).

2668. Bartel 1.0-0 bxa1D 2.Le3 Da7 3.f4+ gxf3oh#. Helppo (OV).

2669. Huber & Murarasu 1.Ke7 Tb5 2.Kd8 Kd6 3.Dd5+ Txd5(Ta8)# ja 1.Ke5 Tb8 2.Db3 Te8+ 3.Kd5+ Te1#. Aristocratic Wenigsteiner, ideal mates (laatijat). Ratkaisut kuin eri planeetoilta (OH).

2670. Lörinc 1.Dd2! Hd1 2.Dc1 Hb1 3.Da3 (Ka1)#; 1.Dc6! Hb5 2.Db7 Hb8 3.Da6 (Ka8)#; 1.Dc7! Hb7 2.Dg7 Hh7 3.Df8 (Kh8)#. Echo caméléon (laatija). Tämä on kai tarkoitettu ratkaisu. Mustan kannalta vaatimus on löytää hyviä puolustus siirtoja. Jos musta siirtönsä osana lisää valkean kuninkaan sopivasti, niin mattia ei tule, mutta tämä lienee semantiikkaa (OH). Niin, silloin varmaan kaikki republikaanishakkitehtävät olisivat epäkorrekteja, paitsi aputehtävät (JN).

2671. Saukkola 1.a4 c6 2.a5 Db6 3.axb6 Ra6 4.bxa7 Tb8 5.a8R Kd8 6.Rc7 Ta8 7.Re6+ Ke8 8.Rg5 e6 9.e4 Le7 10.e5 Lf6 11.exf6 Re7 12.fxg7 Tf8 13.g8R Rg6 14.Rh6

Tg8 15.Rg4. "Väärä peli" (laatija). Juha viitanee tammipelimäiseen loppuasemaan (JN). Tehtävä lienee alunperin suunniteltu kesäkilpailuun 2003, jossa sitä olisi verrattu Olinin 1. kunniamaininnan tehtävään. Oletan, että Per olisi voittanut vertailun (OH). Kilpailussa vaadittiin temposiirtoja esittäviä tehtäviä. Puhtaasti lukumääräisesti niitä on tässä enemmän (JN).

2672. Heinonen 1.h4 4.Txd7 5.d3 7.Lxc7 8.Lxd8 9.Lxe7 10.Lxf8 11.Lxg7 12.Lxh8 13.Lc3 14.d4 16.Dh3 17.g3 19.Lxb7 20.Lxc8 21.Txa7 22.Txa8 23.Txb8 24.Tb3 26.Lxh7 27.Lxg8 28.Lxf7+. The shortest series proof-game, where there is only the black king. Väitän, että 28 siirtoa on teoreettinen minimi (laatija)! Tehtävä parantaa yhdellä siirrolla omistuksen kohteen tehtävää 2583 (JN). Tavallisesti asiantuntevalta taholta (JSa) kuulin, että tehtävä käryäisi, mutta siihen on vaikea uskoa. Jos valkea yrittää säästää siirron d-sotilaalla, niin upseerit joutuvat tekemään ainakin kaksi ylimääräistä (OH).

RATKAISUPISTEET ST 4-5/2004: 2712-2725							
	#	+=	a#	i#, satu	3/04	2004	YHT
Ratkaisija	12	-	24	-	36	243	
Antero Harju	9		20		29	165	4625
Olli Heimo						46	4098
Arto Heimonen	9		14		23	210	445
Unto Heinonen			23		23	133	3641
Teemu Helineva						43	194
Erkki Helminen	6		9		15	105	1647
Yrjö Hiltunen			20		20	127	3913
Hannu Kettunen	12		20		32	223	5533
Romuald Lazowski			24		24	206	1153
Petteri Paronen	7		16		23	127	467
Hannu Sokka			23		23	155	2807
Kari Valtonen			24		24	24	206
Pentti Vähämäki	9		18		27	131	3820
Olli Välikangas						14	2595
Loppu- ja satutehtävien pisteet ST 6/03 ja ST 1/04 on lisätty yhteispisteisiin.							

Suomen Tehtäväniekat

Tuomio: a#3 2000-2001 / Award for h#3 2000-2001

Ennen varsinaista tuomiota minun on pyydettävä niin lehden toimittajilta kuin kilpailijoiltakin anteeksi tuomion viivästymistä. Vaikka uskonkin tietyn haudunta-ajan tekevän tuomiolle hyvää, kolme vuotta on kuitenkin liikaa. Kun vielä Michal Dragounin tuomio 2002-3 ilmestyi numeroa aiemmin, on häpeäni täydellinen.

Kiitos Markolle, joka toimitti minulle kaikki tehtävät vielä erillisenä pakettina – erinomaista turnausjohtajuutta! Sekä hänelle että Rolf Wiehagenille menevät vielä erityiskiitokset edeltäjätarkastuksesta.

Tähän kaksivuotiskilpailuun otti osaa kaiken kaikkiaan 45 tehtävää versioineen, joista 36 ilmestyi ensipainospalstalla, kahdeksan POK-palstalla ja yksi muualla lehdessä. Kilpailun taso oli mielestäni hyvä, ja olenkin sijoittanut peräti 15 tehtävää. Palkintotehtävät erottuivat kuitenkin muista melko selvästi.

Ensiksi ruodin ilmestymisjärjestyksessä joitakin niistä tehtävistä, joiden sijoittamista harkitsin: **1899** (Tuovinen) ihanne-matteja mustan tukinta-Grimshaw-katkoin on esitetty tyylikkäämmin, eritoten a-muodon lyövä avaus särähtää; **1900** (Janevski) matit lopulta kiinnittyvän mustan nappulan lähtöruudulta, mutta mK:n siirtävä kaksosetus ei ole mukava, ja mustaa auttavat lyönnit f4:ään menettävät tehoaan, koska valkealla nappulalla ei ole vaihtoehtoista reittiä; **1936** (Pitkänen) omassa lajissaan onnistunut TLR-korotustrio, mutta parhaisiin vertailutehtäviin verrattuna epäyhtenäinen **1958** (Ylijoki & Heinonen) varsinkin Dan Meincking, 1.-2.p. *US Problem Bulletin* 1995-7, Kh1 Te8 Lg8 Re4 - Kd4 Dg7 Td7 Th8 La8 Lb8 Rh4 sf5 (4+8) on toteutukseltaan ylivertainen; **2076** (Karpati & Wiehagen) pikkunähti Valladao, mutta en pysty vertailemaan duplexeja "normaali-tehtäviin"; **2078** (Gari) ennätys, totta kyllä, mutta mielestäni kovin epäkiinnostava sisältö, eikä kaksosetukseen ole parhaasta päästä; **2105** (Gari) ei sisällä mitään uutta verrattuna laatijan omaan tehtävään: 5.m. ST JT 50 1986, Kb1 Tf1 Rc2 sf4 - Kd6 De3 Tc6 Ld7 Rd1 Rd5 sa4 c7 d3 f2 (4+10) b) vsf4-c7; **2130** (Draz-

Before discussing the competition in detail, I must apologize to the editor(s) and participants for the delay of this award. Although I believe that awards in general benefit from a certain incubation time judges allow themselves, three years is too much. The disgrace of my dawdling was further underlined by the fact that Mr. Dragoun's award of the 2002-3 tourney was published one issue earlier.

I want to thank Marko Ylijoki, the then sub-editor of h# originals, for his excellent assistance as tourney director, for he submitted to me an extract of the participating problems as soon as the last issue of 2001 was published. To him and Rolf Wiehagen I extend my thanks for checking of anticipations.

In total 45 problems participated in this biennial tourney, most of them published in the regular column for originals, eight in the column "Small is beautiful" and one elsewhere in the magazine. In my opinion, the level of the competition was good, and therefore I have honored no less than 15 contributions. However, the prize-winners still stand clearly out.

*Firstly, I deal with some problems I excluded from the prize-list (see the Finnish text for details): **1809** there are more elegant ideal-mates with self-blocking Grimshaw, especially the first-move capture in a) detracts; **1900** shows pin-mates on the squares the pinned pieces have left on the 1st move, but the twinning with a shift of bK is not nice, and white's captures on f4, vacating a line for black pieces, is less convincing owing to the lack of alternative routes for white pieces; **1936** a nice trio of black promotions, but lacks unity compared to the best problems with the same promotions; **1958** especially the problem by D. Meincking, 1st Pr. e.a. *USPB* 1995-7 is much superior; **2076** a pretty Valladao, but I find it too hard to compare problems with duplex stipulation with "normal" ones; **2078** true, a record, but rather uninteresting, and the*

kowski) korotukset TT + DD on toki esitetty ennenkin, mutta tehtävä olisi silti sijoittunut, jos esikuvista poikkeava DD-matti olisi ollut mallimatti; laatijan huonoa tuuria, että mL:n on aivan välttämättä sijaittava a8:ssa! **2161** (Cuppini) muuten miellyttävä tukinta-Grimshaw ja duaalinvälttö, mutta 1.-Rxd1 on todella ruma; **2194** (Spåre) siirron 1.c1R kaksoismotivointi häiritsee minua kovasti, ja "zweckrein" muoto, joka olisi lisäksi taloudellisempi, olisi ollut saavutettavissa: -mRe1, -msd6, +mLf1, msc2->d3, b) mRa7->d6 (3+6), jolloin msa2 tekisi molemmat korotukset; **2196** (Pankratjev) laatija on itse esittänyt raivausketjun paremmin, erityisesti paremmin kaksosin: AP, 4227 *diagrammes* 129/IV-VI 1999, AP & Dieter Müller, 1.p. Romanian Fed. Cup 1999 ja samanai-kainen AP, 9865 *Springaren* 86/ IX 2001.

Lisäksi pian ilmestymisen jälkeen osoitettiin edeltäjät kahteen tehtävään: **1995** (Onkoud) L. Makaronez & S. Shifrin, *Die Schwalbe* 1998, Kf1 Tf8 La8 sf2 - Kf3 Da3 Rd5 f6 sb5 c4 c7 d7 e6 g6 g7 h7 (4+12) 2 ratk. ja **2026** (Riihimäki) B. Ahlgren & E. Wikström, *feenschach* 1962, Kc8 La3 Rf4 - Ke5 Ld4 sc6 (3+3).

Perinteinen apumatin määritelmään kuuluu: "Musta alkaa ja auttaa valkeaa tekemään mK:sta matin". Nykyään musta-alkuisuudesta ei enää pidetä kiinni, ja määritelmän toinenkin puolisko kaipaava täsmen-tämistä. Parhaissa apumateissa – varsinkin pitemmissä – nimittäin myös valkea auttaa mustaa auttamaan, eli osapuolet ovat aidossa yhteistoiminnassa, kuten apumatin vanha venäjänkielinen nimitys 'kooperativnyi mat' antaa ymmärtää. Sen enempää aiheessa viipymättä viittaen 1. palkinnon ja 1. kunniamaininnan saaneisiin tehtäviin, joissa "osuustoimintahenki" toteutuu hyvin.

Monimuunnelmaisilta (tai -ratkaisuisilta) shakkit tehtäviltä vaaditaan yleensä yhtenäisyyttä, mikä apumateissa ilmenee ratkaisujen välisenä analogiana. Analogian ei kuitenkaan tarvitse ulottua joka yksityiskohtaan, jotta tehtävä olisi hyvä. Saattaapa ratkaisujen analogia olla tarkoituksellisesti hyvinkin puutteellinen, jolloin tehtävän temaattinen ydin selviää vasta kokonaisuutta tarkastelemalla. Viittaen tässä yhteydes-

twinning is not good, either; 2105 shows nothing new in comparison with the author's 5th Comm. ST JT 1986; 2130 promotions to RR & QQ have been shown several times before, but the QQ mate seems original, and had it been a model, I might have honored this problem, but it is bad luck that black B must be placed on a8! 2161 a pleasant combination of block-Grimshaw with dual avoidance, but 1.-Sxd1 is very ugly; 2194 I find the double motivation of 1.c1S highly disturbing, and a more economical version, with bPa2 making both 1st moves with purity of aim, was achievable; 2196 the author has shown this follow-my-leader-task better a few times earlier.

Furthermore, anticipations were found to two problems, 1995 and 2026, soon after publication

The traditional definition of help-mate is: "Black plays first and helps white to mate bK". Nowadays it is fairly common that in help-mates white begins, and the latter part of the definition calls for some revision, too. In the best help-mates – especially in the longer ones – it is also white who helps black to help, in other words both parties are in genuine collaboration, as the old Russian name for help-mate, "kooperativnyi mat", suggests. I do not dwell on this topic any longer but refer to two awarded problems in this tourney, 1st Prize and 1st HM, in which the spirit of co-operation materializes well.

It is customary to require unity from problems with several variations (or solutions). In help-mates, unity is usually referred to as analogy. However, the fact there is not analogy in every detail does not necessarily make a problem inferior. Furthermore, there may be intentional lack of analogy, when a composer's idea in full is seen in the totality of the solutions (or variations). Here I refer to the commended problem n:o 2160.

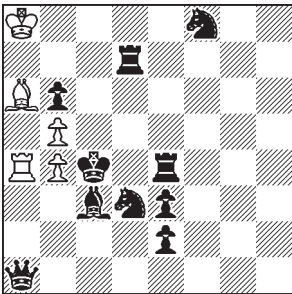
Finally, I cannot help taking up one more thing. In a short story by Anton Chekhov, the protagonist tells that every time he looked at a certain femail, he felt as if he had just banged his elbow on an iron rail. This

sä maininnan saaneeseen tehtävään **2160**.

Yhdestä asiasta minun lienee vielä mainittava. Tšehovin erään novellin päähenkilö tuumi, että muuatta naista katsoessaan hänestä tuntui aina, kuin olisi lyönyt kyynäpänsä johonkin rautakaiteeseen. Liikkumattomien mustien upseerien lyöminen apumatissa herättää minussa *melkein aina* samanlaisia tunteja. Tietysti voisin kantaani perustella sillä, että tuommoiset lyönnit soivat apumatin perimmäistä henkeä vastaan, mutta rehellisesti sanoen kysymys voi olla jostakin muusta perusvastenmielisyudesta, jota en pysty perustelemaan. Ikivanhan brittiläisen komediasarjan päähenkilölle erään hänen epämieltymyksensä perusteleminen oli yhtä vaikeaa: "En pidä myyntimiehistä. Ne *myy* ihmisille kaikkea". Tämä esteettinen idiosynkrasiani on vaikuttanut tuomiooni varmasti myös sijoitettujen tehtävien osalta, joissa lyönnit on sentään teemaattisesti perusteltu!

Muut tehtäväshakilliset mieltymykseni käynevät ilmi seuraavasta.

1. palkinto / 1st Prize Zivko Janevski

a#3 b) mRd3→d4 5+10

1. palkinto / 1st Prize 2107 (ST 3/2001) Zivko Janevski (MAK)

Runsa ja omaperäinen teemasisältö, joka tekee vaikutuksen. Ydin on intensiivisessä duaalinvälttöpelissä: ensin mR auttaa valkeaa avaamaan teemalinjansa oikealla tavalla (välttäen matintekevän nappulan kiinnittymisen), sen jälkeen valkea vuorostaan antaa mustalle aikaa täydentää mattiasemansa antikriittisellä kaukotukintasiirrolla viivyttämällä teemalinjan avaamista. Sellaiset asiat, että analogia ei ulotu kaikkiin yksityiskohtiin tai että toinen matti ei ole puhdas tai että toisessa mattisiirrossa lyödään mT – mattisiirrossa sen voi sietää – kalpenevat tuhdin sisällön rinnalla. Lisäksi ratkaisijat kiittivät (valittivat) vaikeutta. A) 1.Rc5 (Rxb4?) Lb7 (bxc5+?) 2.Td2 bxc5+ 3.Kd3 Lxe4# B) 1.Rc6 (Rxb5?) Ta3 (bxc6+?) 2.Le5 bxc6+ 3.Kd4 Td3#.

Rich thematic content which leaves a highly original impression. The point lies in the intensive dual avoidance

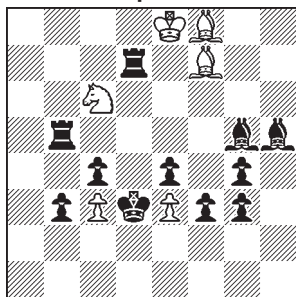
play: firstly, bS helps white to open one of the thematic lines correctly, without self-pinning the mating piece; then white, by hesitating to open the line, gives black time to complete the mating position with anticritical anticipatory self-blocking move. Such things that analogy is not found in every detail, or one of the mates is not pure, or that bR is captured on the mating move – on the mating move it can be tolerated – are trifles as compared with the strong content. Furthermore, the solvers praised (complained of) difficulty.

2. palkinto / 2nd Prize 1996 (6/2000) Christopher Jones (GBR) Analogia ei tässäkin tehtävässä ole täydellinen, eli vain a-muoto esittää ns. Helsinki-teemaa, mutta sitä tuskin tulee ajatelleeksi, kun (vihdoin) on saanut tehtävän ratkaistuksi. Mustan aktiiviset uhraukset ovat alkusoittona prosessille, jonka päätteeksi valkea liikuntakykyiseksi tehdyllä sotilaal-

is how I feel almost every time I see white capturing immobile black pieces in a help-mate. Of course, I could motivate my view by saying that such captures are in contradiction with the help-mate spirit but, honestly, this disliking may have its roots in something which I cannot explain. The principal character in an age-old British comedy series found it equally difficult to motivate one if his dislikings: "I don't like salesmen. They sell you things." This idiosyncrasy of mine may have had an effect on my award, as far as the awarded problems are concerned too, even if in them the captures are thematically justified!

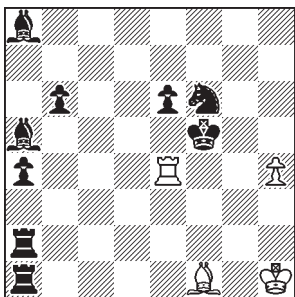
As for my other (dis)likings, they may become apparent from the following.

2. palkinto / 2nd Prize
Christopher Jones

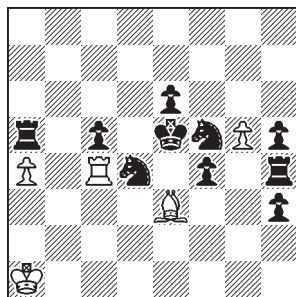
a#3 b) vTf7 6+11

3. palkinto / 3rd Prize
Christer Jonsson

a#3 b) mse6→g6 4+9

1. kum. / 1st HM
Unto Heinonen

a#3 b) mRf5→f6 5+10

laan katkoo/raivaa vapaaksi ruudun mK:lle, josta tehdään lopuksi mallimatti. Pienenä yksityiskohtana vR ja L vaihtavat tehtäviä (pakoruudun suojaus/matinteko) ratkaisujen välillä. Yksi erikoisimpia ja myös vaikeimpia näkemiäni apumatteja, joka kommenteista päätellen turhautti suuren joukon lehden ratkaisijoitakin. A) 1. Td4 cxd4 2. c3 d5 3. Kc4 Re5# B) 1. Lf4 exf4 2. Ke3 f5 3. Kf4 Lh6#. *In this problem too analogy is imperfect, as only part a) shows Helsinki Theme, but that is hardly the first thing on your mind once you – eventually – have solved the problem. Black's active sacrifices are a prelude to a process in the end of which white, with the P made mobile by black, vacates to bK through interference the final square where white gives model mates on bK. As a small detail, wS and wB reverse roles (guarding of flight/giving mate) from one solution to the other. One of the most extraordinary and difficult helpmates I have ever seen, and from solvers' comments I conclude that many others were frustrated too.*

3. palkinto / 3rd Prize 2159v (1/2002) Christer Jonsson (SWE) Hedelmällinen vuorovaikutus laatijan, kriittisen ratkaisijan ja ensipainosteimittajan välillä johti tehtävän lopulliseen asuun, jossa vahva strateginen ydinsisältö – sekä valkean että mustan tekemät katkopäästöt ja mK:n pakoruutujen tukinnat – yhdistyy teemanappuloiden, vL + vT ja mL + mT, tehtävänvaihtoihin ja muodollisiin ruutueffekteihin eli valkean ja mustan teemanappuloiden siirtymisiin samoille ruuduille. Runsas kokonaisuus lienee uusi

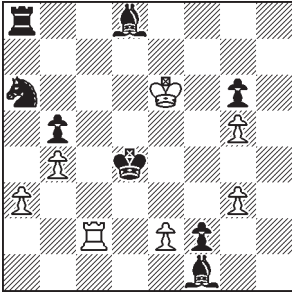
ja taloudellisuus hyvä, sillä vain sa4 ja b6 ovat ilmapassa asemassa sivustakatsoja. Niin, ja kaiken kruununa vielä sievät mallimatti! A) 1. Le1 Lg2 2. Tf2 Tg4 3. Tf4 Tg5# B) 1. Tg2 Te1 2. Ld2 Lc4 3. Lf4 Le6#.

Productive interaction between the composer, a critical solver and the h#-editor resulted in the final version of this problem. Strong strategy, interference unpins made both white and black, and self-blocks on bK's flight f4, combines with role reversals of the thematic pices, wB/R and bB/R, and formal square effects, as white's and black's thematic pieces occupy same squares. This rich combination of various elements may be new, and economy is good, since the only bystanders in the open position are bPs on a4 and b6. Oh yes, and pretty models as the icing on the cake!

1. kunniamaininta / 1st Honorable Mention 2106 (3/2001) Unto Heinonen (FIN) Erittäin tasapainoinen tehtävä, jossa valkea upseeri raivaa linjan mT:lle, joka tulee tukkimaan mK:n pakoruudun sen jälkeen, kun raivaava vL/T on palannut lähtöruutuunsa. Paitsi että valkean upseerit vaihtavat rooleja, niin tekevät myös mR:t. Tehtävässä voi katsoa olevan myös täydellistä passiivista dualinvälttöä, sillä a):ssa 1.-Lxf4? ja b):ssä 1.-Txc5? eivät käy shakkauksen takia! A) 1. Rb5 Txf4 2. Rfd6 Tc4 3. Te4 Txc5# B) 1. Rf5 Lxc5 2. Rg4 Le3 3. Td5 Lxf4#.

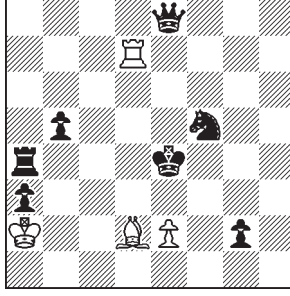
A very harmonious problem in which white piece vacates a line for one of the bRs which, in turn, moves to block a bK's flight after the white piece has returned to its square of

2. kum. / 2nd HM
Boris B. Shorohov

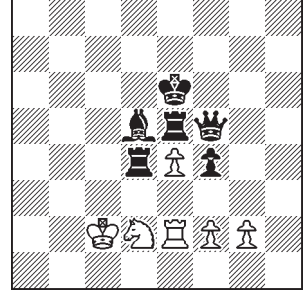
a#3 b) vLc2 7+8

3. kum. / 3rd HM
Christer Jonsson

a#3 3.1.1.1.1.1. 4+7

4. kum. / 4th HM
Mikael Grönroos

a#3 3.1.1.1.1.1. 6+6

departure. White R/B reverse roles and so do bSs too. There is a kind of passive dual avoidance too, since in part a) 1.-Bxf4? and in b) 1.-Rxc5? are not good owing to a check!

2. kunniamaininta / 2nd Honorable Mention
2029 (1/2001) Boris B. Shorohov (RUS)

Valkean kiertoliikkeet K-patterin muodostamiseksi ja mustan kriittisen ruudun ylittävät tukintasiirrot saattavat olla uusi yhdistelmä. Pikku harmi, että Tc3 ei ole kaukotukinta. Korrekteisyyden saavuttaminen erityisesti vTc2-muodossa on vaatinut runsaasti vs:ita, joita ei voi korvata esim. vLd6:lla, ja myös parin syrjäisen mustan upseerin lisäämistä, mutta laatija on onnistunut vähintään tyydyttävästi, sillä nappuloista vapaina pidettäviä linjoja on paljon ja ne ovat pitkiä. A) 1.Lxg5 Tc7 2.Ld2 Te7 3.Ke3 Kd5# B) 1.Tc8 Lxg6 2.Tc3 Lf7 3.Kc4 Ke5#.

This kind of combination of white's pericritical moves to create royal batteries and black's critical self-blocking moves may be novel. A slight pity that 2.-Rc3 is not an anticipatory self-block. Achieving soundness, particularly in part a), has required a lot of wPs – which cannot be replaced, for instance, by wBd6 – and a couple of inactive black pieces too, but it seems that the composer has found a rather satisfactory setting after all, since there are many long lines that must be kept open.

3. kunniamaininta / 3rd Honorable Mention
1868 (2/2000) Christer Jonsson (SWE)

MR katkaisee kolme kertaa valkean linjan antaakseen tietä kuninkaalleen, jonka sitten vTLs yhteistoimin mallimatittavat laudan

kolmessa eri kolkassa. Tilan ja materiaalin käyttö on taloudellista, mutta kolmas ratkaisu, jossa mR lyödään, on valitettavan erilainen kuin muut (ja ehkä juuri siksi en sitä koskaan löytänyt!). 1.Rd6 La5 2.Kd5 e4+ 3.Kc6 Tc7# 1.Rd4 e3 2.Kd3 Lb4 3.Kc4 Txd4# 1.Re3 Th7 2.Kf4 Th4+ 3.Kg3 Le1#.

BS cuts off a white line three times to make way to his majesty who is then mated by wRBP on three different parts of the board, each mate being a model. Good economy of force and space, but the third solution, in which bS is captured, regrettably deviates from the other two (which may be why I never found it!).

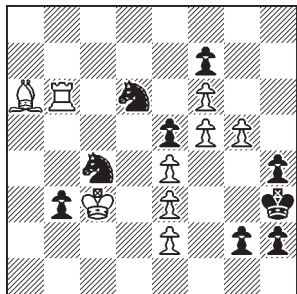
4. kunniamaininta / 4th Honorable Mention
1956 (4-5/2000) Mikael Grönroos (FIN)

Lyödessään e4:ään musta upseeri samalla raivaa mK:lle sekä reitin matitusruutuun että alustavasti monarkin tulevan pakoruudun, mikä valkean on otettava huomioon valitessaan, millä nappulalla lyödä e4:ään ja (R:jen tapauksessa) minkä matintekoreitin valita. Onpa tässä sitten kysymys Zajic-teemasta, jossa teemaruudun pitäisi kai mieluiten olla alunperin tyhjä, tai "vain" Kniest-teemasta, jota täydentävät mustien upseerien suorittamat lyönnit teemaruutuun, saavutus on hyvä, vaikka 1.-Tx4 toistuukin.

Omaperäisen oloinen tehtävä, jonka erittäin onnistuneesta rakenteesta osaltaan kiellise, että kaksi mattia kolmesta on ihanne-matteja. 1.Lxe4+ Tx4 2.Kd5 Rb1 3.Ke4 Rc3# 1.Txe4 Rxe4 2.Ke5 Td2 3.Kxe4 Te2# 1.Dxe4+ Tx4 2.Kf5 Rc4 3.Kxe4 Rd6#.

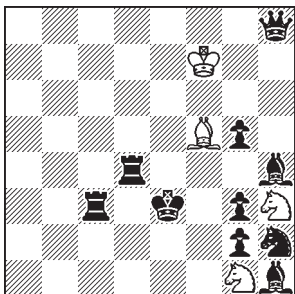
Black pieces' captures vacate for bK a route

Erik. kum. / Sp. HM
Jorge Lois &
Jorge Kapros

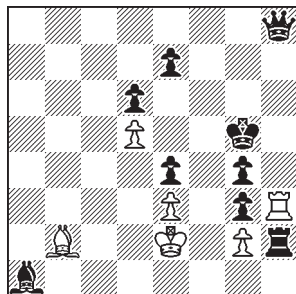
a#3 2.1.1.1.1.1. 9+9
 b) vKc3→d7

main. / Comm.
Jevgeni Fomitshev &
Rolf Wiehagen

a#3 0.3.1.1.1.1. 4+10

main. / Comm.
Unto Heinonen

a#3 2.1.1.1.1.1. 6+9

to its destination and preliminarily clear its mating square. White has to anticipate this in choosing by which piece to capture back on e4 and – in case of Ss – which mating route to take. It may be open to discussion whether this problem shows Zajic Theme (in which the thematic square should preferably be empty) or "merely" Kniest Theme preceded by black pieces' captures on the thematic square, but this is nevertheless a good achievement, even if Rxe4 is repeated. One indication of a good construction is the fact that two mates out of three are ideal mates.

Erikoiskunniaininta / Special Honorable Mention 2197 (6/2001) Jorge Lois & Jorge Kapros (ARG)

Kilpailun toinen neliratkaisuinen tehtävä ja ainoa TF-tyyppiä: yhdessä ratkaisuparissa suora, toisessa K-patterimatti, yhdessä mR lyödään heti, toisessa mattisiirrosta, tuloksena – kuten laatijat huomauttavat – valkean pelinmuutos. Kummassakin ratkaisuparissa eloon jäävä mR raivaa kiinnitys- ja mattilinjan valkealle. Minulla oli suuria vaikeuksia sijoittaa tämä erikoinen tehtävä ehkä eritoten ratkaisuparinen kohtalaisen samankaltaisuuden ja myös runsaan sivuratkaisunestomateriaalin vuoksi. Sijoitus on – sen myönnän – epätydyttävä kompromissi. A) 1.Rxf5A Txb3 2.Rfxe3B Lc8+ 3.Rg4C Kxc4# 1.Rxe3D Txd6 2.Rxf5E Td3+ 3.Rg3F Lc8# B) 1.Rxf5A Lxc4 2.Rxe3B Le6+ 3.Rg4C Txb3# 1.Rxe3D Lc8 2.Rexf5E Txb3+ 3.Rg3F Kxd6#.

One of the two problems in the competition

with four solutions, and the only one of TF-type. In one pair of solutions direct mates are delivered, in the other battery mates; in one pair bS is captured immediately, in the other in the mating move, the whole resulting – as the composers point out – in white's changed play. In both pairs the surviving bS vacates pin- and mating-lines for white. I had great difficulties in finding a "correct" place for this peculiar problem, perhaps particularly because of the relative similarity of the two pairs, and because of the fairly strong cook-stopping force too. The final place is, I admit, an unsatisfactory compromise.

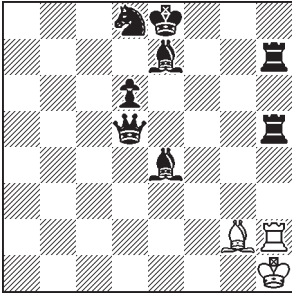
Maininnat ilmestymisjärjestyksessä / Recommendations in order of appearance:

1869 (2/2000) Jevgeni Fomitshev (RUS) & Rolf Wiehagen (DEU) Esittää ehkä ensi kertaa valkean kolmen nappulan paluun ilman lyöntejä. Vahinko, että kolmatta, kahdesta muusta varsin poikkeavaa ratkaisua varten on tarvinnut lisätä kaksi mustaa upseeria laudan kaakkoisnurkkaan. 1.-Rf4 2.Kf2 Ld3 3.Kxg1 Rh3# 1.-Re2 2.Kf3 Kf7 3.Te3 Reg1# 1.-Lg4 2.Ke4 Ke6 3.Te3 Lf5#.

Shows, perhaps for the first time, switchback of three white pieces without captures. It is a pity that for the third solution, that differs clearly from the other two, two black pieces had to be added on the SE corner.

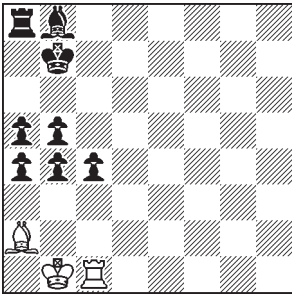
1870 (2/2000) Unto Heinonen (FIN) Pysty- ja viistorivin analogiaa: yhdessä ratkaisussa

main. / Comm.
Abdelaziz Onkoud

a#3 2.1.1.1.1.1. 3+8

main. / Comm.
Jevgeni Fomitshev & Teppo Mänttä

a#3 b) mDb8 3+8

vT uraa linjan kollegalleen, joka siirtyy linjaa pitkin kriittisen (matti-) ruudun yli, kun taas vL lyö kollegansa voidakseen lopuksi tehdä kiinnitysmatin. Toisessa ratkaisussa L:t ja T:t vaihtavat rooleja. Teemanappuloiden lyömiset eivät minua tietenkään häiritse, sillä niillä on aktiivinenkin rooli, mutta mD:n likvidointi on kovempi pala. Näin tehtävästä on kuitenkin tullut taloudellinen, sillä tematiikalle tai mattiasemille tarpeetonta materiaalia ei vK:ta lukuun ottamatta yllättävää kyllä ole. 1.Kf5 Lxh8 2.Lf6 Txx2 3.Ke5 Th5# 1.e6 Txx8 2.Th5 Lxa1 3.Kh4 Lf6#.

Diagonal/orthogonal analogy: in one solution wR clears a line for his colleague which then moves over the critical (mating) square, whereas wB captures his colleague in order to be able to deliver a pin-mate in the end. In the other solution, Bs and Rs reverse roles. The capturing of the thematic pieces does not, of course, disturb me at all, since they play an active role too, but it is much harder to digest the straightforward slaughter of bQ. This device has, however, contributed to the good economy of the problem, for, surprising enough, there is not a single unit, apart from wK, which is not needed either for the execution of the theme or for the mating positions.

1955 (4-5/2000) Abdelaziz Onkoud (MAR) Mustan T/L:n teke-mät katkopäästöt ja valkean upseereiden roolinvaihto moit-teettoman analisisesti esitettyinä. Siitä huolimatta, että tarvi-taan kaksonen, pidän parempana muotoa mDd5->a8, mTh8->h6, -msd6, b) Th6->h8 (3+7), jolloin valkea ei löisi mustan kiinnittäviä ja mattiruutua suojaavia upseereita vaan liukuisi kiinnityslinjaa pitkin. Makuasia!? 1.Lf5 Lxd5 2.Lh3 Tg2 3.Kf8 Tg8# 1.Tf5 Txx7 2.Tf3 Lh3 3.Lf8 Ld7#.

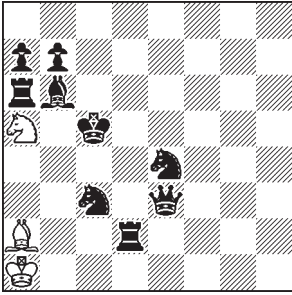
BR/B's interference unpins and role reversal of white pieces with impeccable analogy. I would have preferred, however, a version bQd5->a8, bRh8->h6, -bPd6, b) bRh6->h8 (3+7), in spite of the fact that it calls for a twin, because now white pieces do not capture the pinning black pieces, which guard the mating squares, but glide along the pin-lines instead. A matter of taste!?

2027v (1/2001) Jevgeni Fomitshev (RUS) & Teppo Mänttä (FIN) Kun mustan upseerit raivaavat toisilleen ruutuja ketjussa, valkea valitsee huolella, kummalla upseerilla se raivaa c-linjan ja diagonaalin a2-d5 auki. Lisäksi vT/L:n tehtävien vaihto ja valkean 2. ja 3. siirron vuorottelu. Tämä parannettu versio jäi epähuomiossa julkaisematta lehdessä, mutta saapui kyllä ajoissa, joten päätin sijoittaa sen alkuperäismuodon sijasta. A) 1.La7 Txc4 2.Tb8 Tc8 3.Ka8 Ld5# B) 1.Ta7 Lxc4 2.Ka8 Ld5+ 3.Db7 Tc8#.

While black pieces vacate squares for one another in cycle, white has to select with care with which piece he should vacate the c-line and diagonal a2-d5. In addition, there are role reversal of wR/B and reversal of white moves 2 and 3. Due to an oversight, this improved version remained unpublished in the magazine, although it was sent to the editor in time, hence I decided to honor it instead of the original version.

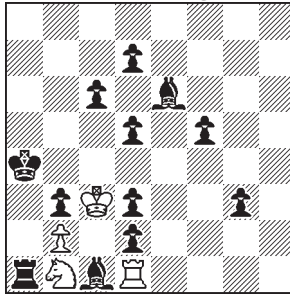
2028 (1/2001) Temur Tshketiani (GEO) Valkean upseerit kiinnittävät ja taas päästävät toisensa ja lopulta tekevät matin samalta ruudulta. Kunnianhimoinen ajatus, joka olisi ehdottomasti pitänyt viedä loppuun asti korvaamalla mDe3 vsf2:lla, jolloin vR:lla olisi uskottava vaihtoehtoreitti (2.-Re3?) kuten L:lläkin (1.-Le6,f7?...2.-Ld7,e8). Harmillinen lain-minlyönti! 1.Lc7 Lb3 2.Kb6 La4 3.Rc5 Rc4# 1.Kd4 Rc4 2.Kd3 Ra3 3.Ld4 Lc4#.

main. / Comm.
Temur Tshketiani

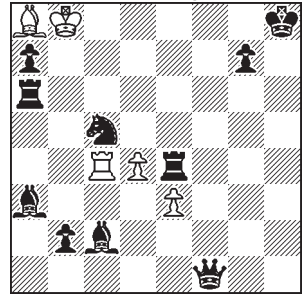
a#3 2.1.1.1.1.1. 3+9

main. / Comm.
Rolf Wiehagen

a#3 2.1.1.1.1.1. 4+12

main. / Comm.
Marko Ylijoki

a#3 0.2.1.1.1.1. 5+10

White pieces firstly pin indirectly and then again unpin one another and finally deliver mates on c4. An ambitious idea which the composer should definitely have been completed by replacing bQe3 with wPf2 in order to give wS an alternative route (2.-Se3?) which wB has (1.-Be6,f7...2.-Bd7,e8). Most annoying oversight!

2160 (4-5/2001) Rolf Wiehagen (DEU) Yhdessä ratkaisussa vR + s uhrautuvat aktiivisesti (Zajic-teeman kahdennus), toisessa passiivisesti, jotta mK pääsee a3:een. VT tekee matin eri suunnista käyden lopulta kaikissa nurkkaruuduissa. Erisukummallinen tehtävä, jonka ratkaisujen ei ole tarkoituksenaan olla analogisia, mikä tekee kokonaisuuden hahmottamisen vaikeaksi. Valkean runsas materiaali ja vK:n sijainti jo valmiiksi laudan reunalla olevan mK:n lähellä ovat vaatineet kovin paljon sivuratkaisunestovoimaa. 1.Ta3 bxa3 2.Lxa3 Rxa3 3.Kxa3 Ta1# 1.Txb1 Th1 2.Txb2 Th8 3.Ka3 Ta8#.

In one solution there are active sacrifices of wS & P (with consecutive Zajic), in the other passive sacrifices of the same men, in both cases with the aim of giving bK access to a3. WR delivers mates from two different directions, visiting all corner squares of the board. A peculiar problem, in which the solutions are not even intended to be analogous, which makes it difficult to see the whole clearly. White's strong force and bK's initial location on the edge of the board have required a lot of cook-stopping force.

2192 (6/2001) Marko Ylijoki (FIN) Tehtävän

teemaa voisi nimittää vaikka "molemmipuolisiksi parannetuiksi sijainneiksi": sekä vL (alkusierrojen jälkeen) että mR/T sijaitsevat jo oikeilla linjoilla, joilla niiden on kuitenkin vielä parannettava sijaintiaan, mustan valkean linjojen avaamiseksi, valkean katkoakseen mustia linjoja. Omaperäisen ja peräti kuudella teemalinjalla esitettävän idean vuoksi tehtävä ansaitsee ehdottomasti paikan sijoitettujen joukossa, vaikka 2.Txd4 onkin motivoitu kahdella eri tavalla ja 1.-Lxe4 lyö liikkumattoman, matin estävän T:n. Lisäksi, kuten laatija itse huomauttaa, se3 voisi olla musta. 1.-Ld5 2.Txd4 Le6 3.Td3 Th4# 1.-Lxe4 2.Rd3 Lf5 3.Rb4 Tc8#.

The theme of this problem may be labelled as "mutual improved positions": both wB (after the 1st moves) and bR/S are already located on the correct diagonals, but they must improve their position, black to open white lines, white to cut off black ones. Because of the original idea, which involves play on no less than six different lines, the problem absolutely deserves a place in the award, although 2.Rxd4 has double motivation and 1.-Bxe4 captures the immobile bR. Furthermore, as the composer points out, Pe3 could be black.

Tampereella, 10.1.2005

Kari Valtonen

FIDE:n kv. tuomari

Huomautukset kolmen kuukauden kuluessa osoitteella Marko Ylijoki, Mustanlahdenkatu, 33210 Tampere.

Claims should be sent within three months from the publication of this issue of the magazine to Marko Ylijoki (address above).

Tuomio: ST:n itsemattien vuosikilpailu 2000 - 2001

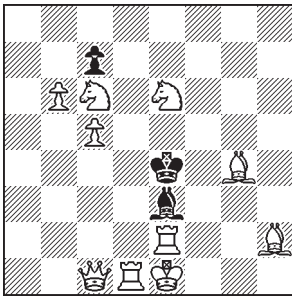
Award: ST originals 2000–2001, selfmates

Tuomittavana oli 55 tehtävää, joista 24 varsinaisella ensipainospalstalla.

Kaksi tehtävää erottui joukosta muiden yläpuolelle. Eron tekeminen näiden välille oli hankalaa varsinkin, kun tehtävissä on eri siirtopituus.

There were 55 problems to judge, 24 of which on the originals column proper. Two problems stood out above the rest. It was difficult to differentiate between these, especially as they were of different length.

Aleksandr Azhusin & Andrei Selivanov 1. palkinto / Prize

i#7 10+3

1.Re7!

1.-c6 2.Td5 cxd5 3.Dd2 d4 4.Kf1 d3
5.Lf5+ Kf3 6.Tf2+ Lxf2 7.De2+ dxe2#

1.-cxb6 2.c6 b5 3.Td5 b4 4.Kd1 b3 5.Te5+
Kd3 6.Td2+ Lxd2 7.Dc2+ bxc2#

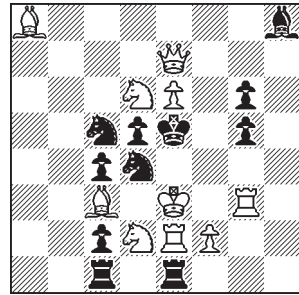
Azhusinin ja Selivanovin tehtävä on omassa lajissaan hieno saavutus. Kaksi hienoa samanlaisen mallimattiin päätyvää muunnelmaa. Lähetti päästetään kiinnityksestä juuri oikealla hetkellä, ja pakotetaan siirtymään toiselle riville jonka jälkeen seuraa matti sotilaalla. Matit toteutuvat eri tavalla kuin tämän tyyppisissä tehtävissä yleensä. Yllättävää on se, ettei valkea itse tuki kuninkaan alarivin pakoruutuja vaan mustan lähetti pitää ne.

Valkealla on alkuasemassa kaikki upseerit, mutta materiaalin käyttöä voi silti sanoa taloudelliseksi. Mustalla on minimimateriaali tämän idean toteuttamiseksi.

The problem by Azhusin and Selivanov is a fine achievement in its genre. Two fine variations ending in identical modelmates. The bishop is unpinned at precisely the right moment and it is forced on to the second rank, followed by mate with the pawn. The mates are realized in a different manner than usually in problems of this kind. It is surprising that white doesn't block the flights on the first rank himself, rather the black bishop controls them.

In the diagram white has a full set of pieces, but the use of material can still be considered economical. Black has the minimum material for the idea.

Jevgeni Fomitshev 2. palkinto / Prize

i#3 10+11

1.Tg4! (2.Rf7+ Kf5 3.Tf4+ gxf4#)

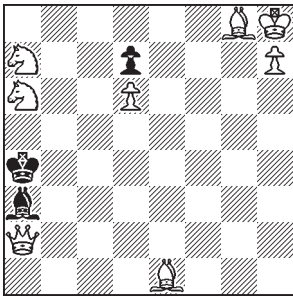
1.-Rd3 2.R2xc4+ dxc4 3.Kd2+ Txe2#

1.-Rxe6 2.f4+ gxf4+ 3.Kf2+ Txe2#

Hieno tehtävä, jossa kaksi kaunista muunnelmaa. Molemmissa muunnelmissa valkea uhraa nappulan avatakseen kuningaspatterin. Kilpailun miellyttävintä tehtävää ratkaista.

A fine problem with two beautiful variations. In both variations, white sacrifices a unit in order to fire a king battery. For solving, the most pleasant problem of the tourney

Heinz Zander
Kunniamaininta / Honorable mention

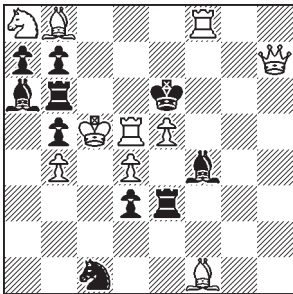
i#9 8+3

1.Lf2! Ka5 2.Lc4 Ka4 3.Rb5 Ka5 4.Rbc7 Ka4 5.La7 Ka5 6.Rc5 Kb4 7.Db3+ Ka5 8.Dc3+ Lb4 9.Lg8 Lxc3#

Valkea ryhmittelee nappulansa uudelleen ja samalla piilottaa lähetin a7:aan. Yllättäen myös Lg8 siirtyy ja palaa.

White organizes his pieces anew and hides the bishop on a7. Surprisingly also the Bg8 moves and returns.

Vukota Nikoletic & Zivko Janevski
Kunniamaininta / Honorable mention

i#3 10+10

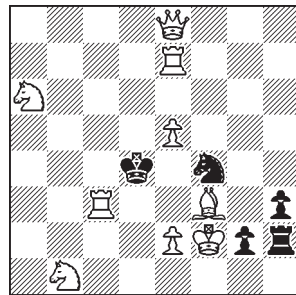
1.Dg7! (2.Td6+ Txd6 3.d5+ Txd5#)
1.-Td6 2.Df6+ Kd7 3.Rb6+ axb6#
1.-Txe5 2.Te8+ Kf5 3.Lxd3+ Rxd3#
1.-Lxe5 2.Txe5+ Txe5+ 3.d5+ Txd5

Kaunista peliä. Kahdessa ensimmäisessä muunnelmassa kuningas ajetaan ruutuun jossa musta torni kiinnittyy. Kolmas muunnelma on analoginen uhkauksen kanssa.

Beautiful play. In the first two variations,

the king is driven to a square where it pins a black rook. The third variation is analogous with the threat.

Reino Heiskanen
Maininta / Commend

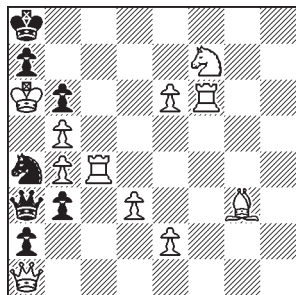
i#5 b) mRf4→ d2 9+5

a) 1.Dd7+! Rd5 2.Da4+ Rb4 3.Dd1+ Rd3+ 4.Kg1 Ke3 5.Da4 Th1#
b) 1.Da4+ Rc4 2.Dd7+ Rd6 3.Dg4+ Re4+ 4.Kg1 Kd5 5.e3 Th1#

A- ja b -muodoissa analogiset muunnelmat, joissa musta ratsu pakotetaan pitämään ruutua f2. Lopussa kaunis siirtopakko jolloin kuningas siirtyy ruutuun, jossa ratsu on edelleen kiinnitetty.

Analogous variations in the a- and b-forms, where the black knight is forced to control square f2. A beautiful zugzwang at the end, when the king moves to a square still maintaining the pin to the knight.

Jorma Pitkänen
Maininta / Commend

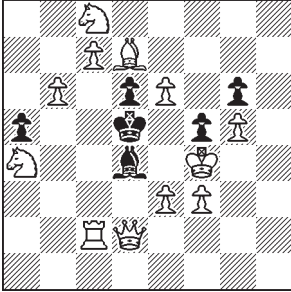
i#5 11+7

1.Tff4 (2.Dh1+ Kb8 3.Tc8+ Kxc8 4.Tc4+)
1.-Dxb4 2.Dh8+ Df8 3.Dh1+ Kb8 4.Da8+

Kxa8 5.Tc8+ Dxc8#
 1.-Db2 2.Dh1+ Kb8 3.Dh8+ Dxh8 4.Tf6+
 Ka8 5.Tc8+ Dxc8#

Kaunista peliä pitkillä daamin siirroilla.
Beautiful play with long moves of the queen.

Oleg Paradzinski
Maininta / Commend

i#6 b) mRd4 12+6

a) 1.Rxd6 Kxd6 2.c8R+ Kd5 3.Le8 Kxe6
 4.Tc6+ Kd5 5.Tc5+ Ke6 6.Te5+ Lxe5#
 b) 1.Dxa5+ Rb5 2.Dd2+ Rd4 3.Tb2 Kc4
 4.Tb4+ Kd5 5.Tb5+ Kc4 6.De2+ Rxe2#

Molemmissa muodoissa valkea lyö pois
 haittaavan mustan sotilaan.

*White captures a disturbing black pawn
 in both forms.*

Kari Karhunen

Huomautukset tuomion johdosta on lä-
 hetettävä tuomarille kolmen kuukauden
 kuluessa alla olevaan osoitteeseen.

*Claims within three months from the
 publication date of this issue to:*

Kari Karhunen, Rukotie 7 B, FI-00760 Hel-
 sinki, Finland.

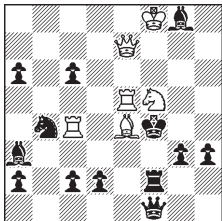
Teppo Mänttä 50 juhlakilpailu 2004-05

Kilpailun vaatimuksena oli taloudellistetun
 version laatiminen aikaisemmin julkais-
 tusta tehtävästä. Taloudellistamisihantee-
 ni on sellainen, jossa temaattisten nappu-
 loiden keskinäiset suhteet pysyvät muuttu-
 mattomina. Tässä kilpailussa ideaalin täyt-
 tävät puhtaasti 1.palk. ja 1.kum. sekä 1. ja
 3. kiitosmaininta. Mainittakoon, että koko
 asemaa siirrettäessä tai lautaa käännettä-
 essä nappuloiden keskinäiset etäisyydet
 tietyksi pysyvät ennallaan.

Kilpailuun osallistui viisi ekonomistia
 (Anonymous, Hurme, Paavilainen, Tanner
 ja Ylijoki), joiden kohteina oli 13 eri tehtävää
 (17 versiota). Tehtävätyypit olivat 1x2#, 2x3#
 ja loput apumatteja.

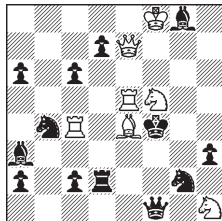
1. palkinto n:o **10 Harri Hurme** (Heikki Luk-
 karinen) Selvä voittaja ja syy, miksi kilpailu
 kannatti järjestää. Passiivinen valkea rat-
 su poistetaan ja mR korvataan mustal-
 la sotilaalla. Muut muutokset ovat mini-
 maalaisia. Lukkarisella on alkuasemassa
 siirto 1,-Kg4, johon valkealla ei ole vastaus-
 ta. Tämän heikkouden poistava esipeli-
 muunnelsa on hieno ylimääräinen bonus.
 Lukkarisen tehtävä on historiallisesti mer-
 kittävä: voitto Suomen Shakkiliiton vuosiki-
 pailussa ja julkaistu mm. Pentti Solan Suo-
 mi -kirjassa. Lukkarinen: **1.Rh4!** (2.Dg5#)
 Rd3/Rd5/Ke3+/Kg4+ 2.Ld5/Ld3/Lf5/Lf3#.
 Valkea L-tähti, mustan bivalve-puolustuk-
 set ja kaksi pakoruutua antava shakkivaa-
 ra-alkusiirto. Hurme: lisäys esipelimatti 1.-
 Kg4 2.Dh4# matinmuutoksin.

1. palkinto
Harri Hurme

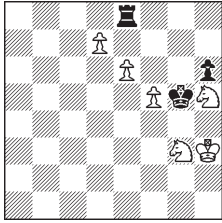
2# 6+13

Heikki Lukkarinen
Helsingin Sanomat
 29.4.1934

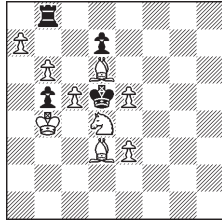
2# 7+13

2. palkinto
Henry Tanner

3# 6+3

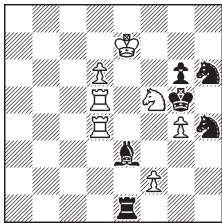
Jorma Pitkänen
334 Best Problems
IV-VI 2000

3# 9+4

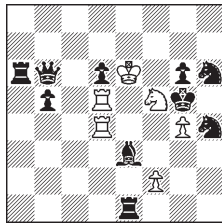
2. palkinto n:o 17 **Henry Tanner** (Jorma Pitkänen) Erinomainen ekonomisointi: tässäkin säästyy valkea upseeri ja muutama sotilas kaupan päälle. Tuomarin ainoa päänaiva oli mattisiirto 3.Dg8#, sillä D:n vaikutuslinja on eri kuin alkuperäismuodossa. Lopulta päädyin siihen, että kyseinen seikka ei heikennä tehtävän temaattista sisältöä, joten versio on kilpailukelpoinen ja saa ansaitsemansa sijoituksen. Pitkänen: **1.b7!** (2.a8L,D) 1.-Txb7 2.a8R 1.-Tc8 2.a8D (3.Da2#) Txc5/Txa8 3.Dg8/bxa8D,L#. Tanner: **1.e7!** (2.d8D,L) 1.-Txex7 2.d8R 1.-Tf8 2.d8D (3.Dd2#) Txf5/Txd8 3.Dg8/exd8D,L#.

1. kunniamaininta
Henry Tanner &
Jorma Paavilainen

a#2 3.1.1.1. 7+6

Valentin Rudenko &
Viktor Tshepizhny
1. palkinto
Sojuz-Apollo 1975

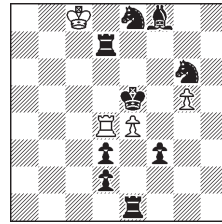

a#2 3.1.1.1. 6+10

1. kunniamaininta (n:o 13) **Henry Tanner** ja **Jorma Paavilainen** (Valentin Rudenko & Viktor Tshepizhny). Puhdas ekonomisointi. Vaikka karsastankin valkeiden nappuloiden lisäilyä, on se nyt perusteltua, kun vs korvaa peräti neljä mustaa nappulaa (DTss). Uutuutena alkuperäiseen nähden on myös kaksi kiinnitysmallimattia. Rudenko & Tshepizhnyi sekä Tanner & Paavilainen:

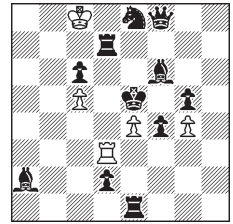
nen: 1.Rf7 2.Rh6+ 2.Re5 Rf7# 1.Rf3 Rh4+ 2.Re5 Rf3# 1.Lf4+ Re3+ 2.Le5 f4#.

2. kunniamaininta
Harri Hurme

a#3 b) 180° 4+9

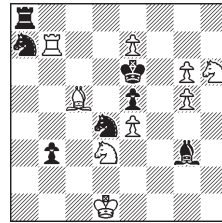
Marko Ylijoki
13.-14. sija
7. WCCT 2004

a#3 b) a1=h8 5+11

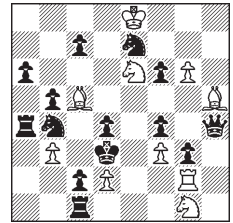
2. kunniamaininta (n:o 11) **Harri Hurme** (Marko Ylijoki) Parannetussa muodossa valkealla on temaattiset vT+vs ja yksi sotilas, joka osallistuu molempiin matteihin. Ihan siisti säästö (vs, ms ja musta daami), mutta ero lähtökohtaan ei ole mitenkään huikaiseva. Uusi kuvio on toki miellyttävämpi silmälle. Ylijoki: a) 1.Ke6 e5 2.Ke7 e6 3.Txe6 Txd7# b) 1.Txe6 d6 2.Kd5 dxe7 3.Kd6 exd8#. Hurme: a) sama kuin ed. b) 1.Txe6 d6 2.Kd5 dxe7 3.Kd6 exd8#.

Erikois-
kunniamaininta
Harri Hurme

3# 9+7

Yves Cheylan
2. kunniamaininta
Mat Plus 1994

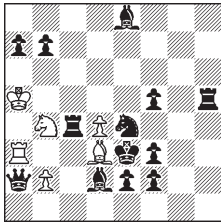

3# 10+14

Erikoiskunniamaininta (n:o 1) **Harri Hurme** (Yves Cheylan) Versiota voidaan pitää lähes itsenäisenä tehtävänä. Ydin on kuitenkin lainattu Cheylanilta. Ekonomisoinnin lisäksi alkuperäistehtävään on muutenkin paranneltu. Cheylan: **1.Rh3!** (2.R~f4+) 1.-Rbd5 2.Lb4 1.-Re5 2.Le7 1.-Rxxg6 2.Lxxg6+. Hurme: **1.Rf7!** (2.Rd8+) 1.- Rdc6 2.Ld4 (2.Le3? Td8! 2.Ld6? Lf2!) 1.- Rac6 2.La7

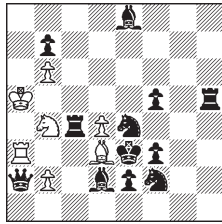
(2.La3? Ta5!). Umnov-teemaa, versiossa lisäksi loogiset koetelmat ja uhkausduaali poistettu.

**1. kiitosmaininta
Anonymous**

a#2 b) msf5→e5 6+13

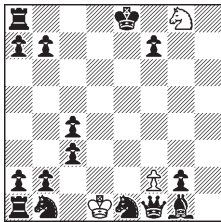
**Manne Persson
kunniamaininta
Tidskrift för Schack
1973**

a#2 b) msf5→e5 7+12

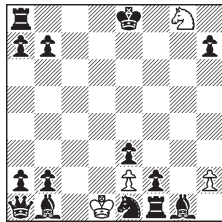
1. kiitosmaininta (n:o 7) **Anonymous** (Manne Persson) Perusekonomisointia. Valkea sotilas ja musta ratsu korvataan mustilla sotilailta. Persson ja Anonymous: a) 1.Tc3 Lb5 2.f4 Rc2# b) 1.Rc3 Lf5 2.exd4 Rd5#

**2. kiitosmaininta
Anonymous**

a#5½ 3+15

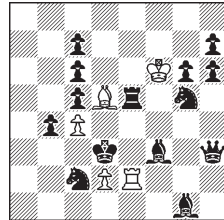
**György Páros
1. kunniamaininta
Schach 1958**

a#5½ 4+14

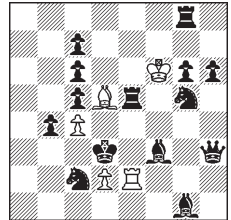
2. kiitosmaininta (n:o 8) **Anonymous** (György Páros) Epätemaattisen valkoisen sotilaan vaihtaminen mustaksi on selkeää parannus. Pitäisin tästä enemmän, jos teemasotilaat olisivat pysyneet h-linjalla. Páros: 1.-Re7 2.h6 Rd5 3.0-0-0 h3 4.Kb8 h4 5.Ka8 h5 6.Tb8 Rc7#. Anonymous: 1.-Re7 2.f6 Rd5 3.0-0-0 f3 4.Kb8 f4 5.Ka8 f5 6.Tb8 Rc7#.

**3. kiitosmaininta
Henry Tanner**

a#3 2.1... 5+14

**Fadil
Abdurahmanovic
3. palkinto Mat 1979**

a#3 2.1... 5+14

3. kiitosmaininta (n:o 14) **Henry Tanner** (Fadil Abdurahmanovic) Pieni puhdas ekonomisointi. Harvinainen "shakkisokeus" Abdurahmanovicilta? Abdurahmanovic ja Tanner: 1.Lh1 Lg2 2.Ld4 Lf1 3.Le4 Tg2# 1.Te8 Te7 2.Kd4 Td7 3.Te4 Le6#.

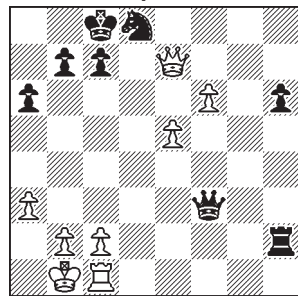
Kiitokset kaikille osallistuneille ja luottamusmiehelle. Mahdolliset huomautukset kahden kuukauden kuluessa tuomion julkistamisesta Kari Valtoselle, Finnnmäenkatu 4 L 108, 33710 Tampere.

Porissa 3. tammikuuta 2005
Teppo Mänttä

Omistustehtävä

Sydämellinen kiitos kaikille, jotka ovat muis-taneet.

**Jorma Pitkänen, Lahti
ensipainos**

Voitto (+) 8+8

1.e6 Rxe6 2.Dxe6+ Kb8 3.Dg8+ Ka7 4.Dg1+ Df2 5.Df1! Dc5 6.b4 Dd6 7.f7 voittaen

Tuomio: ST:n vuosikilpailu 2002–2003, i#n

Award: ST originals 2002–2003, long selfmates

Heinäkuun puolivälissä sain tehtävän toimia tuomarina ST-lehden monisiirtoisten itsematien vuosikilpailussa 2002–2003. Julkaistujen tehtävien määrä on 39, 20 laatijalta 12 maasta. Arvostelulistalta poistin heti 5 tehtävää: 2242, i#3 julkaistu toisessa lehdessä; 2472, i#5 edelletty; 2507 i#14 sivuratkaisu (i#10); 2244, i#25 ja 2351, i#23 lyhenivät Hannu Kettusen käsittelyssä edellinen 23 siirtoon ja jälkimmäinen peräti 15 siirtoon. Allekirjoittaneen laatimat 7 tehtävää siirtyvät seuraavaan vuosikilpailuun 2004–2005.

1. palkinto, Jevgeni Fomitshev & Valeri Smirnov (RUS), 2470, ST 1/2003. Viisi erilaista dualitonta muunnelmää mukaantulien täyspitkä uhka. Keskeistä tehtävässä kiinnitykset ja kolme päämuunnelmää, joissa matintekijöinä D, L ja s ruudusta 2d2. Mielenkiintoinen on myös muunnelma 1.-Lg1, jossa mL ensin katkaisee ja sitten avaa mT:n kiinnityslinjan, myös vRf1 poistuu kiinnityslinjalta, lopuksi uhan kiinnitysmatti.

1.Dd1! (2.Txf4+Lxf4+3.Rd2+Lxd2#)Dxe2 2.b3+Kxc3 3.Dd2+Dxd2#; 1.-fxg4 2.Rge3+fxe3 3.Rd2+exd2#; 1.-Txf1 2.Txf4+Lxf4+3.Re3+Lxe3#; 1.-Lg1 2.Rge3+Lxe3+3.Rd2+Lxd2#

2. palkinto, Leonid Makaronez (ISR), 2605, ST 6/2003. Alkusiirto luo selkeän uhkamuunnelman 2.Re7+. Puolustussiiirtoa 1.-Td4 seuraa hieno hiljainen kiinnitys 2.Dd1! jatkokanaan 3.Lxe6+, tämä sama 1.-La3 ja 2.Dd1+. Mutta parasta tehtävässä: 1.-Te5 (tukinta, 2.Re7# ei käy) ja uhraukset 2.Dd3+! ja 3.c4+.

1.Lb6! (2.Re7+Ke5 3.Dxe4+Lxe4#)Td4 2.Dd1~3.Lxe6+Kxe6#; 1.-La3 2.Dd1+Td4 3.Lxe6+Kxe6#; 1.-Te5 2.Dd3+ cxd3 3.c4+Kxc4#

3. palkinto, Venelin Alaikov (BUL), 2243, ST 1/2002. Täyspitkä uhkamuunnelma D-nurkkasiirtoineen on huomionarvoinen osa tehtävää, huomaa myös 6.-Rxc4#! R/D-tukinnat f4:ssä ja vastaavasti D/s-mattisiirrot d4:ssä ovat ydinosa tehtävää. Huomaa lisäksi L-raivaus 3.Lxc3. Tehtävässä on neljä toimivaa patteria, joista yksi on kaksoisshakki.

1.Ld7! (2.Rf7+Kxd5 3.Rd6+Ke5 4.Dh8+

In the middle of July I was asked to judge the more-mover selfmate originals published in ST magazine during the years 2002 and 2003. There were 39 problems by 20 composers representing 12 countries.

At first I removed five problems from my list: 2242, s#3 was published elsewhere; 2472, s#5 was anticipated; 2507 s#14 was cooked (s#10); 2244, s#25 and 2351, s#23 were shortened by Hannu Kettunen to 23 moves and 15 (!) moves respectively. The seven problems composed by the undersigned will be judged with the originals of the years 2004 and 2005.

NB. The solutions of the problems are found in the Finnish text.

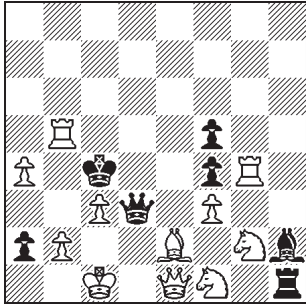
1st prize, Yevgeny Fomichev & Valery Smirnov (RUS), 2470, ST 1/2003. Five different dualfree variations including the full-length threat. The central features of the problem are pins and three main lines where the mate is delivered on d2 by queen, bishop and pawn. Interesting is also the variation with 1.-Lg1, in which the black bishop first closes and then opens the pin line of the black rook; also the white knight f1 opens the pin line, and in the end we have the pin mate of the threat.

2nd prize, Leonid Makaronez (ISR), 2605 ST 6/2003. The key creates a clear threat variation with 2.Se7+. The defence 1.-Td4 is followed by the fine non-checking pin 2.Dd1! followed by 3.Lxe6+, the same moves appear after 1.-La3 (2.Dd1+ etc.). But the best in the problem is 1.-Te5 (blocking, so that 2.Se7# does not work) and the sacrifices 2.Dd3+! and 3.c4+.

3rd prize, Venelin Alaikov (BUL), 2243 ST 1/2002. An important part of the problem is the full-length threat with the corner moves by the queen; also notice 6.-Sxc4#! Central features are the blocks on f4 by knight and queen and the respective mating moves on d4 by queen and pawn. Notice also 3.Lxc3 preparing for 6.Ld4+ Dxd4#. There are four active batteries, and one of them features a doublecheck.

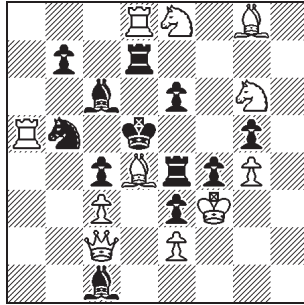
1st Honorable Mention, Eugeniusz

1. palkinto
Jevgeni Fomitshev &
Valeri Smirnov

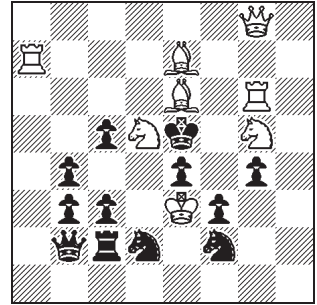
i#3 11+7

2. palkinto
Leonid Makaronez

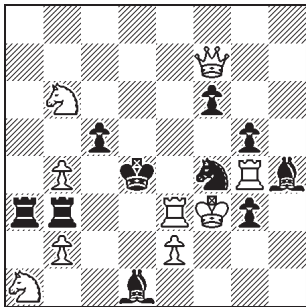
i#3 11+12

3. palkinto
Venelin Alaikov

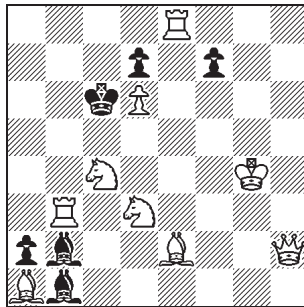
i#6 8+12

1. kunniamaininta
Eugeniusz Iwanow

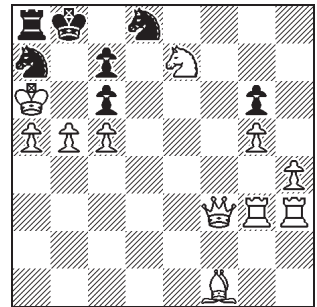
i#3 9+10

2. kunniamaininta
Hannu Kettunen

i#9 9+6

3. kunniamaininta
Reino Heiskanen

i#10 11+7

Kd5 5.Da8+ Ke5 6.Rc4+ Rxc4#; 1.-c4 2.Lf6+ Kd6 3.Lxc3+ Kc5 4.Re6+ Kd6/Kxd5 5.Rf4+ Kc5 6.Ld4+ Dxd4#; 1.-Rb1 2.Dg7+ Kxd5 3.Df7+ Ke5 4.Df4+ Kd5 5.Td6+ Kc4 6.Td4+ cxd4#

1. kunniamaininta, Eugeniusz Iwanow (POL), 2349, ST 3/2002. Houkutusket 1.De8?/De6? kumoutuvat siirtoon 1.-cxb4! Daamin alkusiirto on monimerkityksinen, kuten c5-ruudun valvonta. Siirtoon sisältyy kolme uhkausta 2.De5+, 2.Td3+ ja 2.Rc2+, jotka siirrot esiintyvät kolmessa muunnelmassa (Fleck-teema): 1.-Txb2 2.De5+ s-tu-kinnoin, 1.-cxb4 2.Td3+ c5-ruutu hallinnassa ja 1.-c4 2.Rc2+ edelleen T-kiinnitys. D pää-osassa. Näyttävää D:n hallintaa.

1.De7! (uhkaukset 2.De5+, 2.Td3+, 2.Rc2+) 1.-Txb2 2.De5+ fxe5 3.Td3+ Txd3#, 1.-cxb4 2.Td3+ Txd3+ 3.De3+ Txe3#, 1.-c4

Iwanow (POL), 2349, ST 3/2002. The tries 1.De8?/De6? are refuted by 1.-cxb4! The key, by the queen, has many functions, e.g. guarding the square c5. The key creates three threats 2.De5+, 2.Td3+, and 2.Rc2+, which are shown in three variations (Fleck theme): 1.-Txb2 2.De5+ (with a pawn block), 1.-cxb4 2.Td3+ (the square c5 is controlled), and 1.-c4 2.Sc2+ (in the mate the white rook is pinned). The main role is played by the queen. The control of the queen is impressive.

2nd Honorable Mention, Hannu Kettunen (FIN), 2506, ST 2/2003. We can see from the initial position that we have to begin with checks. After a series of checks we have a position – in which we can already feel the ending position – where both white rooks have locked in the bishop on c3; that is one of

2.Rc2+ Lxc2 3.De4+ Lxe4#.

2. kunniamaininta, Hannu Kettunen (FIN), 2506, ST 2/2003. Alkuasema pakottaa shakkauksiin. Shakkauksisarjan päätteeksi, jossa loppuasemassa kangastelee, molemmat T:t lukitsevat Lc3:n, yksi hienouksista, toinen jatkossa tapahtuva hiljaisten shakkaamattomien siirtojen sarja. Ja kolmas hienous päätteeksi tapahtuva kaunis K-mattisiirto edeltävine D-uhrauksineen.

1.Ra5+! Kd5 2.Tb5+ Kd4 3.Df4+ Kc3 4.Tb3+ Kc2 5.Tc8+ Lc3 6.Kf5 f6 7.Lg4 Kxd3 8.Df2 Lc2 9.De3+ Kxe3#.

3. kunniamaininta, Reino Heiskanen (FIN), 1120k, ST 6/2003. Oivallinen alkusiirto lyhytuhasta huolimatta. Pakonomaisesti ja räväkästi ms lyö hyökkääjän, mutta toinen vs astuu tilalle! Merkittävällä siirtosarjallaan v. raivaa ruudun lähelle, joka ruudusta h3 valvoo kaukaista c8:aa, minkä jälkeen villihevoson kiinniotto voi alkaa. Upea 10-siirtoinen.

1.b6! (2.bxa7+) cxb6 2.axb6 Re6 3.Df8+ Rxf8 4.Tf3 Re6 5.Tf8+ Rxf8 6.Tf3 Re6 7.Tf8+ Rxf8 8.Lh3 Rh7 9.Rxg6 R~ 10. xR Rb5/Rc8#.

4. kunniamaininta, Ioannis Garoufalidis (GRC), 2307, ST 6/2003. Yllättävää: kaikki valkean siirrot shakkaavia. 12.-Ke5/Kf5 muutoin ehjässä siirtosarjassa. 5.-Ke6! ja ratkaisu pitenee yhdellä siirrolla. Huomionarvoista: kohokohta laitapeli 8.-Kh4 9.Dh1+ Rh2!, ja jatkossa mK oppositioasemaan (huom! paluut 15.-Ke6, 16.-Kf6) ja Dh1 h7:ään.

1.b8d+ Ke7 2.f8d+ Kd7 3.Dfc8+ Ke7 4.Dcb7+ Kf6 5.Re4+ Ke6! 6.Dd6+ Kf5 7.Dbd5+ Kg4 8.Rf2+ Kh4 9.Dh1+ Rh2 10.Dd8+ Kg3 11.Dg2+ Kf4 12.Dd2+ Ke/f5 13.De4+ Kf6 14.Dd8+ Kf7 15.Dh7+ Ke6 16.Dd5+ Kf6 17.Rg4+ Rxg4#

1. kiitosmaininta, Zivko Janevski (MAK), 2505v, ST 4-5/2003. Vähäiseltä näyttävä s-alkusiirto osoitetaan kohokohdaksi. Hieno avaus niin alkusiirtona kuin tulevia tapahtumia ajatellen. Laatijalta onnistunut tehtävä, jossa toteutuu valkean 2. ja 3. siirtojen sykli näyttävästi.

1.d4! (2.Txc2+ Lxc2 3.Dd3+ Lxd3#) c4 2.Lxc4+ Dxc4 3.Dd3+ Dxd3#; 1.-Lf4 2.Dd3+ Kf2 3.Dxe3+ Txe3#; 1.-cxd4 2.Dxe3+ dxe3 3.Lc4+ Dxc4#.

2. kiitosmaininta, Zivko Janevski (MAK), 2536, ST 3/2003. Hyvä alkusiirto saman nappulan houkutuskiinon (1.Tc6? d5!). Laatijan erikoisuutena valkean siirtojen kehä, Janevski-sykli ABC, ks. ratkaisua. Kahdessa matissa patterin etunappula (T/R) aktiivinen ja yhdessä etunappula lyödään (TxR).

1.Te8! (2.Txg4+ [A] Txg4 3.Te4+ [B] Txe4#) d5 2.Te4+ [B] dxe4 3.Lxe3+ [C] Rxe3#; 1.-Te6 2.Lxe3+ [C] Txe3 3.Txg4+ [A] Lxg4#.

the fitnesses. Another is the series of non-checking moves. And the third finesse is the concluding beautiful king move preceded by the queen sacrifice.

3rd Honorable Mention, Reino Heiskanen (FIN), 1120k, ST 6/2003. A fine key in spite of the short threat. The aggressor is slain boldly, though forcibly, but another white pawn steps in its place. By a remarkable series of moves white frees the h3 square for the bishop which, from h3, controls the distant c8. After that, white can start to capture the wild black horse. A great 10-mover.

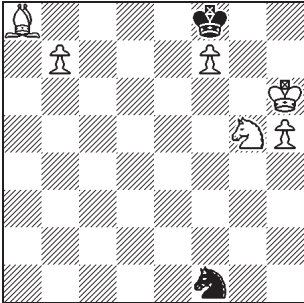
4th Honourable Mention, Ioannis Garoufalidis (GRC), 2307, ST 6/2003. I find it surprising that all the white moves are checks. With 12.-Ke5/Kf5 there is a choice within otherwise choiceless series of moves. With 5.-Ke6! the solution becomes one move longer. Some noteworthy details: the high point is play on the edge 8.-Kh4 9.Dh1+ Sh2!; later the bK is driven to opposition (note the switchbacks 15.-Ke6 and 16.-Kf6); and finally Dh1 to h7.

1st Comm., Zivko Janevski (MAK), 2505v, ST 4-5/2003. The humble key by the pawn turns out to be the high point of the problem. A fine start as a key as well as in regard of what follows. A successful problem, in which the cycle of white's 2nd and 3rd moves are shown effectively.

2nd Comm., Zivko Janevski (MAK), 2536, ST 3/2003. A good key with a try by the key-piece (1.Tc6? d5!). The speciality of the composer is the cycle of white moves, the Janevski cycle, see the solution. In two mates the front piece of a battery (T/S) is active, in one mate the front piece is captured (TxS).

3rd Comm., Andrey Selivanov (RUS) 2350, ST 3/2002. The key

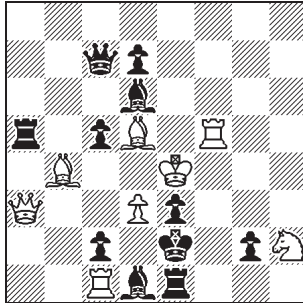
**4. kunniamaininta
Ioannis Garoufalidis**

i#17

6+2

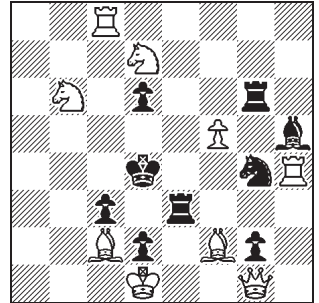
**1. kiitosmaininta
Zivko Janevski**

i#3

8+11

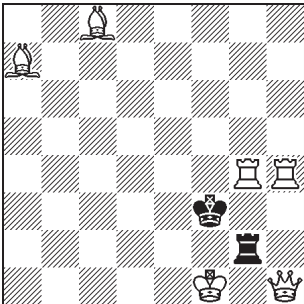
**2. kiitosmaininta
Zivko Janevski**

i#3

9+9

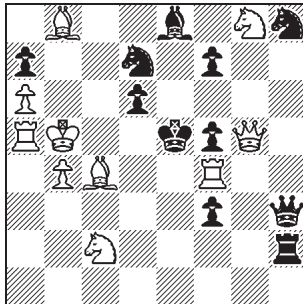
**3. kiitosmaininta
Andrei Selivanov**

i#7

6+2

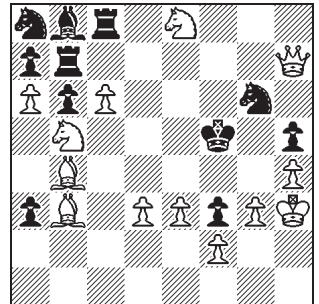
**4. kiitosmaininta
Leonid Makaronez**

i#3

10+11

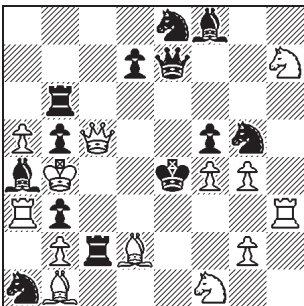
**5. kiitosmaininta
Nikolai Cebanov**

i#5

13+11

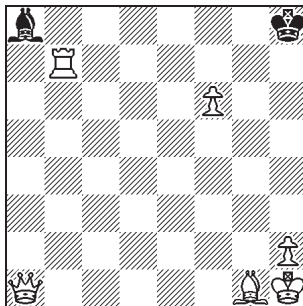
**6. kiitosmaininta
Vjatsheslav Kopajev**

i#3

13+13

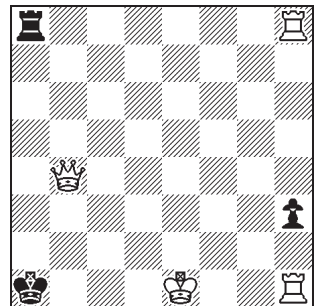
**7. kiitosmaininta
Henry Tanner**

i#7

6+2

**8. kiitosmaininta
Frank Müller**

i#9

4+3

3. kiitosmaininta, Andrei Selivanov (RUS), 2350, ST 3/2002. Alkusiirto vapauttaa mK:lle kaksi ruutua, jolloin seurauksena kaksi täyspitkää muunnelmaa 1.-Ke3 ja 1.-Kg3, joista jälkimmäinen muunnelma tasokkaampi L-pelin ansiosta. Kameleonttitoisteopeiliä päätyen identtisesti (siirrot ja mattikuviot) 6.-Txg3 7.Dg1+ Txg1# ja 6.-Txx3 7.Dh1+ Txh1#

1.Td4! Ke3 2.The4+ Kf3 3.Ke1 Kg3 4.Tg4+ Kf3 5.Lb7+ Ke3 6.Tg3+ Txg3 7.Dg1+ Txg1#; 1.-Kg3 2.Lb8+ Kf3 3.Le5 Ke3 4.Th3+ Tg3 5.Dg1+ Kf3 6.Lf4 Txh3 7.Dh1+ Txh1#.

4. kiitosmaininta, Leonid Makaronez (ISR), 2504, ST 2/2003. Houkutukset 1.Ra3?/Lc7? kumotuvat siirtoon Td2! Alkusiirron jälkeen on lyhytuhka 2.Df6+ Rxf6#. Hienoa daamien peliä kahdessa täyspitkässä muunnelmassa, lopussa mD sulkee vK:n tien sekä 7. rivillä että 3. rivillä.

1.Td4! (2.Df6+) Dh4 2.De7+ Dxe7 3.Kc6+ Rc5#; 1.-Dh6 2.De3+ Dxe3 3.Ka4 Rc5#.

5. kiitosmaininta, Nikolai Cebanov (MOL), 2391, ST 4–5/2002 Alkusiirto selviö, joka katkaisee toisen kerran Lb8–h2-diagonaalin. Tehtävässä runsaasti dualistisia siirtovaihtoehtoja, mutta varsinaisia muunnelmia (duaallittomia) on neljä: 1.-a2/Ke5, 1.-Rxc7, 1.-Tbxc7 ja 1.-Tcxc7, kahdessa jälkimmäisessä tehtävän pääsisältö toteutuu hienosti Plachutta-teemana valkean L/D-uhrauksin.

1.c7! Tbxc7 2.Rbd6+ Ke5 3.Lc3+ Txc3 4.Rf7+ Kf5 5.g4+ hxg4#; 1.-Tcxc7 2.Rd4+ Ke5 3.Dg7+ Txg7 4.Rc6+ Kf5 5.g4+ hxg4#; 1.-Rxc7 2.Rd4+ Ke5 3.Rc6+ Kf5 4.Dd7+ Re6 5.g4+ hxg4#; 1.-Td8(xe8) 2.Df7+ Ke5 3.Dg7+ Kf5 4.c8D/L+ ~ 5.g4+ hxg4#; 1.-Ke5 2.Lc3+ Kf5 3.La2 Txc7/Rxc7 4.Dd7+ Txd7/Re6 5.g4 hxg4#; 1.-a2 2.Lc3 a1D 3.Lxa1 jne.

6. kiitosmaininta, Vjatsheslav Kopajev (RUS), 2471, ST 1/2003. Kolme muuttaa ratsua. Pääsisältö: D-uhraus vierekkäisillä ruuduilla riippuen siitä, mihin kiinnityslinjan katkaisevat nappulat T, R ja s vaikuttavat – upeaa. Kahdesti 2.Rg3+.

1.Lc1! (2.Rg3+ Kd3 3.Lxc2 Rxc2#) Td6 2.Rg3+ Kd3 3.Dd5+ Txd5#; 1.-d6 2.Rxg5+ Dxg5 3.De5+ dxe5#; 1.-Rd6 2.Rd2+ Kxf4 3.Dxf5+ Rxf5#

7. kiitosmaininta, Henry Tanner (FIN), 4-n-projekti VII, nro 14, ST 2/2003. Mustan kuninkaan laitamarsi; alkusiirto miehittää g8-ruudun, korottunut R g6:n, 3.Le3+ ottaa ruudun g5 (ja palaa myöhemmin lähtöruudun tehtävänsä), 4. Dd1+ g4:n ja 5.Rg6+ h4:n.

1.f7+! Kh7 2.f8R+ Kh6 3.Le3+ Kh5 4.Dd1+ Kh4 5.Rg6+ Kh3 6.Lg1 Lxb7+ 7.Dg3+ Lxf3#.

8. kiitosmaininta, FrankMüller (DEU), 4-n-projekti VIII, nro 14, ST 4–5/2003. Tässä nelinurkkaisessa on inhimillistä (konemaisen vastakohta) sisältöä. Alku-

gives two flights for the bK, so that there follow two full length variations 1.-Ke3 and 1.-Kg3, of which the latter is better because of the bishop play. The moves show chameleon echo with identical endings (moves and mating positions) 6.-Txg3 7.Dg1+ Txg1# and 6.-Txx3 7.Dh1+ Txh1#

4th Comm., Leonid Makaronez (ISR), 2504, ST 2/2003. *The tries 1.Sa3?/Lc7? are refuted by Td2! After the key-move there is a short threat 2.Df6+ Sxf6#. Great play by the queens in two full-length variations. In the end the black queen closes the way of the white king both on the 7th and the 3rd rank.*

5th Comm., Nikolay Cebanov (MOL), 2391, ST 4–5/2002. *The key is evident, as it closes for a second time the bishop's diagonal b8-h2. There are lots of dualistic alternatives, but four dualfree main variations: 1.-a2/Ke5, 1.-Sxc7, 1.-Tbxc7 and 1.-Tcxc7. In the two latter variations the main idea of the problem – Plachutta with L/D sacrifices – is realized beautifully.*

6th Comm., Vjacheslav Kopajev (RUS), 2471, ST 1/2003. *Three black knights. The main content: queen sacrifices on adjacent squares depending on what squares are controlled by the three men, T, S and pawn, which interfere on the pin line. Great! The move 2.Sg3+ appears twice.*

7th Comm., Henry Tanner (FIN), 4-corner project vii, no. 14, ST 2/2003. *The black king marches along the h-file. With the key g8 is occupied, the promoted knight occupies g6, with 3.Le3+ the square g5 is guarded (later the bishop returns to its original duty), 4. Dd1+ guards g4, and 5.Sg6+ guards h4.*

8th Comm., Frank Müller (DEU), 4-corner project viii, no. 14, ST 4–5/2003. *This four-corner problem has human content (as*

siirtona linnoitus, selkeä jatko ensin järjestyksessä T h2:een ja vasta sitten 6.Tb8+, ja lopuksi tyypillinen siirtopakkotilanne.

1.0-0+! Ka2 2.Tf2+ Ka1 3.Dc3+ Kb1 4. Tb2+ Ka1 5.Th2+ Kb1 6.Tb8+ Txb8 7.Dc2+ Ka1 8.Dc1+ Tb1 9.Kh1 Txc1#

Lahdessa 7.1.2005

Jorma Pitkänen

Mahdolliset huomautukset tuomioon lähetettävä tuomarille kolmen kuukauden kuluessa: Jorma Pitkänen, Rajakatu 4 A 17, 15100 Lahti.

opposite to mechanical). There is a castling key with a clear continuation, including first the play of the rook to h2 and only then 6.Tb8+, ending with a typical zugzwang position.

In Lahti, January 7th, 2005.

Jorma Pitkänen

Claims within three months from the publication date of this issue to: Jorma Pitkänen, Rajakatu 4 A 17, FI-15100 Lahti, Finland

Käännös / Translation: Henry Tanner

Pieni on kaunista

Small Is Beautiful

Henry Tanner

**Laivalahdenkaari 9 B 37, FI-00810 Helsinki
henry.tanner@mbnet.fi**

Yli vuoden tauon jälkeen arvoisalle lukijakunnalle tarjotaan jälleen POK-annos, nyt kovin apuhenkinen.

Satuehdoista ovat esillä vain tutut madrasi ja pisinsiirot, satunappuloista heinäsiirrokka, joten en esittelen niitä erikseen.

Olen etsinyt kevyille apumateille edeltäjiä. Niille, jotka ovat tälle palstalle päätyneet, edeltäjiä ei ole löytynyt. Esitän pari vertailutehtävää; niitä ei pidä mieltää edeltäjäväitteiksi. Aina uudestaan kokenut a#-harrastajakin joutuu yllättymään, että aivan kaikkia kevyitä ihanne- ja mallimattitehtäviä ei sittenkään ole tehty!

Apumattituomari (tai -ratkaisijoiden) vanha perisyntihän oli, että kaunista ja kevyttä tehtävää väitettiin edelleyksi ilman perustetta, vain mutu-periaatteella tai sillä vakaalla uskomuksella, että mikään näin kaunis ei yksinkertaisesti voi olla uutta tehtävätaivaan alla. Viimeisten 10 vuoden aikana tilanne on sikäli helpottunut, että André Minostin julkaisemista a#-kokoelmista ja saksalaisesta PDB-tietokannasta (nettissä!) löytyy valtaosa maailmalla laadituista apumateista. Enää tuomarit eivät voi tuol-

laisia mutu-väitteitä esittää – tai ainakaan heidän ei pitäisi!

Siispä nauttikaa! Ja lisää pientä ja kaunista voi lähettää yllä näkyviin osoitteisiin.

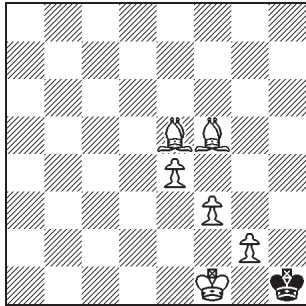
Over a year has been passed since our last SIB column. Apologies to those composers, who have had to wait such a long time!

All the problems published in this column take part in respective yearly informal tournaments of ST.

This time most of the problems are helpmates. We begin, though, with two direct mates and end with a Madrasi helpstalemate (showing the famous Valladao theme with only six pieces) and a maximum selfmate with grasshoppers, the last one continuing Teppo's fascinating search in the Kegelschach world. (There were six such problems in the last SIB column in ST 6/2003!)

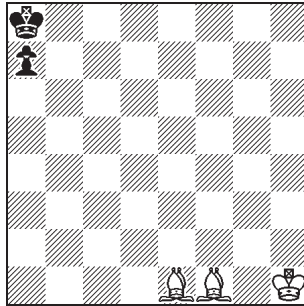
My hearty thanks to all SIB composers! And more problems are always welcome to the address above. I hope to publish at least one SIB column this year.

2797. Vladimir Kozhakin
Moskova – RUS

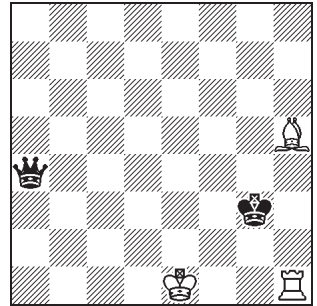
6# 6 + 1

2798. Andrei Dikusarov
Novosibirsk – RUS

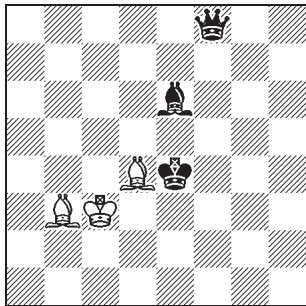
9# 3 + 2

2799. Josip Pernaric
Kunovec – CRO

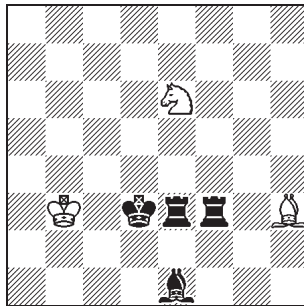
a#2 b) mDa4→d8 3 + 2

2800. Andrei Dikusarov
Novosibirsk – RUS

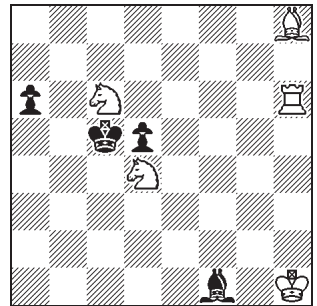
a#2 2.1.1.1 3 + 3

2801. Andrei Dikusarov
Novosibirsk – RUS

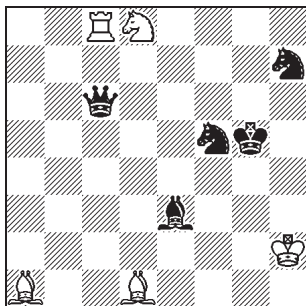
a#2 3 + 4
b-d) mLe1→d2/d4/e5

2802. Christer Jonsson
Skärholmen – SWE

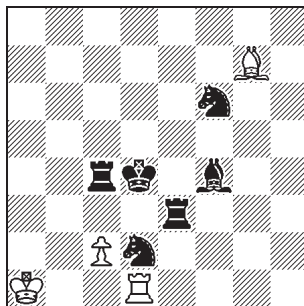
a#2 2.1.1.1 5 + 4

2803. Christer Jonsson
Skärholmen – SWE

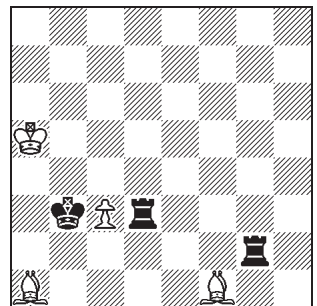
a#2 2.1.1.1 5 + 5

2804. Christopher Jones
Henbury – GBR

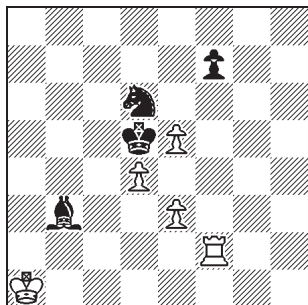
a#2½ 0.2.1.1.1.1 4 + 6

2805. Lars Larsen
Sønderborg – DNK

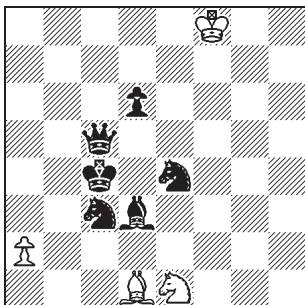
a#3 4 + 3

2806. Christopher Jones
Henbury – GBR

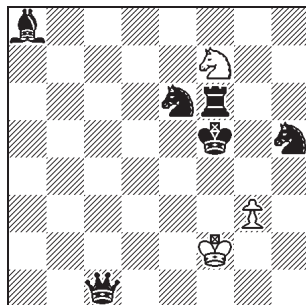
a#3 2.1... 5 + 4

2807. Christer Jonsson
Skärholmen – SWE

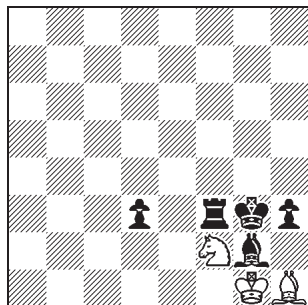
a#3* 4 + 6

2808. Carl-Erik Spåre
Ylämylly

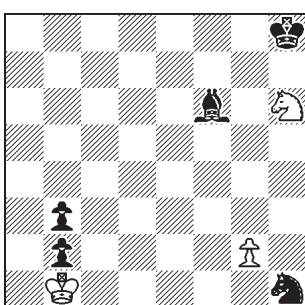
a#3 b) -mTf6 3+6/5

2809. Michael Grushko
Kiryat Bialik – ISR

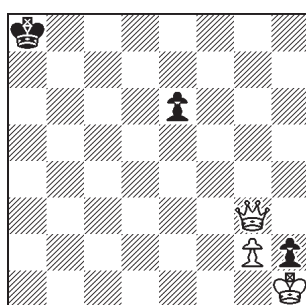
a#4 b) mTf3↔msh3 3 + 5

2810. Christopher Jones
Henbury – GBR

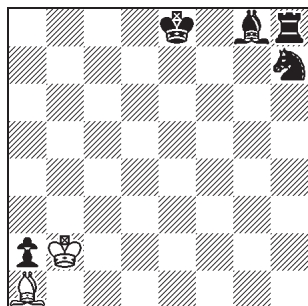
a#4½ b) mLf6→g7 3 + 5

2811. Christer Jonsson
Skärholmen – SWE

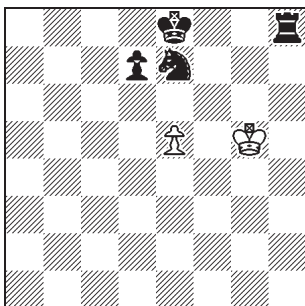
a#5 1.2.1... 3 + 3

2812. Josip Pernaric
Kunovec – CRO

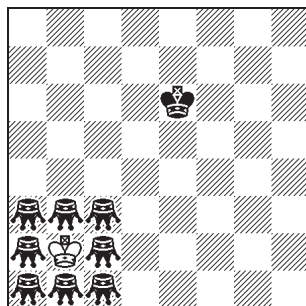
a#5 2 + 5

2813. Erich Bartel
Augsburg – DEU

a=3 madrasi 2 + 4

2814. Teppo Mänttä
Pori

i#11 kirke pisinsiirtainen 1 + 9

Ratkaisut:

2797. Kozhakin 1.g3! Kh2 2.Kf2 Kh1 3.Lh3 Kh2 4.Lf1 Kh1 5.Lg2+ Kh2 6.g4#
Pienin, varovaisin askelin...

2798. Dikusarov 1.La6! Kb8 2.La5 Ka8 3.-7.Kc6 Kb8 8.Lc7+ Ka8 9.Lb7# Ihanne-#.

2799. Pernaric 1.Dg4! 00 2.Dh4 Tf3# ja 1.Dg5! 00 2.Dh4 Tf3# Vaikka kolme neljäsosaa siirroista onkin identtisiä, silti mD:n temposiirroissa on jotain miellyttävää.

2800. Dikusarov 1.Df4 La4 2.Lf5 Lc6# ja 1.Dd6 Ld1 2.Kd5 Lf3# Toistoihannematit. Vertailutehtävä: Charles M. Fox, *London Evening News* 1.10.1942: Kc7, Lc6, Ld6 – Ke6, Dd4, Ld5; a#2; b) mDd4 ja mLd5 vaihtavat paikkaa. Ratkaisut: a) 1. Le4 Le8 2. Kd5 Lf7#; b) 1. De4 La4 2. Kd5 Lb3#

2801. Dikusarov a) 1.Ke2+ Kc2 2.Tf2 Rd4#; b) 1.Tf4 Lg4 2.Td4 Rc5#; c) 1.Tf2 Lg2 2.Td2 Rf4#; d) 1.Ke4+ Kc4 2.Tf4 Rg5# Toistoihannematteja; kaunis alkuasema.

2802. Jonsson 1.a5 Rb4 2.axb4 Tc6# ja 1.Lc4 Rb5 2.axb5 Ld4# Aktiivisia ratsuuhrauksia. Vertailutehtävä: Leonid Makaronez, 707, *ST2/1995*: Kh3, Tf3, Lf8, Rc4, Re5 – Kd5, Le8, sd4; a#2; b) mTe8. Ratkaisu: a) 1.Lb5 Rd7 2.Kxc4 Rb6# ja b) 1.Te6 Rd6 2.Kxe5 Tf5# Tässä (passiivista) ratsunlihaa ahmii mK. Mallimatit.

2803. Jonsson 1.De4 Tc4 2.Kf4 Re6# ja 1.Dg6 Tc6 2.Kh6 Rf7# Kiinnitysmalli-#:t.

2804. Jones 1.-Lf8 2.Td3 Ld6 3.R2e4 Txd3# ja 1.-Tb1 2.Le5 Tb5 3.R6e4 Lxe5# Linjanavaaja-R tukkii e4:n ja kiinnityksenpäästäjä lyödään #-siirroissa. Mallimatit.

2805. Larsen 1.Tg4 Lh3 2.Td4 cxd4 3.Kc4 Le6# Mielenkiintoisia linjakatkoja ja -avauksia. Kuka tuplaa?

2806. Jones 1.Lc2 e6 2.Le4 Tc2 3.fxe6 Tc5# ja 1.f5 e4+ 2.fxe4 Tf6 3.Lc4 Txd6# Kaunista, eikä vain?

2807. Jonsson 1.-La4 (Rc2?) 2.Rb5 Rc2 3.Rec3 Lb3# ja 1.Kd5 Lh5 (Rf3?) 2.Lb5 Rf3 3.Lc6 Lf7# Näppärä vaihdelma-appari duaalinvältoin (houkutuksin?) ja mallimatin.

2808. Spåre 1.Lg2 (Lf3?) Kxg2 2.Rhf4+ Kf3 3.Rg6 g4# ja 1.Lf3 (Lg2?) Kxf3 2.Rg5+ Kg2 3.Kg4 Rh6# Houkutukset (duaalinvälöt?) perustuvat vK:n tarpeelle saada temposiirto. Yhtenäisyyttä tuovat lisäksi mustan 2. siirron R-shakit. Mallimatit.

2809. Grushko 1.Lf1 Kxf1 2.Kh2 Ke1 3.Kg1 Lxf3 4.h2 Rh3# ja 1.Th4 Rg4 2.Kh3 Kf2 3.Lf1 Kxf3 4.Lg2+ Lxg2#

2810. Jones 1.-g4 2.Rg3 g5 3.Rf5 gxf6 4.Re7 f7 5.Rg8 fxf8D# ja 1.-g3 2.Rf2 g4 3.Re4 g5 4.Rf6 g6 5.Rg8 Rf7#

2811. Jonsson 1.Kb7 Db8+ 2.Kc6 g3 3.Kd5 Kg2 4.Ke4 Kf1 5.Kf3 Df4# ja 1.Kb7 Dg8 2.Kc6 g4 3.Kd5 Kg2 4.Ke4 Kf2 5.e5 Dc4#

2812. Pernaric 1.Rf6 Kc3 2.Lh7 Kd4 3.00 Ke5 4.Ta8 Kxf6 5.Kh8 Kf7# Merkillieppantavia ovat mm. mustan seuraa johtajaa -ketju ja nurkkasiirrot.

2813. Bartel 1.d5 exd6 2.00 dxe7 3.Kh7 exf8D= Valladao-teemaa: tehtävässä esiintyy kolme erikoissiirtoa, linnoitus, ohestalyönti ja korotus. Näistä keskimäinenhän edellyttää vielä sotilaan kaksoisaskelta. Jotkut vaativat teemalta pienkorotusta, mutta tätä tunnutaan pidettävän turhana rajoituksena. EB esittää teeman kuudessa puolisiirroissa kuudella nappulalla; vähimmäisvaatimukset ovat neljä ja neljä. (Jotkut väittävät, että retropelin avulla siirtomäärää voisi vielä vähentää, mutta sehän on vain silmänkääntötempu.) Madrasi-satuheitoa tarvitaan tässä vain estämään 1.d6? mollemminpuolisin s-lamautuksin.

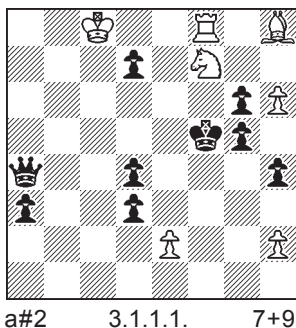
2814. Mänttä 1.Kxc2 Hf7 2.Kxc3 Hd4 3.Kb3 Hb4 4.Kb2 Ha1 5.Kb3 Hd1 6.Kc4 Had5 7.Kb5 Hd6 8.Kc6 Hc7 9.Kb6 He7 10.Ka7 Ha8 11.Kxa8 Hb7# Keilashakkia. Valkean neljä ensimmäistä siirtoa muodostavat neliön. Mattiasema on sama kuin POK-tehtävä 2641:n a-muodossa (*ST* 6/2003), vaikka tehtävät lähtevät erilaisista Hkeila-asemista. 2641:ssä keilojen keskelä on mK, tässä vK! (TM)

Muistapikaratkaisemisen
SM-kilpailu 26.-27.2. ja
vuosikokous 26.2.

Muut tehtävälehdet

Springarenin lokakuun 2004 numerossa on Chris Featherin apumattiartikkeli Two's boring!. Hänen artikkelinsa mukaan nykyään on tultu siihen tilanteeseen, jossa Claude Goumondyn mukaan oltiin jo yli 30 vuotta sitten: kaksivaiheiset kaksisiirtoiset apumatti eivät ole enää erityisen mielenkiintoisia. Syynä tähän Feather pitää sitä, että kaksivaiheisissa tehtävissä on äärimmäisen vaikea enää keksiä uusia ja omaperäisiä elementtejä tai kombinaatioita. Lääkkeeksi Feather tarjoaa kolmivaiheisia sykliä esityksiä, joita hänen mukaansa voidaan kehittää melkein päteemasta kuin teemasta. Erilaisia mahdollisuuksia hän valaisee 13:lla esimerkkit tehtävällä, mukana on myös yksi Matti Myllyniemen tehtävä.

Matti Myllyniemi
Stella Polaris 1968

Feather kirjoittaa: "Loistava suomalainen laatija (joka valitettavasti kuoli jo 56-vuotiaana) esittää pakoruutujen tukinnan ja suojauksen sykliken vaihtelun kauniisti vaihtuvin patterimainein." 1.Db3 h3 2.De6 Rd6# 1.Dd1 exd3 2.Dg4 Rd8# 1.Da6+ Kxd7 2.De4 Re5#.

*The Problemist*in lokakuuisessa numerossa Michael McDowell kirjoittaa eräästä 20- ja 30-lukujen kiinnostavimmasta brittiläisistä, C. G. Watneystä. Ylimystöön kullunut Charles Claude Gilbert Watney syntyi 30. heinäkuuta 1900, mutta koko elämänsä ajan hän käytti nimeä Charles Gold Watney. Laadintauransa Watney aloitti 1919, ja jotkin hänen varhaisista tehtävistä

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

30 vuotta sitten

SATAKUNNAN ALAOSASTON 10-

Kilpailuun, joka julistettiin jäsenmonisteessa 1/74, saapui 31.5.74 mennessä 12 kolmesiirtoista mattitehtävää 16 laatijalta. Niistä oli kaksi sivuratkaistavia ja yksi ratkaisuton. Ruotsalaisen Hilding Fröbergin tuomio on seuraava: "Tuomio oli vaikea. Tehtävistä monet ovat saman arvoisia.

1. palk. E. Heinonen: Onnistunut suomalaisen Nowotнын esitys 3-siirtoismuodossa. Jatketun hyökkäyksen siirroilla 1.Ld3? ja 1.Lf5? on erilaiset torjunnat, mikä on etu symmetrisessä asemassa.
1.Lc2? (2.Da3/Lf8X) 1.-fxg2!, 1.Ld3? Lc7!, 1.Lf5? Kd6!, 1.Lxf3! (2.Da3/Lf8X) 1.-Tff3 2.Da3+, 1.-Thxf3 2.Lf8+, 1.-Lc7 2.De3+ Kb4/Kd6 3.a3/Lf8X, 1.-Kd6 2.Df4+."

tään julkaistiin salanimellä Wasp. Suurin osa tuotannosta oli kaksisiirtoisia mattitehtäviä, ja mieliteemoja olivat puolikiinnitykset, ristishakit sekä katkot. Kun Watney kuoli 26. tammikuuta 1941, Thomas Dawson kirjoitti muistikirjoituksessaan: "Hänen pitkä, laiha ulkomuotonsa oli tuttu näky tehtäväyhteisömme tapaamisissa joitakin vuosia sitten, ja usein hänellä oli mukanaan jokin laatimansa loistelia kaksisiirtoinen... Ystävät jäävät itse kaipaamaan tätä hiljaista, sivistynyttä miestä."

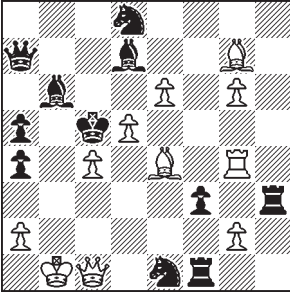
Vuonna 1925 Watney jätti laadinnan sikseen ja kertoi ystävälleen Brian Harleyle tekevänsä näin lopullisesti. Kuitenkin vuonna 1930 hän askaroi jälleen 2-siirtoisten parissa. Vuonna 1933 syntyi tehtävä, jota ei voitu julkaista itse lehdessä, koska sen alkusiirtoa pidettiin tuohon aikaan liian epäortodoksina.

Alkusiirtoa 1.dxe8D seuraavaan uhkaukseen 2.Tbx6d# musta puolustautuu kahdeksasti kiinnittämällä vTb6:n. Näitä luon-

13.1.1975 (N:o 1/1975)

VUOTISJUHLAKILPAILUNTUOMIO

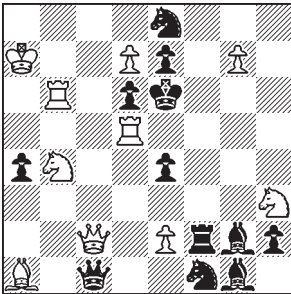
1. palk. Erkki Heinonen,
Helsinki

3X

11+11

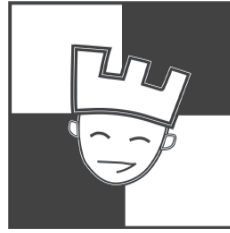
C. G. Watney
v. *Problemist Fairy*
Supplement 1933

2#

10+12

nollisesti seuraa kahdeksan eri mattia. Strategia on vivahteikkaan monipuolista ja rikasta. 1.-Tf3/Tf4 (itsekatko) 2.Dxe4/Rg5#, 1.-Tf5/Tf6/Tf7 (itsetukinta) 2.Tdx6/Te5/Dec8#, 1.-Tf8 (uhraus) 2.exf8R#, 1.-Txe2/De3 (suojattajättö) 2.g8/Dcc8#.

LAUTAMIES

Viron shakkiliitto on ottanut mannekiiniseen ja puheenjohtajakseen huippumalli Carmen Kassin. Suomessa on pohdittu toisenlaista strategiaa:

Tilaa Suomen Shakki - munkki ohessa!

Myös Tehtäväniekat ovat päättäneet saada osansa julkisuudesta. Lautamiehen saamien tietojen mukaan seuraavia on ehdotettu lehden lööpeiksi vauhdittamaan irtolukemysmyyntiä:

PUOLIPATTERI
kärvensi
paperituolit

Ryppyiset
leikki
PYSTYPEILIKIRKEÄ

Rotupoliisi
ei ymmärtänyt
PUOLISIIRTOA

Sipuliruoat
voivat tulla
PALUUSIIRTOINA

Venähtänyt setä
laati
ENNÄTYSTEHTÄVÄN

Nyt puhuu
NEUTRAALINAPPULA:
"Olin Ierppu
lauantaina"

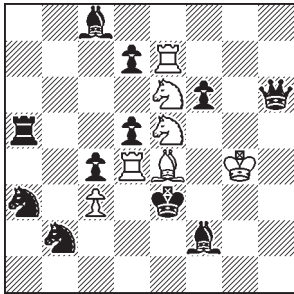
Valikoituja apumatteja

Parasta kiitosta tällaiselle palstalle on, kun joku lukija ehdottaa jotakin aihetta käsiteltäväksi. Teppo Mänttä lähetti minulle pari vuotta sitten kirjeen muutamane esimerkkitehtävineen, missä hän ehdotti, että voisin käsitellä aihetta "tulevissa ST-lehden apumattikoosteissa". Vaikka aihe onkin hyvin mielenkiintoinen, olen tähän mennessä nähtävästi ainoastaan sivunnut sitä. Niinpä tuon koosteen aika on nyt!

Syklinen zilahi on nykyään hyvin suosittu teema, ja siitä on laadittu kaksisiirtoisia apumatteja yli puolen tuhatta. Esimerkkitehtävien lukumäärä putoaa kuitenkin huomattavasti, jos teemamääritelmää laajennetaan seuraavasti: Valkealla on nappulat A, B ja C, jotka uhrataan ketjussa AB-BC-CA niin että jäljelle jäänyt nappula tekee matin ja että jälkimmäinen valkea uhraus tapahtuu *aktiivisesti* (eli siirtyy ruutuun, jolta se lyödään).

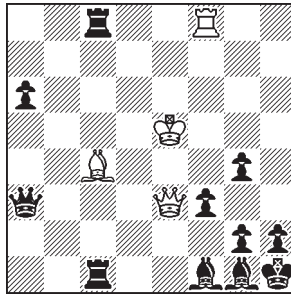
Näyttäisi siltä, että laajennettu teema on hankalasti laadittava. Aktiivinen uhraus tuo kuitenkin mukavaa lisäpotkua tehtävään eikä olekaan yllätys, että melko suuri prosentti kaikista teeman täyttävistä tehtävistä on päässyt aina FIDE-albumiin asti, vaikka motiiveiltaan yksimääreisen puhtaita näistäkin on vain pieni osa.

A) Vilmos Scheiner
3. p. Unkarin shakkiliiton T
1965

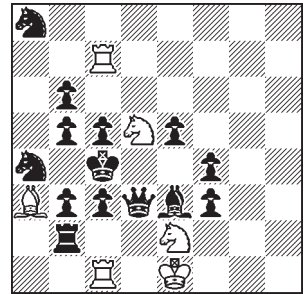
a#2 3.1.1.1. 7+11

B) Ivo Tominic
3. p. Makuc-Moder MT
1975-1976

a#2 b) msf3→f4 4+11
c) msf3→f7

C) Ivo Tominic
1. p. Rokada 1976

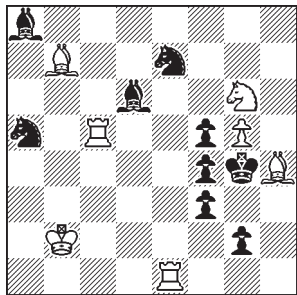
a#2 3.1.1.1. 6+14

Kolmannespatteritehtävä **A** saattaa hyvinkin olla idean ensiesitys. Se on myös motiiveiltaan kauniin yhteneväinen. Mielestäni kysymys siitä, että onko tehtävässä zilahia, koska kolmas nappula ei varsinaisesti tee mattia, ei ole olennainen. 1.dxe6 Lxd5 2.exd5 Rd7# 1.dxe4 Rf3 2.exf3 Rc5# 1.fxe5 Rf4 2.exf4 Lg6#.

Tominicin tehtävissä **B** ja **C** on täysin erilaiset koneistot. Ensimmäisessä mustan 1. siirtojen motiivit eivät pysy samoina ja toistuva 2.- gxf1R on harmittava. Nähtävästi tuomari on kuitenkin täysin oikeutetusti pi-

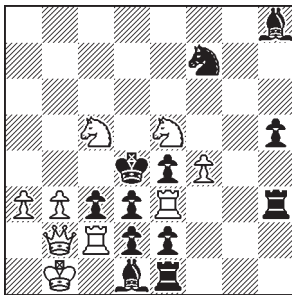
tänyt tehtävän sisältöä jotenkin ainutlaatuisena: a) 1.Txc4 Dxg1+ 2.hxg1T Th8# b) 1.fxe3 Tx1 2.gxf1R Ld5# c) 1.Dxf8 Lxf1 2.gxf1R De4#. Tämä saattaa olla ainoa, jossa valkealla on laudalla vain temaattinen kalusto. Jälkimmäiseen sitä vastoin on ympätty myös valkean siirtosykli ja raivaukset mustan nappuloille. 1.Rxc7 Txc3+(A) 2.Rxc3 Rxb6#(B) 1.Lxc1 Rxb6+(B) 2.R4xb6 Txc5#(C) 1.Dxd5 Txc5+(C) 2.Rxc5 Txc3#(A). Vaikea kombinaatio on vaatinut tiettyä symmetriaa.

D) Toma Garai
1 p. *British Chess Magazine* 1978

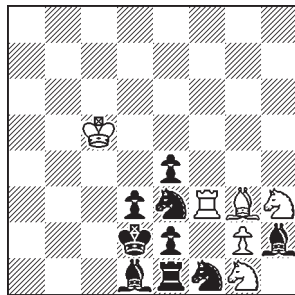
a#2 3.1.1.1. 7+9

E) Miodrag Mladenovic
3. sija Liga problemista 1985

a#2 b) -vRc5 9+12
c) & -vTc2

F) Anders Lundström
3. kum. *feenchach* 1987

a#2 3.1.1.1. 6+9

Tehtävässä **D** teema on esitetty valkean tutuin iskuin mustan sotilaskolonnaan. Mustan 1. siirrot ovat muuten yhteneväisiä, mutta 1.Rxg6 myös tukkii ruudun g6. 1.Lxc5 Lxf3+ 2.Kxf3 Re5# 1.Rxb7 Rxf4 2.Kxf4 Tc4# 1.Rxg6 Txf5 2.Kxf5 Lc8#.

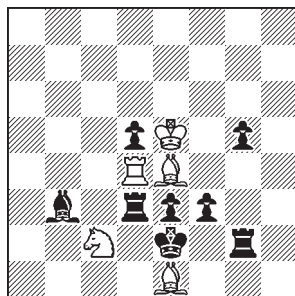
E:ssä siirtojen motiivit ovat jo hurjan epäyhteneväisiä. Teema kuitenkin täyttyy, ja kaksosissa päästään eroon vielä parista muustakin valkeasta upseerista. a) 1.cxb2 Rf3+ 2.exf3 Txd3# b) 1.Rxe5 Txd3+ 2.Kxd3 Dxc3# c) 1.Kxe3 Dxd2+ 2.Kxd2 Rc4#.

Lundströmin tehtävissä **F** ja **G** on selkeitä yhtäläisyyksiä keskenään. Molemmissa mustan 1. siirron motiivi vaihtuu joka ratkaisussa, mutta varsinkin ensimmäisessä se tuntuu pelkästään mielenkiintoiselta 1.Rxg3 Rxe2 2.Kxe2 Tf2# 1.Lxg1 Txe3 2.Kxe3 Lf4# 1.exf3 Lxe1+ 2.Kxe1 Rxf3#. Jälkimmäisen vakavin puute on se, että temaattista valkeaa lähettii siirretään kaksosessa. a) 1.dxe4 Rxe3 2.Kxe3 Txe4# b) 1.Lxc2 Txd3 2.Kxd3 Lb5# c) 1.Txd4 Lxf3+ 2.Kxf3 Rxd4#.

Tehtävässä **H** on miellyttävän avarahko asema runsaasta nappulalukumäärästä huolimatta. Mustan 1. siirrot Rx e7 ja fxe3 raivaavat haitallista massaa, mutta Lxh7 luopuu mattiruudun suojaamisesta. Vaikka seikka saattaa hiukan häiritä, on tehtävä kuitenkin oikein mainio! 1.Rxe7 Rxd5 2.cxd5 Dxe7# 1.fx e3 Dxh4 2.Rxh4 Txe3# 1.Lxh7 Te4 2.dxe4 Rc4#.

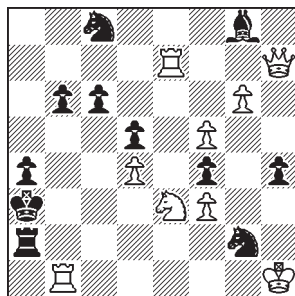
Lennart Wernerin tehtävän **I** perusrakenne on hyvin samantyyppinen kuin Lundströmillä, lopputulos on kuitenkin huomattavan erilainen. Sekä mustan että valkean siirtojen motiivit ovat täysin yhteneväiset, kun vielä mustan kaikki 1. lyönnit tapahtuvat daamilla, johtaa se luonnolli-

G) Anders Lundström
main. *Die Schwalbe* 1988

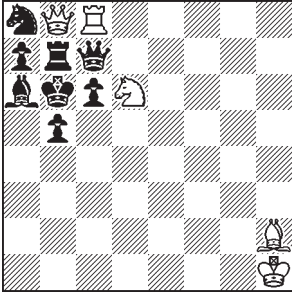
a#2 b) vLe4→c6 5+8
c) msd5→g4

H) Mircea Manolescu
1. p. *Buletin Problemistic* 1990-1991

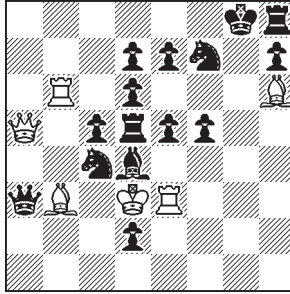
a#2 3.1.1.1. 9+11

I) Lennart Werner
4. kum. Wola Gulowska
1996

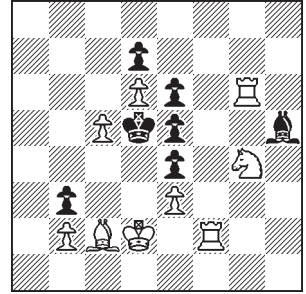
a#2 3.1.1.1. 5+8

J) Milivoj Nesic
1. p. Problem-Forum TT
1998

a#2 3.1.1.1. 6+15

K) Árpád Molnár
The Problemist 2000

a#2*** 3.1.1.1. 9+7

sesti mustan ja valkean lyöntien väliseen sykliikkaan. Kolmatta mallimattia jää juuri ja juuri puuttumaan, mutta ihan kaikkea ei voi saada. 1.Dxb8 Rxb7 2.Kxb7 Txb8# 1.Dxd6 Txc6+ 2.Kxc6 Dxd6# 1.Dxc8 Dxa7+ 2.Kxa7 Rxc8#.

J:ssä on hyvin omaperäisen tuntuinen kolmanneskiinnitys rakenne vaikka tunkkainen asema tekeekin pelistä melko pakottavan. 1.Rxa5 Txe5 2.Txe5 Tb8# 1.Rxe3 Txd6 2.Txd6 Dd8# 1.Rxb6 Dxc5 2.Txc5 Tg3#.

Unkarilaismaestro Molnár on laatinut aika liudan tehtäviä, joissa yhdistyvät sekä fleck- että zilahi-teemat. Fleckin tuominen apumattien piiriin voi olla sinällään kyseenalaista, mutta kyllä tehtävissä **K** *1.- Rxe5 2.Kxe5 Tg5# *1.- Txe6 2.Kxe6 Lxb3# *1.- Lxe4+ 2.Kxe4 Rf6# 1.bxc2 Rxe5 2.Kxe5 Tg5# 1.Lxg4 Txe6 2.Kxe6 Lxb3# 1.Lxg6 Lxe4+ 2.Kxe4 Rf6# jotain *uhkien erittelyä* voi katsoa tapahtuvan.

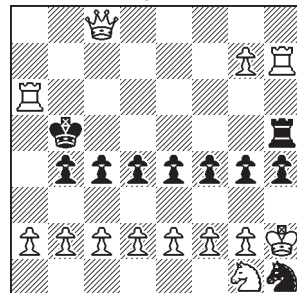
Drago Bišcan in memoriam

Kroatialainen professori Drago Bišcan syntyi 24.8.1923 ja kuoli 14.12.2004. Hän ei luokitunut kaikkein tuotteliaimpiin laatijoihin, mutta laati hyvätasoisia tehtäviä monipuolisesti eri aloilta.

Näytteenä FIDE-albumistakin löytyvä itsematti, jonka ennätysellinen ratkaisu esittää seitsemän ohestalyöntiä:

1.a4+ bxa3 e.p. 2.Db7+ Kc5 3.b4+ cxb3 e.p. 4.Tc6+ Kd5 5.g8D+ Ke5 6.Te7+ Kf5 7.Tf7+ Ke5 8.Dc7+ Kd5 9.c4+ dxc3 e.p. 10.Td6+ Ke5 11.d4+ exd3 e.p. 12.Te7+ Kf5 13.e4+ fxe3 e.p. 14.Df8+ Kg5 15.f4+ gxf3 e.p. 16.Tg6+ Kxg6 17.Tg7+ Kf5 18.g4+ hxg3 e.p.#

Drago Bišcan
erikoiskunniamaininta
Sahovski glasnik 1963

i#18

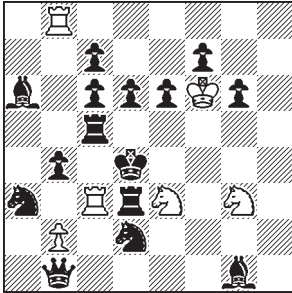
13+10

Paha pähkinä 19

Another tough two-er

Taas hankala kaksisiirtoinen.

A. Pankratiev, D. Müller
Diagrammes 1998

a#2 2.1.1.1 6+15

Solution to / ratkaisu Paha pähkinä 18:
1.Db7!

Kevätpäivät

ST:n kevätpäivät 2005 pidetään 9.-10.4. Espoossa, Nuuksion ulkoilumajalla Brobackassa. Kevätpäivät on pidetty samassa paikassa jo useina vuosina, syyspäivien paikaksihan saattaa olla vakiintumassa Pirkanmaa.

Kevätpäivien ohjelmassa on pikalaa-dintaa, ratkaisemista, esitelmiä, viikkaita keskusteluja sekä mukavaa yhdessäoloa.

Lisätietoa kustannuksista, matkatavois-ta ja muista yksityiskohdista puheenjohta-jalta, jolle myös ilmoittautumiset **1.4.2005 mennessä**. Osallistuminen kannattaa, poisjäänti ei!

Errata ST 6/2004

sivu/page 184, tehtävä/problem I:
-mKg2 / -bKg2

Ratkaisijoiden vahvuuslukuja 1.1.2005

Ratkaisijoiden kv. vahvuuslista on päivitetty 1.1.2005, ja aktiivisten ratkaisijoiden 40 parhaan lista näyttää seuraavalta. Vahvuusluvun jälkeen oleva luku kertoo vahvuuslu-vun muutoksen edelliseen listaan verrattu-na.

1. SM Jevsejev Georgi RUS 2793 0
2. SM Murdzia Piotr POL 2770 53
3. SM Soffer Ram ISR 2715 70
4. SM Zude Arno GER 2695 -32
5. SM Perkonaja Pauli FIN 2689 -10
6. SM Nunn John GBR 2686 84
7. SM Elkieš Noam ISR 2685 22
8. SM Wissmann Dolf NED 2679 12
9. SM Paavilainen Jorma FIN 2673 11
10. SM Mestel Jonathan GBR 2658 12
11. SM Tummes Boris GER 2652 -46
12. SM Kovacevic Marjan SCG 2648 45
13. KvM Dragoun Michal CZE 2615 11
14. KvM Wakashima Tadashi JAP 2609 18
15. SM Rumjantsev Sergej RUS 2593 0
16. KvM Azhusin Alexander RUS 2587 0
17. SM Comay Ofer ISR 2579 -3
18. SM Pfannkuche Michael GER 2579 -12
19. KvM Mladenovic Miodrag SCG 2578 0
20. KvM Selivanov Andrej RUS 2575 -70
21. KvM Salai Ladislav jr. SVK 2573 0
22. SM Velimirovic Milan SCG 2570 0
23. FM Mukosejev Anatolij RUS 2556 0
24. SM Caillaud Michel FRA 2547 -34
25. KvM Erenburg Mark ISR 2539 44
26. SM Baier Roland SUI 2531 12
27. KvM Huber Eric ROM 2515 25
28. FM McNab Colin GBR 2514 -8
29. KvM Prentos Costas GRE 2507 16
30. KvM Hurme Harri FIN 2496 2
31. FM Karhunen Kari FIN 2487 27
32. FM Gurginidze David GEO 2474 13
33. FM Podinic Vladimir SCG 2469 33
34. KvM Van Beers Eddy BEL 2469 58
35. KvM Friedgood David GBR 2462 19
36. Leontjev Aleksandr RUS 2460 0
37. KvM Pogorelov Vladimir UKR 2457 -59
38. FM Pervakov Oleg RUS 2455 0
39. KvM Van den Heuvel Peter NED 2454 0
40. SM Lee Graham GBR 2453 0

Summary

Our cover problem commemorates Friedrich Chlubna, who passed away in the beginning of this year. He became internationally known as a competent composer and judge, then as an editor of an excellent column in *Schach-Aktiv* and as an author and publisher of chess problem books. Many of his books are essential reading for enthusiastic problemists, for example *Das Matt des Weissen Königs* and *Versunkene Schätze*. It is sad that two of the three great Austrian problemists presented in *Dreiklang*, Alois Johandl and Friedrich Chlubna, have left us within a few past months. See p. 4 for the solution of the cover problem and another example of his problems.

The first international solving competition (ISC) was held on Sunday, January 23, in more than 20 countries and locations. The Finnish results are on p. 5 and the problems with solutions on p. 6-7. Kari Karhunen had a great 100% score with time to spare. The official overall results will be announced later.

Kari Valtonen has for a long time studied the problem chess themes and terminology used in the Finnish language. The results will be published in *ST* in a series of articles, starting with this issue by a way of introduction on pp. 8-13. The articles deal with themes and terms in alphabetical order, concentrating each time on one main theme or term.

The reconstruction column, edited by Harri Hurme, is on p. 14. The previous problem was a 2# by Matti Myllyniemi, 1st Prize *The Problemist* 1978.

The originals columns on pp. 15-23 have a new outlook: each section is separate from others and the home towns of foreign composers are no longer mentioned. We hope that you are happy with the changes, comments on the new format are welcome!

On the next pages we have several awards of both informal and formal competitions. The *ST* competitions are self-explanatory, and the Teppo Mänttä 50 JT was for economising published problems. In

the award by the jubilee - who turned 50 in the end of November, not October as we claimed in *ST* 6/2004 - on pp. 34-36 the original problem and the more economical version are diagrammed for easy comparison.

The column Small Is Beautiful by Henry Tanner sees the light of day after a break of more than a year, pp. 42-45. We hope that the composers have been patient enough to wait for their problems to be published!

Starting with this issue, we publish tidbits from the history of *ST*. This time we turn the clock 30 years backwards and admire, once again, a 3# by Erkki Heinonen, which won a 1st Prize in a national competition three decades ago, see pp. 46-47. On the same pages we glance at other chess problem magazines, which have recently published interesting material.

In Selected Helpmates, Marko Ylijoki entertains us with problems presenting cyclic Zilahi of a special kind, see pp. 48-50.

Drago Bišćan, a versatile Croatian composer, passed away in the end of 2004. A short obituary with an example of his skill is on p. 50.

Paha pähkinä, A Hard Nut to Crack, selected by Neal Turner is on p. 51. This time the nut to be cracked is a h#2 with two solutions - such problems cannot be too difficult to solve, or perhaps they can? The official list of solvers' ratings is on p. 51 with the top 40 solvers listed.

The next issue of *ST* is due to appear in spring. Please, do remember to renew your subscriptions!

Seuraava lehti...

... ilmestyy keväällä.